Colecția Clepsidra

mircea POPESCU

[illegible]

Clepsidra

EDITURA EMINESCU

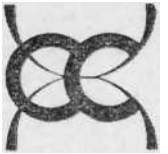

Colecţia Clepsidrei

Coperta de

SERGIU

DINCULESCU MIRCEĂ

WES01

iarba din faţa asei

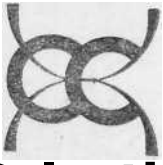

Colecţia
Clepsidra

CDITURA cmimscu

Chestorul Lupuleseu împături ziarul *Universul, de* duminică, 1 iunie 1934, şi-l aşează în servieta de piele neagră. Apoi, deschise sertarul cel mai de jos al biroului şi scoase de acolo, cu grijă, o sticlă plată din care trase pe gît o duşcă zdravănă. Obrajii i se colorară pe dată şi ochii mici şi negri ca tăciunii sticliră jucăuşi.

Tocmai repetase, cu deosebită satisfacţie, acest gest, cînd, fără să bată la uşă, aşa cum s-ar fi cuvenit, năvăli în încăpei'e Milu Dandu :

— Domn' chestor ! Dom'...

Cuvintele îi îngheţară pe buze. Milu priveşte aiurit cînd la sticla din mina chestorului, cînd la ochii sticloşi ai acestuia, care-1 cercetează plini de răutate. încearcă să bată în retragere, dar nu ajunge să pună mina pe clanţa de la uşă, pentru că-i aude vocea aspră, metalică, dură :

— De ce intri aşa, ca un necioplit ? Stai ! Unde pled ?

— Dom' chestor...

— Vorbeşte, găgăuţă ! Spune, ce vrei ?

Milu prinde curaj. Trage aer în piept, clipeşte şmechereşte din ochi şi rosteşte cu emfază :

— De data asta, îi prind sigur...

Chestorul aşază sticla la locul ei, încuie cu grijă sertarul, apoi netezeşte cu palma postavul verde de pe birou.

Pe cine prinzi, mă ? !

— Omul nostru..'!

j -— Care din ei ?

Milu îşi roteşte privirea prin încăpere, ca şi cum ar vrea mai întîi sâ se asigure că nu-1 aude nimeni, şi abia după aceea rosteşte, sugrumat de emoţie :

— De care s-a interesat şi dom' prefect.

Din nou, privirea pătrunzătoare a chestorului îl străpunge pe Milu cu răutate şi. dispreţ :

— Pe ăla, măi ? Hm ! Poate copiii tăi, dacă te-oi însura cu o femeie deşteaptă.

— Zău, dom' chestor..:

— Gura !

Palma grea se abate, fără milă, pe postavul biroului. O vreme, nu se mai aude decit bîzîitul unei muşte care zboară fără rost prin toate colţurile încăperii, în sfîrşit, musca îşi găseşte un loc pe minerul servietei. Chestorul Lupulescu o urmăreşte tot timpul cu privirea, agasat de zumzetul ce i se pare nemaipomenit de obraznic. Cu infinite precauţii, ia un dosar de pe birou, îl îndoaie şi-apoi îl abate fulgerător peste muscă. După aceea, cu un surîs blajin, se lasă moale pe speteaza scaunului.

— Ai văzut, măi păcătosule ?

Milu înclină capul, rin jind prosteşte :

— Îhî !

— Aşa trebuie procedat şi cu individul. Tactic. Cum am procedat eu cu musca. înţelegi ?

Milu nu pricepe mai nimica, dar nu îndrăzneşte să întrebe ceva, de frică să nu-şi atragă iar mînia lui Lupulescu.

— înţeleg, domnule chestor ! murmură el, mai mult ca pentru sine.

— înţelegi pe dracu să te ia ! urlă Lupulescu. Asta nu-i o treabă pentru mintea ta. Tu nu eşti bun decit să-i domăgeşti pe arestaţi. N-ai minte nici cit o gorilă. Te cunosc eu cine-mi eşti şi cit îţi poate pielea. *

Chestorul se dezlănţuie cu o furie pe care nu încearcă să şi-o stăpînească. Pare foarte satisfăcut că, sub ploaia de invective, subalternul său, „spaima arestaţilor“, lat în spate şi numai pachete de muşchi pe bicepşi, îşi pleacă acum capul şi îşi îneovoaie trupul, arătînd ca un elev muştruluit de profesorul său. pentru că a fost prins copiind.

— Cheamă-1 numaidecît pe Gore ! Hai, marş, trap 1 Executarea !

Milu coboară scările pînă la parter, strîngînd neputincios pumnii săi mari, înfigîndu-şi unghiile cu ciudă în palme. Prin faţa ochilor înceţoşaţi de furie îi apar în clipele acelea imagini fugare din viată.

*

In urmă cu zece ani, fotografia Iui Milu Dandu se răsfăţa, la loc de cinste, în ziarele sportive. Titlurile articolelor subliniau, cu voită emfază, calităţile sale naturale. ..Colosul ringului a mai doborît un campion“ ; „Uriaşul din port spulberă tot ce întîlneşte în cale“ ; „Un al doilea Camera, cu pumni de aur“, şi aşa mai departe, pe acelaşi ton, cît mai colorat şi mai senzaţional cu putinţă, în cincisprezece meciuri, ca amator, Milu Dandu cucerise tot atîtea victorii, din care treisprezece înainte de limită. Cîţiva manageri doriseră să-l atragă în sălile lor de box, indemnîndu-1 totodată să treacă la profesionism. Dar uriaşul, deşi nu avea nici o meserie stabilă, refuzase toate promisiunile oamenilor de afaceri ce roiau în jurul lui. Numai că într-o seară... îşi aminteşte foarte bine. Băuse peste măsură, deoarece tocmai îl părăsise Maria, fata

aceea parcă sculptată în lemn de Santal. Unde plecase Vi cu cine anume, nu ştia. Găsise acasă, pe masă, o foaie de hîrtie, ruptă dintr-un caiet de dictando, pe care-o mină stângace scrisese : „Am plecat şi nu mă mai întorc“. Şapte cuvinte,simple, dar categorice. Maria îl iubea, dar era mindră şi nu înţelegea să mai stea lingă un bărbat care-i rostise dispreţuitor :

,,— Cînd am să' mă satur de tine, să ştii că-ţi fac vînt, să te duci unde-oi şti !“

Maria nu aşteptase să se întîmple aşa ceva şi i-o luase înainte, plecînd singură, neîndemnată decît de mîndrie şi demnitate. Milu ridicase nedumerit din umeri, mototolise foaia de caiet şi o azvîrlise pe fereastră. Apoi intrase în circiuma lui Fane Roşioru : „La doi mateloţi“. Cînd rachiul i s-a urcat la cap, parcă i s-a întunecat şi bruma de minte pe care-o avea. Aşa, fără nici o noimă, a pus mina pe un scaun şi a fărîmat oglinda cea mare, aşezată deasupra tejghelei. Pe urmă, a început să împartă, în dreapta şi-n stingă, pumni zdraveni acelora care săriseră să-l potolească. Oamenii icneau, urlau şi se prăbuşeau ca nişte saci plini cu cartofi, împrejurul său. Bătaia s-a potolit numai cînd jupîn Roşioru s-a strecurat tiptil pe la spatele lui Milu şi l-a trăsnit în moalele capului cu cîrja lui Gică invalidul. Milu a căzut mai întîi în genunchi, ca o vită înjunghiată, apoi s-a-ntins cit era de lung pe scîndurile mucegăite ale circiumii. Citi va dintre cei de faţă au vrut să-l facă fărîme pe uriaşul care zăcea inconştient, lipsit de apărare, dar tot Fane Roşioru l-a salvat, poate chiar de la moarte. A răcnit la oameni să se dea îndărăt, „că-i păcat să strivească un campion atît de mare, cum n-a mai văzut nimeni pînă acum“. Cîrciumarul s-a despăgubit singur de toate stricăciunile. I-a luat lui Milu toţi banii pe care-i avea în portofel, cam de două ori mai mult decât paguba lui. Pe urmă, ajutat de cîţiva bărbaţi vînjoşi, l-a cărat pînă-n stradă şi l-a

uîcat in dubtt poliţiei — un copil de-al lui Roşioru alergase la comisariatul cel mai apropiat şi anunţase prăpădul de la circiuma „lu' tata".

S-a nimerit ca de serviciu să fie Dima Lupulescu,' proaspăt sosit pe atunci de pe meleagurile Dîmboviţei, ajutor de comisar cu multe veleităţi de avansare, dar fără prea mari nădejdi de împlinire a arzătoarei dorinţe, din pricina firii sale. laşă şi lipsită de voinţă.

— Tu eşti, mă, ăla de-a făcut scandal şi prăpăd la circiuma lui Roşioru ? îl ia din scurt pe uriaşul ce se bălăbăneşte pe picioare. încă mahmur şi ameţit nu numai de băutură, dar şi de lovitura primită de la cîrciumar.

— Eu, dom' comisar ! şi zgîieşte ochii la ajutorul de comisar, impresionat de uniforma acestuia.

— Mă, ştii că pot să te trimit la ocnă pentru treaba asta ? Să-ţi putrezească acolo oasele, săprnd la sare, pînă te-o lua dracu, înţelegi, găgăuţă ?

— 'nţeleg, dom' comisar.

Dima Lupulescu îşi plimbă privirea pe statura uriaşă cu un amestec de admiraţie şi de ciudă. Tare mult l-ar fi tentat să-i dea vreo două între coaste, mai ales că acum pumnii de temut ai individului sînt prinşi zdravăn în cătuşe. „Pentru ce mi l-aş face însă duşman ? Un asemenea specimen e mai bine să ţi-1 apropii", gîndi el.

— Numele şi prenumele ! vorbeşte ceva mai potolit Lupulescu, luînd o foaie de hîrtie dintr-un sertar şi pregătindu-se să însemne cu stiloul datele interogatoriului.

— Milu.

— Milu şi mai cum ?

— Dandu.

— Care-i de familie şi care de botez ?

Individul stă cîtva timp pe gînduri.

— Cum adică ?

-— Pe taică-tu cum îl cheamă ?

— A murit, dom’ comisar.

•— Măi Păcală, eu te întreb care-i numele lui ? Nu mă interesează dacă mai trăieşte sau nu.

■—- Sînt copil găsit, dom’ comisar. Nu-mi cunosc părinţii. Dandu îl chema pe omul care m-a crescut şi după dînsul mi-au dat şi mie numele.

— Aha ! Bun ! Deci, te cheamă Dandu. Şi de unde, .fină unde, numele ăsta caraghios ? Milu...

-— Aşa sînt trecut în acte, dom'comisar.

— Cîţi ani ani ?

— Douăzeci şi cinci împliniţi.

— Care va să zică ai făcut şi armata.

— Făcut, mormăie individul.

— Ce meserie învîrteşti ?

— Cum adică ?

— Lucrezi pe undeva ? Sau hoinăreşti, teleleu..:

Fruntea lui Milu se încreţeşte, brăzdată de cute adinei,
în vreme ce-şi strînge, neputincios, pumnii prinşi în cătuşe.

— Eu ?

— Da, tu !

— Sînt hamal în port. Şi boxer, adaugă el cu multă mîndrie.

— Bine, măi, fie cum zici tu. Eu te cred, da’ să nu dea dracu să mă minţi, c-ai păţit-o cu mine !

— Pe cinstea mea că nu vă mint, dom’ comisar !

în acel moment, în încăperea comisariatului intră Grigore Androne. E un bărbat de statură potrivită, slab, cu nasul lung şi coroiat, dîndu-i înfăţişarea unei păsări de pradă. îmbrăcat elegant, cu un costum croit după ultimul jurnal de modă şi încălţat cu pantofi din piele fină, pare un actor, rătăcit din întîmpiare în clădirea comisariatului. în realitate, Androne-i cel mai abil agent civil al poliţiei din oraş. Este unicul fiu al unei familii boiereşti, mult scăpătată în ultima vreme. După ce terminase liceul, se înscrisese la Facultatea de drept din Bucureşti. Ajunsese prin anul trei, dar mai avea încă restanţe din primul. îi plăcea viaţa uşoară, luxoasă şi nu mai găsea timp şi pentru învăţătură. Toţi banii pe care îi trimitea taică-său se iroseau în chefuri, jocuri de noroc sau cadouri scumpe făcute în stingă şi în dreapta, cui nu te aşteptai.

Cînd bătrânul 'Androne află de toate acestea, se mînie rău şi hotărî să-l retragă de la facultate. Sperase că odrasla lui o să ajungă un avocat renumit, eu multă clientelă. Sperase că va reface în bună măsură averea secătuită a familiei şi cînd colo fiu-său risipea şi bruma de bani care-i mai rămăsese.

în drum spre port, chiar în trenul care-i aducea pe amîndoi acasă, se întîlniră cu colonelul Jorj Zamfi- reseu, un vechi amic, căruia bătrînul Androne îi povesti întreaga odisee a fiului său.

— Am o slujbă potrivită pentru Grigore, mustăci colonelul, fixîndu-1 cu ochi de expert pe junele student.

în vagonul-restaurant, în faţa unei sticle de vin alb, tămâios, din pivniţele Ştirbey, colonelul le spuse că ştie cîteva locuri libere de agenţi civili la chestura din oraş.

— După cum vă închipuiţi, fraţilor, chestorul nu

angajează aşa, pe oricine. E nevoie de băieţi cu doxă şi cu ceva recomandaţii... Or, dinspre partea asta, eu sînt persoana cea mai nimerită, se umflă colonelul în pene, în vreme ce soarbe lacom licoarea din pahar. Sînt foarte bun amic cu chestorul. Uite-aşa !

Şi le arată, drept exemplificare, două degete butucănoase, împreunate.

Astfel ajunsese Grigore Androne, zis Gore, agent civil al chesturii din oraş şi nimeni n-ar fi putut spune că nu reuşise să se descurce onorabil în noul său post. Dimpotrivă.

Acum, cînd intrase în biroul ajutorului de comisar şi-l zărise pe Milu Dandu, se oprise în-prag şi privea cu admiraţie neprefâcută spre namila încătuşată.

— Bună, Gore ! mormăie Lupulescu, neascunzîndu-şi' nemulţumirea că fusese tulburat din treaba pe care o începuse

—- Bună seara, domnule comisar ajutor ! sublinie Androne, nu fără ironie.

Relaţiile dintre ei nu erau deloc apropiate, ba se poate spune că între cei doi existau animozităţi abil ascunse, dar izbucnind de multe ori în discuţii pătimaşe, chiar violente.

Lupulescu contestă în sinea lui meritele subordonatului, dar, ştiind că acesta e susţinut de multe din mărimile oraşului, se mulţumeşte cu atît ; deocamdată. Această realitate atîrnă greu în balanţă şi ajutorul de comisar, laş şi dornic de parvenire, adeseori reuşeşte să-şi înăbuşe antipatia, să-şi înfrîngă simţămintele.

în ceea ce-i priveşte pe Grigore Androne, pentru el, ajutorul de comisar nu e decît un cretin care nu izbuteşte să se descurce nici în afacerile cele mai simple cu putinţă. Ştiindu-1 însă răzbunător, într-un fel se teme de el şi se mulţumeşte mai totdeauna doar să-l ironizeze.

— Băiatul ăsta nu minte deloc, domnule comisar ajutor, continuă Androne, după ci te va momente de tăcere, în care i-a studiat cu admiraţie statura atletică a lui Milu Dandu. L-am văzut boxînd de vreo două ori. Şi mi-a plăcut.

Milu priveşte cu recunoştinţă către agent şi zîmbeşte ffiîndru că e cunoscut.

„începe să mă plictisească Androne ăsta. în definitiv, am şi eu oamenii mei sus-puşi, aşa că n-ar trebui să mă mai tem atîta. Şi prea face caz de bruma de carte pe care a învăţat-o“, gîndeşte Lupulescu, simţind că devine din ce în ce mai nervos şi că va avea iar o dispută cu subalternul său.

— Cînd o să auzi ce-a făcut, n-o să-ţi mai placă atîta ! bodogăni el.

— Am văzut tot ! vine pe neaşteptate replica lui Androne.

•— Cum aşa ? !

— Eram de faţă... la circiuma lui Roşioru... cînd s-a întâmplat povestea.

— Şi de ce n-ai intervenit ?

— Fiindcă m-am amuzat.

— Nu înţeleg, ce era de rîs ?

— Am vrut să văd de ce-i în stare băiatul ăsta intr-o astfel de împrejurare, cam cîte parale face.

-—- Ascultă, Androne, am impresia că ai băut şi tu în circiuma lui Roşioru.

—- Doar un pahar de coniac grecesc. Veritabil. Eu nu beau mult şi prost, ca alţii. Puţin, dar bun.

E o aluzie evidentă la gusturile îndoielnice ale ajutorului de comisar. Congestionat, cu ochii lucind de mînie, Lupulescu izbeşte cu pumnul în birou :

— Lasă-mă, donrle, cu teoriile ! Eu îl fac pe boxerul

dumitale să înfunde puşcăria. A ciomăgit vreo zece persoane, a spart o oglindă, o parte din veselă şi eîteva sticle c,u băuturi. Ce dracu, nu ajunge ?

— Ba da. Numai că eu m-am gîndit la cu totul altceva, atunci cînd i-am urmărit evoluţia, ca să zic aşa.

Androne se întoarce brusc către tînărul hamal :

— Ce zici, băiete, ţi-ar place să lucrezi la poliţie ?

întrebarea este atît de neaşteptată, incit Milu Dandu se zăpăceşte rău de iot şi răspunde involuntar, .uitînd de meseria lui şi de planurile pe care şi le făurise :

— Da, să trăiţi !

...Aşa şi-a început cariera de agent în poliţie Milu Dandu, în urmă cu zece ani.

Recrutat dc Androne pentru calităţile sale atletice şi mai ales pentru a face din el apărătorul propriei sale persoane — căci fiul moşierului, în ciuda reputaţiei sale, e lipsit de curaj şi de un fizic corespunzător —, Milu a devenit ceea Ce se numeşte în limbajul vulgar al infractorilor „o gorilă“. îl urmăreşte, aproape ca o umbră, pe Androne, în toate acţiunile acestuia şi în caz de pericol intervine. Androne e .creierul ; Milu, executantul. Se completează atît de bine unul pe altul, încît le-ar fi greu să se mai despartă. Lucrează de ani de zile în aceeaşi brigadă, dar tot sub conducerea lui Lupulescu.

Intre timp, fostul ajutor de comisar a ajuns chestor şi se ocupă acum numai de „cazurile politice". Vechile animozităţi dintre el şi Androne nu au încetat. Cu toate acestea, Lupulescu continuă şi acum să-l solicite în toate acţiunile mai importante, bizuindu-se pe abilitatea şi experienţa lui.

⋆

Cînd Milu intră în circiuma „La doi mateloţi“,.îl întâmpină duhoarea corpurilor transpirate şi mirosul de

bere acră, larma de nedescris şi fumul aspru şi. opac al ţigărilor din tutun de proastă calitate.

La o masă aşezată intr-un colţ retras al localului, Gri- gore Andrcne savurează un pahar cu vin italienesc, pe care patronul i-a primit în dar de la căpitanul unui vas de cursă lungă. Cînd zăreşte silueta lui Milu, acoperind în întregime cadrul uşii, îi face un semn abia perceptibil, pe care agentul îl înţelege imediat.

Androne a rămas acelaşi tip abil şi prudent. De mai bine de zece ani se află în serviciul poliţiei, dar numai cîţiva iniţiaţi cunosc acest lucru. Cea mai mare parte dintre colegii lui nu ştiu că fiul răposatului moşier e un agent temut, specializat mai ales în depistarea comuniştilor.

După ce se preface că a căutat pe cineva în local, Milu iese în stradă şi coboară alene scările de piatră care duc spre cheiul portului.

*

înserarea cuprinde împrej urimile.

Vapoarele ancorate în port şi-au aprins luminile de bord.

Marea e liniştită. Doar din cînd în cînd, cîte un val spală ţărmul şi digul, apoi apa se retrage, bolborosind înfundată.

Pe chei nu e prea multă agitaţie.

De două zile hamalii clin port sînt în g’revă.

*

Milu se opreşte în loc, îşi aprinde o ţigară, şi trage cu coada ochiului în urmă. Sus, în capătul scărilor, a apărut silueta lui Androne. Acesta coboară treptele sprinten, apoi se apropie ele Milu, scoate o tabacheră de aur din buzunar şi îi cere un foc să-şi aprindă ţigara.

— S-a întâmplat ceva foarte important ?

Vocea îi e aspră, dar vorbeşte pe un ton atît ele

scăzut, că Milu abia descifrează sensui întrebării.

— Da. Şeful vrea să vă vadă. Spune că e urgent...

— Ţi-am atras atenţia să nu mă mai cauţi la circiumă.

— Ştiu. Dar e urgent. Aşa a spus...

— Vorbeşte mai încet ! îl întrerupe Androne. Nu e nevoie să ţipi. Am auzul foarte .bun.

Urmează câteva clipe de tăcere. Androne scrutează prin întuneric împrejurimile. Cit vezi cu ochii, nu se zăreşte nici ţipenie de om. Asta se pare că-1 mai linişteşte şi Milu presimte că poate să-şi descarce sufletul.

— Cred că ştiu cine e omul pe eare-1 căutăm.

— De unde ai aflat ?

— Am dibuit un fir. Dar şeful zice că n-are încredere în mine.

— Hm ! Bine ! Spune-i lui Lupulescu că ne întîlnim la locul ştiut. Să vii şi tu.

Milu îl admiră pe Androne cum se strecoară ca o pisică de-a lungul cheiului şi cum dispare parcă înghiţit de întuneric. Nu prea înţelege el rostul acestor întîlniri, nici de ce Andi'one se fereşte să fie văzut prea des în compania lui şi a altor agenţi.

E drept, de demult, Androne i-a explicat ceva, dar mare lucru n-a priceput, mai ales că nici nu a dat importanţă celor spuse. Ridică din umeri şi porneşte din nou spre oraş. „E dat naibii Androne ăsta“, gîndeşte el, dar nu simte un sentiment de ciudă, ci unul de profundă admiraţie. înainte de a urca scările, azvârle mucul de ţigară pe caldarîm şi-l striveşte puternic cu bombeul pantofului. Şi, prin asociaţie de idei, îi revine în minte scena cu musca, apoi cuvintele chestorului : „Aşa trebuie procedat şi cu individul. Tactic. Cum am procedat eu cu musca“.

*

Radu Balmuş, un tînăr firav, cu privirea luminoasă şi blîndă ca adierea zefirului, opreşte maşina la auzul sirenei şi înnumără din ochi piesele pe care le-a făcut în ziua aceea. Un surîs de satisfacţie îi luminează şi mai mult chipul.

* Lingă el, un bărbat cam de vreo treizeci şi cinci de ani — brunet, cu faţa brăzdată de cute adinei' şi arsă de soarele dobrogean — îi urmăreşte atent mişcările şi expresia feţei, în vreme ce-şi şterge uleiul de pe mîini cu o bucată de cîlţi. Ion Dinu cunoaşte multe rosturi şi taine ale vieţii. A muncit din greu, de mic copil. E un meseriaş priceput, stimat şi iubit de toţi oamenii care-1 înconjoară. Cuvîntul Iui e respectat şi chiar meşterul îl ascultă de multe ori, cînd e vorba de o treabă mai complicată.

Radu a terminat de o lună de zile şcoala de ucenici de pe lingă Direcţia[1] porturilor maritime şi acum lucrează ca muncitor calificat la Atelierele şantierului naval, în echipa lui Ion Dinu.

De fapt, s-au cunoscut cu mulţi ani în urmă, atunci cînd Radu era un copil.

Era singura odraslă a unei familii de oameni harnici,

de fel dintr-o comună din împrejurimile oraşului. Tai- căsău, muncitor ceferist, concediat pentru că participase ia luptele muncitoreşti, fusese nevoit să colinde mult pentru a putea' să asigure existenţa familiei. în sfîrşit, găsise de lucru, angajîndu-se ca acar la liniile de manevră de la silozurile din port. Nu după mult timp, avea să se petreacă întâlnirea cu Ion Dinu, de cai'e Radu îşi va aduce întotdeauna aminte.

Parcă i se aşterne înaintea ochilor ziua de vară fierbinte. cu soare dogoritor, cu praf pe uliţi şi fire de iarbă uscate de arşiţă pe întinsul câmpiei dobrogene. Marea îşi clocoteşte înăbuşit talazurile înspumate. Oameni şi animale se aciuiază prin rarele locuri mai umbroase, aşteptând cu resemnare şi speranţă răcoarea unor stropi de ploaie din sineala norilor ce ameninţă în zări îndepărtate.

Radu îşi tîrăşte picioarele alene, către silozuri.

încă din zori, hamalii au declarat grevă, în semn de protest împotriva hotărîrii Direcţiei portului de a concedia aproape jumătate dintre ei. Către prînz, li s-au alăturat magazinerii, ceferiştii şi muncitorii de la Şantierele navale. Taică-său a trimis vorbă acasă, printr-un vecin, să i se aducă ele mîncare la silozuri, că el nu se mişcă de-acolo pînă cc patronii nu vor reprimi la lucru pe cei daţi afară.

Cînd Radu ajunge în apropiere, din vîrful dealului, zăreşte mulţime mare de oameni adunată în preajma silozurilor. Coboară intr-un suflet poteca întortocheată şi dă să intre „pe strada care duce drept la rampa de manevră, dar un plutonier mustăcios şi trei jandarmi îi barează trecerea.

—■ Ia stai, măi băiete ! Und' te duci, tu, mînca-te-ar neică, ai ?

Copilul încremeneşte locului, dar nu se pierde cu firea :

— Să vedeţi, domn' ofiţer... eu, eu intr-acolo mă duc.
— Unde ? La silozuri ?
— Da.
— Ce-ai în desagă ?
— Ana... nişte brrnză... vreo două bucăţi de slănină şi-un colţ de pîine.
— Măi, spune drept, tu le duci de mîncare la comunişti ?
— Ba lui taiea-i duc. Zău, domn' ofiţer. O fi flămînzit de-atîta aşteptare.
Plutonierul îşi răsuceşte mustaţa, gînditor :
— Ce-i taică-tău ?
■—- Păi, ce să fie ? Acar !
— Aha ! Ceferist ? Hai, şterge-o acasă şi nu-ţi mai pierde vremea pe-aici !
Plutonierul îl îmbrînceşte elţiva paşi îndărăt, dar Radu se opinteşte din răsputeri şi se agaţă cu desperare de pulpana hainei plutonierului :
—>• Zău că la taica mă duc ! Lăsaţi-mă să trec, domn' ofiţer !
— Măi. tu ai cap de fier ? Să nu te-ncontrezi cu mine, că-i vai de mama ta !
Şi roşu de furie îi arde două palme zdravene.
Desaga îi scapă din mină .şi toată mincarea se risipeşte în ţarina de pe caldarîmul străzii.
— Voi m căscaţi gu: a ia mine ? urlă plutonierul către soldaţi. Luaţi-1 careva pe mucosul ăsta de-aici, că altfel îl calc în picioare.
Şi se pregăteşte să-i mai dea vreo două ghionturi lui Radu.
— Domn' plutonier, nu daţi în el, că-i păcat ! intervine unul din soldaţi.
— Ce-ai zis, mă ? se oţărăşte plutonierul.
— Ziceam că-i un biet copil şi că...
— Măăă ! Ştii cum se cheamă asta la reglement, ce

faci tu ? Insultă adusă superiorului, găgăuţâ ! Cum te cheamă, leat ?

— Dinu Ion, să trăiţi !

— —• Scoate imediat centura ! Executarea ! Zici că ti-e milă de puiul ăsta de comunist, ai ? Dă-i pantalonii jos şi să-i tragi douăşcinci acum, imediat, în fata mea Ai înţeles ?N-am înţeles, să trăiţi !

— Măi, ascultă la mine ! Carcera te mănâncă ! Te dau la Curtea marţială ! Asta-i nesupunere ia ordin !

— De ce să bat copilul, domn' plutonier ? Ce rău ne-a ***făcut*** ?

Plutonierul dă să-i ardă o palmă, dar se opreşte, şovăind, şi întrebarea rămâne fără răspuns.

La capătul străzii, venind din spre silozuri, a apărut grupul masiv de oameni, ce se revarsă ca un torent viu spre ei.

Radu s-a ridicat de la pământ şi priveşte cu ochi mari şi miraţi mulţimea aceea tăcută, călcînd cu paşi rari şi apăsaţi. Deodată, privirea i se pironeşte chiar pe oamenii din primele rînduri. Taică-său e acolo, printre ei, cu un steag mare, roşu. Plutonierul se uită şi el un timp, ca hipnotizat, către marea de muncitori, apoi către cei trei jandarmi care .se dau înapoi, parcă plini de respect în faţa mulţimii.

— Taică ! Tăticule !

A ţîşnit, alergînd cu braţele întinse în întîmpinarea lui. Plutonierul înjură şi scoate revolverul din tocul de piele de la şold.

— înapoi ! înapoi ! răcneşte el răguşit, cu ochii bulbucaţi de furie. Opriţi-vă, sau trag !

Dar valurile mulţimii nu se pot înfrîna şi cei aflaţi în urmă îi împing, mereu înainte, pe cei din primele rînduri.

Radu nu mai are ochi decît pentru taică-său. Minat de un fior lăuntric, mai puternic decît orice pe lume, s-a azvîrlit în braţele lui şi-i sărută obrajii. înfierbîntaţi şi

mâinile aspre care poartă steagul roşu, pe deasupra capetelor.

— Opriţi-vă ! urlă iar plutonierul şi trage în aer trei focuri de revolver.

Mulţimea se opreşte o clipă descumpănită, apoi porneşte hotărîtă înainte. Plutonierul, cuprins de o furie-neputincioasă, îşi descarcă încărcătoarele unul după altul. Acum nu mai trage în aer, dar mina îi tremură şi gloanţele se risipesc la întîmpiare. Cînd îşi dă seama că nu mai are nici un glonţ, e prea tîrziu. Mulţimea l-a înconjurat, tăcută, ameninţătoare. Plutonierul se azvîrie instinctiv în genunchi, cerîxtd îndurare :

— Să nu mă omorîţi ! Să nu mă omorîţi !

Privirile îl sfredelesc, mai oţelite decit gloanţele care au ţîşnit pînă acum din revolverul lui. Nimeni nu vorbeşte. Numai priviri care 'nu prevestesc nimic bun. Şi tăcere. Tăcere apăsătoare, ca de moarte.

Disperat, plutonierul se uită în toate părţile.

— Să nu mă omorîţi ! repetă el fără încetare, tîrîn-du-se prin praful caldarîmuluî, ca un vierme, căutînd o scăpare.

Dar cercul viu se strînge şi mai mult în jurul lui, tot mai ameninţător, sufocîndu-1, înăbuşindu-1.

—- Să nu mă omorîţi ! a mai izbutit să spună pentru ultima oară, cu o voce nefirească şi stinsă, gîtuită de frică.

Nimeni nu s-a atins nici măcar de un fir de păr din capul lui. L-a zguduit însă un fior brusc, apoi a rămas cu trupul înţepenit, cu privirea fixă şi îngheţată, fără de suflare.

— A murit de frică, a zis cineva din mulţime şi a scuipat dispreţuitor.

★

Radu Balmuş şi Ion Dinu ies tăcuţi pe poarta Atelierelor. Se îndreaptă spie localul unde obişnuiesc să

ia masa. E un fel de pensiune mizeră, pe care o conduce Zamfira Nedelescu, văduva unui căpitan de marină, al cărui vas comercial se ciocnise cu o dragă şi se scufundase cu echipaj cu tot în urmă cu şapte ani. Clienţii pensiunii erau tot Mul de oameni necăjiţi : muncitori tipografi, muncitori de la Atelierele şantierului naval, hamali din port, ba chiar şi cîţiva pensionari, printre care şi un bătrîn, Virgil Costea, fost maistru la Ateliere. Bătrânul avea un farmec deosebit, mai ales cînd le povestea despre luptele greviste la care luase parte în perioada anilor de avînt revoluţionar, 1918—1920.

Cînd încasau salariile sau pensiile, clienţii doamnei Nedelescu obişnuiau să cumpere şi câte o sticlă sau două de vin.

*

Astăzi bătrînul Costea urma să primească pensia şi promisese tuturor că va face cinste cu două sticle de vin extra, „din care beau numai boierii“, după cum afirmase cu o seară înainte.

Radu câne mereu aici, nerăbdător să asculte poveştile bătrînului. Vinul îl interesează mai puţin, aproape deloc. Împreună cu Ion Dinu se grăbeşte să ajungă la „pensiunea“ Zamfirei Nedelescu. Merge pe stradă atât de absorbit, incit aproape că nici nu-şi dă seama cum doi oameni le barează drumul. Par să fie ameţiţi de băutură, deoarece se cam clatină pe picioare. Unul dintre ei îl prinde strins pe Dinu de reverele hainei şi stxâgă cit îl ţine gura :

— De ce mă înjuri, mă ?

Stupefiat, Dinu nu răspunde nimic, dar tăcerea lui pare să-i enerveze pe beţivi care devin tot mai agresivi şi-i îmbrincesc cu violenţă spre un gai’d.

■— De ce dai. mă ? urlă cei doi beţivi intr-un glas.

Radu priveşte şi nu-i vine să creadă că ceea ce se petrece e realitate. încearcă să intervină, dar Dinu îi strigă :

— Nu te amesteca ! Lasă că mă descurc şi singur !

— Aşa, mă ? Te descurci, ai ? rînjeşte unul dintre beţivani si-1 împinge şi mai mult în gard pe Dinu..

Pălăria i se rostogoleşte în praful ealdarîmului. Dinu încearcă să desprindă mîinile care i-au prins strîns reverele hainei, gata să i ie sfîşie.

Radu nu mai poate răbda. Cu toată statura lui firavă intervine decis şi-l smulge pe unul dintre beţivi, azvîrlindu-1 cit colo. Dar celălalt se întoarce fulgerător şi-i trimite drept în stomac un pumn greu, ca un baros. Băiatul icneşte şi se frînge de mijloc, de durere. Mai primeşte un pumn drept în faţă ; îşi pierde echilibrul, se răsuceşte în loc şi cade, izbindu-se cu capul de lemnul ţepos al gardului. înainte de a-şi pierde cunoştinţa, aude nişte ţignale şi tropăiturile unor paşi grei. După aceea i se pare că se întunecă cerul şi că în jurul lui se lasă noapte adîncă.

Cînd îşi revine în simţiri, e noapte cu adevărat. Oare cit a zăcut lîngă gardul ţepos, unde-1 trimiseseră pumnii beţivanului ? Şi unde e Dinu ? Strada e învăluită în beznă, neluminată de nici un felinar. îl doare rău capul şi are o senzaţie cumplită de greaţă. Se ridică greu de la pă- mînt. Simte nevoia să se sprijine de gard pentru a-şi menţine echilibrul. Face cîţiva paşi. Undeva, nu prea departe de locul unde se află, un cîine latră răguşit, cu furie.

Încet-încet, ţinîndu-se de garduri ca un om beat, reuşeşte să ajungă pe o altă stradă, ceva mai arătoasă. Se opreşte în dreptul unui felinar. O femeie în vîrstă trece pe lîngă el şi, după ce-1 priveşte, grăbeşte paşii, parcă speriată. „Oare ce înfăţişare am, se întreabă el. dacă oamenii fug de mine ? Trebuie neapărat să intru undeva, să văd cum arăt.“

La colţul străzii e o cizmărie. Priveşte pe geamul vitrinei şi zăreşte înăuntru un om aplecat asupra bancului, lucrînd la lumina slabă a unei lămpi cu, petrol. Apasă pe clanţa uşii şi intră în încăperea mirosind a iuft şi clei încins.

— Bună seara !

A rostit cuvintele încet, cu sfială. Poate de aceea cizmarul, atent la lucrul lui sau cu gândurile aiurea, nici nu-i răspunde la salut. De-abia după ce potriveşte nişte cuişoare de lemn şi le îndeasă straşnic cu ciocanul pe rama unei cizme ofiţereşti, ridică privirea spre Radu.

— Te-a văzut careva cînd ai intrat aici, băiete ? în-întreabă el, într-un tîrziu. Şi fără să aştepte, răspuns, se ridică de pe scăunel, se apropie de tânăr şi-l examinează cu atenţie şi îngrijorare.

— Te-au lovit rău ! constată el, clătinând trist capul.

Radu se uită într-o oglindă agăţată pe peretele opus şi zăreşte mai întîi sub ochiul sting o pată întunecată, de mărimea unui ou de găină. De sub şuviţele de păr castaniu s-a prelins pe tâmplă şi-apoi de-a lungul urechii, pe gît, pătîndu-i cămaşa, o dîră de culoare vînăt-roşcată. „E sînge ! Sînge închegat !“ gîndeşte el şi simte un fior de spaimă străbătîndu-i trupul, ca un curent electric.

— Treci dincolo şi te spală ! îl îmbie cizmarul, în vreme ce scrutează grijuliu strada, de la fereastră.

Nu aşteaptă să i se repete îndemnul. Intră pe o uşă

scundă în camera alăturată atelierului. E o încăpere strimtă, sărăcăcioasă. Intr-un ungher, pe un lavoar de tablă zincată, se află un lighean, o cană şi un ştergar.

— Aşa ! spune mulţumit cizmarul, cînd tînărul revine în atelier. Acum arăţi mai ca oamenii. Stai aici, pe scaunul ăsta, să-ţi dau cu nişte alifie pe rană. să nu te infectezi.

Nu izbuteşte să scoată o vorbă. E încă ameţit de loviturile primite. Rana din marginea de sus a tâmplei a sîn- gerat din belşug. Cizmarul vine din camera alăturată cu un boTcănel înăuntrul căruia se află o alifie galbenă şi unsuroasă. Cînd îi atinge rana, tînărul simte că vârfurile unor ace i s-au înfipt adine în piele.

— Ai unde să dormi ? îl cercetează, grijuliu cizmarul.

Radu face un semn de aprobare din pleoapele ochilor.

Abia acum îşi dă seama cit e de vlăguit.

— E tîrziu, trebuie să închid şi eu prăvălia, continuă cizmarul, uitîndu-se 'din nou cu atenţie pe fereastră. Şi pe urmă, omenia-i omenie, da' nici n-aş vrea să-mi fac vreun rău din asta, că şi aşa de-abia îmi duc zilele.

Cu toate că-i obosit, înţelege, poate mai mult din instinct, că cizmarul se teme de prezenţa lui. Dealtfel, omul şi-a făcut datoria. îi mulţumeşte şi pleacă, pornind spre casă. „Numai de s-ar fi culcat mama, gîndeşte el. N-aş vrea să mă vadă în halul ăsta. S-ar speria rău de tot, sărăcuţa.“ în urma lui, aude zgomotul obloanelor trase de cizmar.

„Trebuie să fie tîrziu. Cred că e trecut de zece“. Dinspre mare se simte mirosul de alge. Aerul răcoros al nopţii îi face bine. Parcă mintea îi e mai limpede acum şi poate să judece mai în linişte întâmplările prin care a trecut. „Ce-o fi păţit Ion Dinu ? Dacă o fi zăcînd şi-acuma în şanţul de pe strada unde ne-au atacat indivizii aceia

beţi ? Să mă întorc ? Sau mai bine să aştept pînă mâine dimineaţă ? De cine sau de ce anume se temea cizmarul ?“

Tresare. Pe nesimţite a ajuns acasă. Prin perdeaua de borangic zăreşte, ca prin ceaţă, măsuţa din mijlocul ca- n-erei. Lampa eu gaz are fitilul abia ridicat, împrăştiind o lumină ciudată, contenind o lume de fantasme. Aşezată in jilţul vechi, cu bărbia în piept, o femeie îmbătrînită înainte de vreme parcă doarme, parcă aşteaptă. Schelălăind uşor, un cline lăţos, brun-roşcat, se apropie tîrîş de el, măturînd cu coada-i stufoasă pămîntul nisipos din faţa casei...

Din ceaţa amintirilor se ridică o casă văruită proaspăt, cu cerdacul veşnic însorit, cu boltă de viţă chihiirnbarie şi piersic înflorit în poartă.' Şi de ia rădăcina pomului încărcat toamna de roade zemoase şi parfumate pînă la temelia de piatră bolovănoasă a casei, se întinde un covor de iarbă înaltă, fragedă şi înrourată, prin care zburdă picioarele desculţe ale unui copil.

Iarba din faţa casei !

Apăsă cu grijă şi fereală clanţa uşii. Maieă-sa tresare, mai mult mulţumită decît speriată.

— In sfîrşit, te-ai întors ! a răsuflat ea uşurată.

— Mamă, am venit să te văd, dar trebuie să plec iară.

Femeia n-a mai scos nici un cuvînt. De la moartea lui bărbatu-său, atîta nădejde mai avea pe lume. îl ştia firav, dar înţelept şi cumpănit la fapte. Dacă el hotărîse să plece, aşa trebuia să fie. Poate că zărindu-i beteşugurile feţei l-ar fi oprit. Dar în lumina slabă a lămpii de pe măsuţă, ochii împăienjeniţi de atîta trudă n-au mai deslușit nimica.

— Noapte bună, mamă !

I-a auzit glasul, apoi clanţa uşii şi paşii uşori îndepărtîndu-se grăbiţi pe caldarâmul străzii.

Radu se îndreaptă, minat de o presimţire rea, spre locul unde au fost atacaţi, el şi Dinu, de beţivii aceia. Trece iarăşi pe străzile pustii, prost luminate şi acoperite de praf. Cînd ajunge în dreptul cizmăriei, se opreşte o clipă să mai răsufle. Oblonul e tras şi dinăuntru nu răzbate nici un semn de viaţă. Coteşte pe strada lăturalnică şi mai mult pe dibuite se apropie de gardul ţepos, acolo unde a zăcut fără simţire nu ştie cită vreme. Orbecâie în neştire, pînă ce zăreşte lumina unor faruri de automobil sfredelind întunericul. Parcă simţind o primejdie, se aruncă în şanţ, ghemuindu-se ca un arici. Automobilul a oprit destul de departe, cam în dreptul casei cizmarului. Luminile puternice ale farurilor se sting brusc şi totul se cufundă în întuneric, ca mai înainte.

Aude paşi tîrşiţi şi răsuflări greoaie.

— Aruncă-1 aici ! rosteşte o voce şuierătoare.

O bufnitură surdă. Cîteva clipe de linişte. Din nou paşii, de data asta sprinteni, ai oamenilor uşuraţi de povara pe rare o căraseră cu atîta osteneală.

Radu îşi ţine plnă şi răsuflarea. Motorul automobilului zvîcneşte puternic în noapte şi lumina farurilor zugrăveşte imagini fantastice pe gardurile şi pereţii caselor din împrejurimi. Zgomotul se îndepărtează repede şi din nou tăcerea întunericului se aşterne.

Iese, cu destulă greutate, din şanţul adînc. Se îndreaptă încotro a auzit bufnitura. Dar nu face nici zece paşi şi piciorul drept i se poticneşte de ceva ce aduce cu un balot. Se apleacă încet, pipăind uşor, cu teamă, forma aceea nedefinită şi cînd înţelege despre ce e vorba îl străbate un fior rece, ca gheaţa : un om, fără nici o îndoială mort, zace aruncat ca un gunoi, de-a lungul

străzii.

★

— Idiotule ! urlă, cît îl ţine gura. chestorul Lupulescu.

Deocamdată acesta e singurul cuvînt care-i vine la îndemînă şi-l repetă fără încetare.

Milu Dandu este cel asupra căruia s-a abătut furia nestăpînit'ă a chestorului. Stă într-un colt al biroului, cu privirea plecată în pămînt, într-o atitudine mai mu.it înfricoşată decît slugarnică. Namila asta, numai muşchi, *tremură tot. Danclu ştie prea bine ce înseamnă să-i* scoţi din sărite pe un om cu Lupulescu.

Fără să se mai sinchisească de prezenţa subalternului, chestorul răvăşeşte sertarul şi scoate de acolo sticla aceea plată, din care trage pe gît, cu lăcomie, cîteva înghiţituri zdravene. Gestul acesta nu are darul să-l potolească definitiv. în schimb, acum poate să-şi adune gindurile, găseşte mai uşor cuvintele pe care doreşte să le adreseze lui Dandu, înţepenit în locul unde s-a postat de eînd a intrat în încăpere.

— Ascultă, minte găunoasă ! îţi dai seama că ai pus paie pe foc ? Şi fiindcă celălalt nici nu clipeşte, continuă tot el să vorbească, sfredelindu-1 din cînd în cînd cu privirea : Nu, nu-ţi dai seama. Tu nu poţi pricepe niciodată nimic. Nu ştiu ce-am să mă mai fac cu tine ! Ar trebui să-ţi ard un raport, să mă pomeneşti toată viaţa.

Dandu continuă să tacă. îl obsedează tot timpul imaginea cu musca strivită şi cuvintele chestorului : „Aşa trebuie procedat şi cu individul. Tactic. Cum am procedat eu cu musca. înţelegi *?“*

Da, înţelesese. In felul lui. Atunci, pentru ce dom' chestor urlă ca un apucat ? Pentru cfe-1 face de două parale şi-l ameninţă că-1 dă afară din'poliţie ? Fiindcă ce poate însemna altceva raportul unui chestor către mai-

marii lui decît o hîrtie pe cşre va sta scris, negru pe alb, că el, Milu Dandu, nu e bun de nimic ?

într-unul din birourile poliţiei se întîlnise cu Androne, conspirativ, aşa cum îi plăcea lui conu Grigore. Apoi a venit şi domnul chestor Lupulescu. Împreună aranjaseră povestea cu ..beţivii“. Apoi, a pus doi oameni de încredere să-l acosteze pe Ion Dinu, individul considerat periculos. Totul a mers ca pe roate. A intervenit el, cu sergentul de stradă, chipurile să-i aresteze pe cei care încinseseră bătaia în mijlocul străzii. Asta, aşa, de ochii lumii, a curioşilor din cartier, care eventual văzuseră scena. Mila a procedat întocmai cum l-a învăţat Androne. I-a urcat pe „delicvenţi“ în duba poliţiei şi i-a transportat, pe toţi trei, la comisariatul din cartier. Acolo, i-a scos pe oamenii lor pe uşa din dos, iar pe individul cu pricina l-a reţinut în beci, pînă la venirea lui Androne. Ce cap deştept are Gore ! în timpul interogatoriului i-a pus arestatului lumina becului drept în ochi, ca să nu-1 vad’ă cum arată la faţă. Şi îşi schimbase chiar şi vocea ! L-a întrebat de unde a avut manifestele pe care le-a împrăştiat cu prilejul grevei. I-a cerut nişte nume. Individul tăcea mile. Dar nu asta l-a înfuriat pe Dandu. I-a venit în minte, tocmai atunci, ca o obsesie de care nu mai putea scăpa, musca strivită şi vorbele chestorului. Aşa că abia a aşteptat să iasă Androne din beci, ca să-i aplice metoda lui forte, radicală. S-a apropiat de individ, i-a ars două perechi da palme, de l-a azvîiiit dintr-un colţ intr-altul, ca pe o minge. Individului i-a ţîşnit sîngele pe nări, ca dintr-o fîntînă arteziană.

— Vorbeşte, mă ! a mîrîit el, fioros. Vorbeşte pînă nu te strivesc ca pe o... ca pe o muscă !

Ion Dinu continua să tacă. Dandu şi-a ieşit din fire.

Fără să-şi mai dea seama de ce face, a abătut asupra lui pumnii lui mari şi grei, cu lovitura ca de baros. A avut senzaţia, în acele momente, că se află iar în mijlocul ringului şi s-a năpustit peste adversarul din faţa sa cu o furie nemaipomenită.

Cînd Androne a coborît din nou în beci nu a mai avut cu cine să continue interogatoriul. Arestatul zăcea pe duşumelele putrede, intr-o baltă de sînge. Dandu îşi contempla opera, năuc, rînjind prosteşte, parcă neînţelegînd ce s-a mtîmplat. »,

— Ce-ai făcut ?

— Altă dată, să se înveţe *minte... să vorbească i*

— Care altă dată ? Nu-ţi dai seama că l-ai omorit ?

Atît a putut spune Androne in faţa faptului neaşteptat,
şi şi-a acoperit faţa cu mâinile.

Dandu s-a aplecat greoi peste arestat. L-a răsucit fără rost pe o parte şi pe alta. Omul era moale ca o cîrpă, fără suflare.

Androne a urcat repede scările pînă în biroul comisarului, cu o senzaţie de vomă. Avea oroare de cadavre. A cerut să i se facă o cafea tare, amară, ca după chef. Dandu l-a urmat fără vorbă şi s-a lăsat greu, într-un scaun. Erau numai ei doi în încăperea aceea mohorită.

— Ai întrecut măsura, Milule. Pusesem mîna pe o pasăre grasă. I-ai luat piuitul. Poate scoteam ceva de la el. Acum... Ridică din umeri, deznădăjduit şi scîrbit de toată întîmplarea.

— N-ar fi vorbit. îi cunosc eu, încearcă Dandu să se scuze.

— De ce te-ai amestecat ? Tu n-ai răbdarea mea, metodele mele. în definitiv, eşti o brută. N-ai să înţelegi, niciodată, raţiunile politice în numele cărora acţionăm.

Instinctiv, îşi priveşte mănuşile fine de piele, albe, imaculate. După aceea, privirea i se opreşte pe mîinile lui Dandu. butucănoase, necioplite. Simte că-1 ia cu frig.

— Transportă-l şi aruneă-l undeva, pe o stradă unde vrei tu...

— De ce ?

S
i
>

— Taci ! Nu mai pune nici un fel de întrebări 1 Ai grijă să nu te vadă nimeni. Aruncă-} şi lasă-1 acolo. Când l-or găsi dimineaţa, sâ creadă că l-a omorît careva... intr-o încăierare. De rest mă ocup eu.

Aşa a făcut.

De ce ţipă acum chestorul la el ? De ce-1 ameninţă eă-i va face raport ? Îşi frămîntă zadarnic mintea. Nu poate înţelege nimic din toată afacerea asta, care părea atît de simplă la început. Cînd îl vede pe Androne intrînd în. biroul chestorului, surîde fericit. Un suspin zgomotos îi tresaltă pieptul bombat şi puternic. Androne îl va calma pe chestor, îi va explica, aşa cum el nu ştie s-o facă. Dar spre marea sa uimire şi desperare, Androne se opreşte drept în faţa lui şi-l fixează cu o privire prevestitoare de rău :

— Din boacănă în boacănă ! şuieră acesta.

— De ce ? întreabă, timp, uriaşul.

— Asta aş putea să te întreb eu. De ce l-ai dus tocmai pe strada unde l-au atacat oamenii noştri ?

— Ştiu eu ? ! ridică din umeri, desperat, continuînd să nu înţeleagă nimic.

— Ca să ne asmuţă tot oraşul în cap, intervine chestorul, spumegînd de furie.

Degeaba îi explic idiotului ăsta, că tot n-o să înţeleagă nimic“, gîndeşte Androne, aşezîndu-se într-un fotoliu. Aprinde, visător, o ţigară fină şi cu ochii întredeschişi urmăreşte fumul care se ridică spre tavan. De fapt, rememorează evenimentele din ultimele două zile, care i-au dat atîta bătaie de cap. Hamalii din port sînt încă în grevă. Au avut loc cîteya întruniri, la care, pe lîngă obişnuita cerere de mărire a salariilor, s-au împărţit manifeste, iar din mulţime s-au scandat lozinci antifasciste. Prefectul convocase de urgenţă chestorii şi le spusese sâ facă ce-or şti ca să descopere pe iniţiatorii mişcărilor greviste şi ai „tulburărilor antiguvernamentale“, cum Ie definise el.

La rîndul lui, chestorul Lupuîescu îşi strînsese oamenii, cerîndu-le să acţioneze de urgenţă şi cu cea mai mare eficacitate. Nişte informatori ai Siguranţei indicaseră numele lui Ion Dinu, muncitor la *Atelierele şantierelor navale.* Androne operase cu măiestrie prinderea acestuia şi poate că ar fi reuşit să descopere şi alte fire, dacă n-ar fi intervenit, cu brutalitatea-i cunoscută, Milu Dandu. Dar conform unui vechi obicei, îi iertase fostului boxer gestul care curmase viaţa agitatorului comunist. Şi asta nu pentru că întîmplarea il iritase nespus pe chestorul Lupuîescu, ci datorită faptului că, în definitiv, Dandu mai lichidase un agitator periculos şi încă — era convins — unul de frunte. Totuşi, ultima ispravă a lui Dandu reuşise să-l scoată chiar şi pe el din răbdări. Era o gravă greşeală ceea ce făcuse, transportînd cadavrul lui Dinu exact Ia locul agresiunii. Mai mult ca sigur că există martori ai întîmplărilor petrecute. Şoapta, zvonul trec repede din om în om şi mîine-poimîine te trezeşti cu întreg oraşul pe capul tău. Nu e momentul ca tocmai acum oamenii poliţiei să-şi atragă ura publică. Grevele se ţin lanţ, s-au înmulţit îngrozitor în ultimul timp. Manifestaţiile împotriva guvernului s-au îndesit. Ar trebui să se lucreze mai cu mănuşi, cu finţe, cu tact. Or, lui Milu Dandu tocmai asta-i lipseşte, tactul. Dar nici să scape de el nu-i convine. Individul ar fi în stare să divulge — inconştient, se înţelege — multe din secretele pe care le cunoaşte. în orice caz, metoda cea mai eficace ar fi să-l treacă pe linie moartă, cum se spune. Va vorbi chiar, astăzi în acest sens cu Lupuîescu. Bineînţeles, Dandu îi va lipsi. Nu va mai avea siguranţa că se află în afară de orice pericol atunci eînd acţionează. Simte, într-adevăr, alături de el, liniştea aceea pe care ţi-o dă numai simpla prezenţă a unei astfel de forţe ieşite din'comun. Dar nu mai are încotro ! Trebuiesă ia această măsură, pînă nu va fi prea tîrziu. Activitatea poliţiei devine, pe zi ce trece, tot mai aspră, mai grea.' Cu forţa fizică nu se mai poate face faţă. Acţiunile împotriva comuniştilor

trebuie duse cu tact, cu prudenţă, cil viclenie. Altfel, ziua de mîine va fi din ce în ce mai nesigură.

Brusc, îşi întrerupe firul gîndurilor :

— Ascultă, Milule ! Dinu ăsta era singur sau însoţit de cineva, cînd l-au atacat oamenii tăi ?

— De unde să ştiu ? Adică...

— Spune, de ce te-ai oprit ?

Dandu îşi scormoneşte memoria. Are un fel ciudat de a-şi aduce aminte de un anumit lucru sau de o anumită întâmplare. Se trage de urechea dreaptă pînă o înroşeşte. Atunci, ca şi cum s-ar aprinde un bec într-o încăpere întunecată, îi revine pentru un moment imaginea celor petrecute.

— A, da ! Era unui tînăr... foarte tînăr. L-a izbit Tănăsescu de l-a aruncat tocmai într-un gard, plin de ţepi. Da' noi n-aveam treabă cu ăla.

— Ştii cine era ? îl cunoşti ?

Dandu ridică neputincios din umeri :

— De unde ? !

^pdrone reflectează cîieva momente, apoi un surîs îi luminează faţa :

— Bine, poţi pleca ! Las' c'ă aranjez eu cu domnul chestor ce trebuie să facem mai departe.

— Ce-ţi mai trece prin cap ? strigă Lupulescu, după ce Dandu părăseşte încăperea. Eu una ştiu. îi fac raport individului ăsta şi-l trimit la Bucureşti, la penitenciarul Văcăreşti. Sau la Doftana. Să bată la deţinuţi pînă s-o sătura.

— Nu, nu, nu ! Am o treabă mai bună pentru el

— Unde ?

— Chiar aici, în port.

— Androne, nu-1 mai cocoloşi atîta ! Intr-o bună zi o să-ţi muşti mîinile că nu m-ai ascultat!

— Lăsaţi pe mine, domnule chestor ! Am o idee. Iar

ce-a făcut Dandu o să caut să repar chiar astăzi. Şi — cine ştie ? — poate că o să vă prezint la sfrşitul zilei cîteva noutăţi interesante.

Androne îşi priveşte cu admiraţie mănuşile fine, salută respectuos şi iese din biroul chestorului, fredonînd un cîn- tec, pe care i-a învăţat într-o noapte, cînd a făcut o razie In port, de la una din pensionarele lui madam Jujuca. în urma Iui, Lupulescu trage o înjurătură lui Androne şi tnai multe lui Dandu, în vreme ce telefonul sună insistent. Cu un gest de scîrbă, chestorul ridică receptorul, dar cînd aude vocea de la celălalt capăt al firului se ridică de pe fotoliu şi, instinctiv, înclină bustul burduhănos.

Prefectul se interesează personal dacă individul reţinut la chestură a făcut vreo declaraţie,

*

în pensiunea doamnei Nedelescu s-a a.ştei'nut liniştea. O linişte gravă, o tăcere respectuoasă, solemnă. Unul cîte unul, obişnuiţii casei au aflat de moartea lui Ion Dinu. Nimănui nu i-a mai tihnit mîncarea. Bătrînul Costea, cu un surîs amar în eoţul gurii, ţine în mină un pahar cu vin vechi, din care a turnat la începutul mesei cîteva picături pe covor.

— Să-i fie ţărîna uşoară ! murmudă el, privind jur împrejur chipurile împietrite de revoltă şi durere.

După puţină vreme, în încăpere au rămas numai el şi Radu. Bătrînul îşi umezeşte limba, în vin, apoi azvîrle cu o dexteritate neînchipuită o înghiţitură mică tocmai în cerul gurii. O savurează, o farmecă sau Dumnezeu ştie ce-i mai face ! Şi cînd, in sfârşit, înghiţitura de vin alunecă pe gît, inspiră adine pe nări parfumul numai de el ştiut al licorii rubinii.

Radu îşi sprijină capul în mâini, gînditor. în ultimele

douăzeci şi patru de ore s-a petrecut cu el o schimbare uluitoare. Adolescentul firav de ieri pare acum un bărbat maturizat, hotărît, capabil să ducă la îndeplinire o acţiune oricît de importantă. Deodată, tresare trezit din gînduri de vocea baritonală a b'ătrînului :

— Ţi~a vorbit ceva, vreodată ?

— Cine ?

— Dinu !

— Ce anume ?

— Aşa, despre nişte lucruri mai importante ?

Tînărul cumpăneşte răspunsul. Oricum, întîmplarea de ieri nu numai că l-a zdruncinat, dar parcă i-a deschis mai mult decît pînă acum ochii, îl îndeamnă la o şi mai mare prudenţă.

•— Vorbeam destul de rar cu el.

— Mda... Şi despre ce anume ?

;— De-ale meseriei noastre.

■ — Bine, bine ! Văd că ştii să-ţi ţii gura.

— Nu Vă înţeleg !

— O să fie nevoie, de-aeum înainte, să umbli cu ochii în patru şi cu lacăt la limbă. Nu te face că nu pricepi,; JSşti băiat deştept, *ce* naiba ? Ion Dinu a fost ucis...

— Ştiu.Dar nu ştii de cine anume. Să-ţi spun eu : de poliţie ! Aşa că... fii atent !

— De ce ?

— Ce fel de întrebare e asta ? Erai cel mai apropiat prieten al lui. Vrei să spui că acest amănunt nu va cîntări totuşi foarte greu ?

— Pentru cine ?

— Pentru oamenii poliţiei, ai Siguranţei, se-nţelege. Ascultă-m'ă, băiatule ! S-ar putea ca mîine să nu mai putem sta de vorbă ca acum. De aceea te rog să mă asculţi, să ai deplină încredere în mine. îl iubeai pe Dinu ?

— Mult !

— Ca pe un frate ?

— Mai mult !

— Probabil că adeseori îţi vorbea nu numai de maşinile voastre... Nu încerca să mă contrazici. Am hotărît doar să vorbim deschis, nu-i aşa ? Dacă mai ai vreo îndoială faţă de mine, am să-ţi spun ceva care te convinge că sînt cit se poate de sincer. îţi aminteşti de ultimele tale discuţii cu Dinu ? Ţi-a vorbit de încrederea pe care au căpătat-o oamenii în tine, de faptul că urmează să dovedeşti tu, acum, că meriţi această încredere.

Bătrînul face o pauză, cercetîndu-i cu atenţie chipul, pentru a-şi da seama de efectul vorbelor sale. Continuă :

— De unde crezi că ştiu aceste lucruri ? De la Dinu, se-nţelege. Dorea foarte mult să te aibă cit mai aproape de el. Mi-a mărturisit-o, adeseori.

— L-am iubit mult, foarte mult, rosteşte Radu, încet, cu gravitate, ce-1 înfioară plăcut pe bătrîn. N-am să mai am linişte pînă n-o să-l răzbun !

— Nu e vorba de răzbunare, băiete. Cel puţin, deocamdată. Important e să duci lupta lui mai departe. Nu ştiu cit eşti de pregătit pentru treaba asta... Dacă te-

ai hotărît...

Radu îl priveşte îndelung. Bătrînul îi răspunde cu o privire deschisă, caldă, omenească. Şi tînărul înţelege că nu are rost să se mai teamă cîe bătrînul maistru.

Se ridică de pe scaun, se duce în faţa ferestrei şi priveşte departe, în zare. Parcă vede aievea pe taică-s'ău cerînd pîine pentru el şi tovarăşii lui de muncă, apoi, la puţină, vreme, stingîndu-se din viaţă, slăbit de mizerie şi îndurerat de necazuri.

Iată că şi prietenul drag, acela care i-a încredinţat tainele meseriei şi vieţii, s-a frînt ca un copac dobori! de furtună.

...S-au întîlnit toţi trei — taică-său, Dinu şi el — pe o pajişte mare, întinsă, cu iarbă verde, ca iarba din faţa casei părinteşti. Poartă fiecare o torţă în mină. Şi împrejurul lor sînt multe chipuri cunoscute şi necunoscute. Şi chiar dacă unii cad, alţii le iau locul şi poartă cu ei torţele tot mai departe, luminînd din ce în ce mai puternic întinderile, cit cuprinzi cu ochii.

Se-ntoarce de la fereastră. Are în ochi o lumină, parcă răsfrîntă din lumina cerului, o privire carc-1 arată hotărî! şi dîrz, pregătit să înfrunte furtunile, fără şovăire.

— Ce trebuie să fac ?

★

în dimineaţa aceleiaşi zile, directorul Atelierelor şantierelor navale din oraş primise în biroul său vizita unui domn distins, îmbrăcat după yltimul jurnal de modă şi purtînd în rn'iini o splendidă pereche de mănuşi albe.

— Cărui fapt. darorez cinstea ce mi-o acordaţi ? îl întâmpină directorul, cu o politeţe exagerată.

— Domnule director, vin din partea domnului prefect, cu o însărcinare nu tocmai plăcută pentru dumneavoastră.

-— Poftiţi, luaţi loc ! se grăbeşte celălalt să-şi invite oaspetele, care îi anunţase destul de ritos dar vag, scopul vizitei sule. O ţigară ? Un păhărel de *Metaxa* ? Sau poate doriţi un Martini ?

— Nu, mulţumesc, nu doresc decît să-mi acordaţi o scurtă audienţă, de cel mult zece minute. Am să vă solicit întreaga atenţie şi vă rog să-mi acordaţi tot sprijinul.

—• Se-nţelege, se-nţelege ! accentuează directorul, vădit surprins şi emoţionat de această introducere, care nu prevesteşte nimic bun.

— Domnule director, agenţii poliţiei din oraşul nostru au descoperit un nucleu de agitatori comunişti în întreprinderea dumneavoastră.

— O, Dumnezeule !

Directorul ridică braţele într-un mod teatral, stîrnind, prin mimică şi gesturi un uşor surîs pe buzele încreţite ale lui Grigore Androne.

—; Mda, bineînţeles că nu aţi cunoscut nimic, deşi,, fie vorba între noi. ar fi trebuit s'ă fiţi mai bine informat despre muncitorii pe care-i aveţi în ateliere.

— Doar nu vreţi să spuneţi că...

— Mă iertaţi, eu nu vă aduc nici un fel de acuzaţie. Vă sugerez doar să le acordaţi o mai mare atenţie în viitor. Altfel, cu toată părerea de rău, domnul prefect este hotărît să propună domniel-sale domnului ministru militarizarea *Atelierelor.* Or, nici dumneavoastră, nici noi nu avem acest interes.

— Desigur ! Se-nţelege ! se grăbi iar directorul să aprobe spusele lui Androne.

■ — Ştiţi prea bine că militarizarea ar însemna un val de reacţii şi mai puternic, ne-am atrage şi mai multe antipatii şi nu s-ar ajunge decît la înmulţirea grevelor şi manifestaţiilor.

— Aşa e ! Aveţi perfectă dreptate !

Grigore Androne surîde clin nou. bombîndu-şi pieptul, foarte satisfăcut de persoana sa.

— Domnule director, eu am o tactică specială. Pentru a învinge un duşman, ca acela care ne stă acum în faţă, trebuie să-l întîmpini cu surîsul pe buze, să-i cucereşti simpatia, să-i afli toate slăbiciunile şi de-abia la urmă să-I loveşti. Poate că nu e prea corect ceea ce vă spun, dar cunosc din mica mea experienţă că e mijlocul cel mai eficace.

— Sînt de acord !

— Cu atît mai bine. Sper că ne vom înţelege. Şi acum, iată rostul venirii mele aici. Unul dintre muncitori, un anume Ion Dinu, a fost omorît. Ţin să vă anunţ că era una din căpeteniile agitatorilor de la *Atelierele şantierelor navale.*

— Perfect. ! exclamă directorul, aproape fără voie.

— Nu sînt de aceeaşi părere ! A murit, făr'ă ca noi să putem da măcar de-o legătură de-a sa. Or asta, pentru un poliţist, este echivalent cu o înfrângere. Atunci am expus un plan domnului prefect şi am primit o aprobare nu prea entuziastă. Asta înseamnă că dacă voi da greş, risc să-mi pierd serviciul, iar dumneavoastră, fotoliul directorial. Iată de ce vă solicit sprijinul

— îl aveţi ! Puteţi fi sigur de asta !

— înţelegeţi ? Trebuie să lucrăm după metoda pe care am amintit-o. Eu, unul, consider că numai aşa vom avea şanse de reuşită.

— Vă rog să contaţi pe mine !

— Atunci, iată care e planul meu ! în primul rînd, chiar de mîine veţi angaja doi oameni...

La sfîrşitul celor zece minute, Grigore Androne părăseşte biroul directorului, sigur pe sine şi pe reuşita planului pe care l-a conceput. Către seară, îl întîlneşte pe chestor, în biroul acestuia.

— V-am avertizat, încă de azi-dimineaţă, că în curînd

o să am noutăţi interesante.

Lupulescu surîde, neîncrezător :

— Doar n-ai să-mi spui că l-ai înviat pe Ion Dinu sau că ai prins reţeaua de agenţi comunişti din oraşul nostru ?

— O, nu ! Evident că nu î Am făcut o vizită prefectului. Era furios. Tocmai vorbise cu dumneata la telefon şi aflase de moartea individului ăla. încă de la despărţirea noastră, aveam o idee pe care i-am expus-o prefectului. N-a fost prea îneîntat, întrucît dinsul zice că planul meu ar cere prea mult timp, or domnul ministru şi-a pierdut răbdarea. Dar pînă la urmă, am convenit să încercăm să punem în aplicare ideea mea. Dacă nu vom reuşi...

Androne înalţă din umeri. în semn că în cazul unei nereuşite situaţia nu ar fi prea roză pentru toată lumea.

— Eu tot ii fac un raport dobitocului ăla de Dandu ! pufneşte furios chestorul.

— De ce ? Doar şi Dandu face parte din planul meu.

— Ah ! în cazul ăsta, putem fi siguri, de pe acum, de nereuşită.

— Nu vă pripiţi, domnule chestor !

Lupulescu oftează cu amărăciune. ,,Dacă reuşeşte, canalia asta îmi va lua locul, iar dacă dă greş, va şti, cu abilitatea lui, să arunce vina numai pe mine ! gîndeşte el. Oricum, tot rău va fi ! Să-l ia dracu !“

Numai binecunoscuta-i laşitate îl împiedică pe chestorul Lupulescu să nu-i spună în faţă adevărul. Aşa că tace, înghite în sec şi izbeşte cu pumnul în masă.

— Bine, domnule ! N-am să-i fac nici un raport dacă l-ai prins şi pe nenorocitul ăsta de Dandu în planurile dumitale ! Dar să nu zici că nu le-am avertizat !

★

Radu îşi rememorează în gînd instrucţiunile pe care le-a primit. E prima lui misiune, primul contact cu un tovarăş de luptă. Ceea ce îl surprinde e locul unde urmează să-l întîlnească. Nu e vorba nici de o stradă dosnică, nici de vreo tainiţă sau altă ascunzătoare, ci pur şi simplu de o grădină publică, unde în seara aceasta va fi adunată multă lume, dornică de petrecere şi de distracţii. Aici va avea loc „balul marinarilor“.

încă de departe răzbate pîn'ă la el larma mulţimii. Din cînd în cînd, se aud frînturi din melodiile cîntate de orchestră. E o noapte caldă de vară, cu cerul acoperit de o puzderie de stele, ca o strălucitoare dantelă.

Gx'ădina publică e înţesată de lume. Mititeii şi fripturile mustesc şi sfîrrie pe grătarele încinse de jeratic. Chelnerii nu mai pridideşc, .transportând halbele de bere prin mijlocul mulţimii vesele şi gălăgioase. Orchestra e instalată în chioşcul unde de obicei cîntă în fiecare dimineaţă o fanfară militară. De jur împrejurul chioşcului sînt dale mari de piatră pe care s-a improvizat locul pentru dans. Printre copaci s-au aşezat mesele pentru cei mai vîrstnici. Chiar la intrarea în grădină se află o masă lungă, acoperită cu postav de culoare albastră, unde cinci persoane, printre care şi două femei, se ocupă cu vînzarea biletelor de intrare, de tombolă şi a ilustratelor care vor desemna, la miezul nopţii, „regina“ balului.

Cele cinci persoane, care fac parte din comitetul de organizare, nu au nici în clin nici în mînecă cu marinarii, ca dealtfel marea majoritate a celor aflaţi în grădină. Balul, patronat de o societate de binefacere locală, a fost botezat ca fiind „al marinarilor“ numai în scopuri pur comerciale. Organizatorii au scontat, în acest mod, pe o mare afluenţă de public şi nu s-au înşelat.

Afişele colorate care împînziseră oraşul în zilele premergătoare balului au fost atît de bine ticluite, incit au stîrnit curiozitatea multor locuitori.

Ceea ce reuşise să atragă atît de multă lume era în special înştiinţarea finală a afişelor, care glăsuia astfel : „întregul beneficiu se va dona văduvelor şi copiilor marinarilor pieriţi în naufrăgii sau accidente pe mare“.

Aşa se face că în seara aceasta grădina publică e înţesată de lume. Cei mai mulţi dintre cei.prezenţi sînt hamali în port, muncitori de la şantiere şi silozuri, meseriaşi sau funcţionari. Familiştii şi-au adus soţiile şi copiii ; holteii au venit însoţiţi de iubite sau- aleargă de colo pînă colo în căutarea unei partenere de dans.

Radu.plăteşte biletul de intrare şi pătrunde în grădină, prin forfota nemaipomenită a mulţimii. Îşi face cu greu loc pînă în apropierea unei tarabe, unde se vînd tot felul de mărunţişuri şi amintiri : scoici pe care stă scris în interior, cu litere de-o şchioapă, „Suvenir de la bal“ ; coliere din mărgele de sticlă, colorate ţipător ; statuete din ipsos ; ţigarete din lemn de cireş şi cîte şi mai eîte fleacuri şi nimicuri. Taraba pare un fel de bazar în miniatură. Şi pentru ca decorul să fie cît mai complet şi cit mai autentic, vânzătorul — un bărbat în vîrstă, cu barba albă — poartă tradiţionalul fes turcesc pe cap. Lingă el s-a aşezat o femeie tînără, de vreo douăzeci şi cinci sau douăzeci şi. şase de ani, îmbrăcată toată numai în alb şi înfăşurată peste umeri cu un şal de mătase, auriu, străluci cilur. E atît de frumoasă, încît mulţimea se uită mai mult la ea decxt la obiectele aflate pe tarabă.

Pentru cîteva clipe privirea femeii se încrucişează cu aceea a ţînărului. Ochii ei, migdalaţi, sînt uşor încercănaţi, mari, neverosimil de negri, expresivi şi pătrunzători. Radu are senzaţia că în acel fragment de timp,-cît ea l-a privit, i-a aflat cele mai ascunse taine ale sufletului. Dar femeia îşi întoarce privirea şi pare preocupată numai de vînzarea obiectelor.

Tînărul se strecoară cu abilitate prin înghesuială, cît mai aproape, pînă în primul rînd al curioşilor postaţi în faţa tarabei. Se preface că ar căuta ceva şi, în cele din urmă, cu vocea uşor gîtuită de emoţie, se adresează bătrînului :

— Aş dori să cumpăr o casetă.

Bătrînul se uită lung pe sub sprîncenele-i stufoase şi albe, ca şi cum nu i-ar fi înţeles dorinţa. în schimb, femeia tresare şi îşi întoarce din nou privirea spre Radu.

— Ce fel de casetă doriţi ?

. E rînduî ţînărului să tresară. „Aşadar, ea e“,

gîndeşta el şi aproape că nu-i vine să creadă, cu toate că răspunsul a venit clar, fără nici o ezitare.

— Aveţi o casetă din abanos ?

Femeia surîde. Are dinţii mici şi albi, ca un şirag de mărgăritar. Se apleacă sub tarabă şi scoate la iveală o casetă din abanos, neagră, lucioasă, cu încrustaţii argintii,

— E singura pe care o avem.

— îmi place. O cumpăr ! se grăbeşte Radu, pentru ca nu cumva să i-o ia altcineva înainte şi întinde o bancnotă de douăzeci de lei.

Femeia se preface că scormoneşte în lădiţa unde sa află monedele şi bancnotele rezultate din vînzarea obiectelor.— Poftiţi restul !

Radu înţelege că pumnul micuţ şi catifelat îi întinde o hîrtie cu instrucţiunile asupra celor ce are de făcut. Acum ştie că nu trebuie să mai piardă nici un moment pentru a-şi îndeplini sarcina ce i-a fost încredinţată. Porneşte hotărît îndărăt, ţinîncl la piept caseta din abanos, croin- du-şi din nou, cu greu, drum printre curioşii înghesuiţi în faţa tarabei bătrînului cu barba şi mustăţile mai albe ca zăpada, pierzîndu-se apoi prin mulţime.

E atît de preocupat, încît nu-şi dă seama că în urma lui s-a strecurat, ca o umbră, un bărbat înalt şi slab. Dar privirea ageră a femeii cu ochii migdalaţi a surprins într-o clipă scena, suficient pentru ca să intuiască pericolul în care se află tânărul. Aşa că, fără ezitare, după ce-i şopteşte ceva bătrînului, părăseşte taraba şi porneşte pe urmele celor doi, îneercînd să nu-i piardă din vedere.

Radu se uită jur împrejur, căutând un loc mai ferit şi totuşi luminat, spre a putea citi netulburat instrucţiunile. 1 s-a părut, sau cineva s-a ascuns, cu iuţeala fulgerului, după un copac ? Este dornic de a-şi împlini misiunea, — prima lui misiune — dar nu trebuie să uite nici o clipă să fie prudent. Nu cumva este urmărit ?

în conul de lumină al unui felinar se preface că-şi leagă şiretul de la pantof. Se uită pe furiş in urma lui şi-şi dă seama că un individ se ţine scai de el. Nu-i zăreşte decît umbra, dar, instinctiv, îi simte şi prezenţa, la adăpostul unui copac. într-un moment cînd ştie că urmăritorul nu are nici un fel de posibilitate de a-î vedea, fiind protejat de un gard, Radu desface repede

bileţelul care i-a fost înmînat şi-l citeşte în'grabă, dar cu atenţie.

La miezul nopţii urmează să se facă alegerea „reginei“ balului. Conform unui vechi obicei, fericita aleasă este posesoarea celui mai mare număr de cărţi poştale ilustrate, puse în vânzare. în caseta din abanos se află asemenea exemplare, numai că au tipărite pe verso chemarea la o mare manifestaţie antifascistă ce urmează să aibă loc peste două zile. Radu va trebui să facă în aşa fel incit să strecoare aceste manifeste în teancul ilustratelor de pe masa acoperită cu postav albastru, care se află la intrare.

Pe neaşteptate, în preajmă s-a ivit femeia de la tarabă. Dar, spre surprinderea lui, nu se apropie de el, ci de un bărbat înalt şi slab, aflat ceva mai departe, în aparenţă foarte interesat de cele ce se petrec pe ringul de dans. Ca la o comandă nevăzută, orchestra încetează brusc cîn- tecul săltăreţ de pînă acum. Şeful orchestrei bate cu arcuşul în capacul viorii şi cere un moment de linişte.

— Onorat public ! Atenţiune ! Urmează un damen-tango !

Mulţimea aplaudă ideea şi cavalerii se pregătesc nerăbdători să fie invitaţi.

Din locul unde se află şi din cauza zgomotului orchestrei şi al petrecăreţilor din grădină, Radu nu poate desluşi ceea ce-i vorbeşte necunoscutului frumoasa fată cu ochii migdalaţi. înţelege totuşi că l-a invitat la dans. Bărbatul, contrar aşteptărilor, nu pare prea încîntat de atenţia fetei. In momentul cînd perechea se află foarte aproape de el, privirea pătrunzătoare şi. expresivă a fetei îl face pe Radu să înţeleagă că a sosit momentul să treacă la acţiune. Şi, totodată, mai înţelege că partenerul fetei e acela care l-

a însoţit tot timpul ca o umbră şi care acum nu poate să-şi continue urmărirea dacă nu vrea să încalce consemnul tacit al actelor de politeţe.

Tînărul profită de împrejurare şi dispare de lingă ringul de dans, îndreptîndu-se în grabă către intrarea în grădină, în vreme ce partenerul frumoasei fete se agită neputincios, căutînd să nu-1 piardă din vedere. Mîinile catifelate ale fetei l-au înlănţuit tandre, privirea galeşă îl zăpăceşte ; i se pare că-i cuprins de o vrajă ameţitoare, de care nu se poate dezlipi.

Cînd orchestra încetează tangoul, bolboroseşte cîteva scuze de circumstanţă pentru stângăcia cu care a dansat şi se repede prin mulţime în căutarea tînărului. Dar toate căutările sînt zadarnice. Tînărul a dispărut fără urme. Înciudat, se reîntoarce la taraba cu mărunţişuri. „Trebuie neapărat să mă răfuie.se cu afurisita aia, gmdeşte el. M-a păcălit ca pe un începător." Nu izbuteşte însă să-şi mai pună planul în acţiune. In grădină s-a iscat un adevărat tumult. Mulţimea citeşte cu voce tare şi comentează cele scrise pe cărţile poştale ilustrate. Cuprins de îndoială, se repede spre un grup care ascultă cu atenţie încordată ce te citeşte un tînăr şi aprobă zgomotos cele.auzite. Desluşeşte imediat despre ce e vorba.

în primul moment, un îndemn lăuntric îl împinge să încerce să smulgă manifestele din mîinile celor care le citesc acum cu atîta nesaţ. îşi dă însă imediat seama cit de stupid ar fi gestul.. Riscă să fie batjocorit şi alungat de mulţimea care-şi manifestă din plin adeziunea pentru cele scrise. Abia atunci înţelege cit e de singur, de izolat.

*

Lupulescu se azvîrle cu toată greutatea corpului său în automobilul care-1 aşteaptă în faţa locuinţei. A fost trezit la ora două dimineaţa de un telefon. Plutonie. ul de serviciu i-a raportat că la „balul marinarilor“ au fost răspîndite manifeste. Un agent al Siguranţei alergase să-i înştiinţeze pentru a se lua măsurile cuvenite.

Deşi somnoros şi încă mahmur, chestorul reuşeşte să mobilizeze două brigăzi de agenţi, care-1 aşteaptă în grădina publică.

Tot -drumul i-a bombănit şi i-a blestemat pe cei care nu-1 lasă să doarmă nici o clipă. Totuşi, în suflet i se strecoară şi o undă de mulţumire. Nu l-a înştiinţat pe Androne. Doreşte s'ă opereze singur, presimţind că în cazul unei reuşite îi vor creşte acţiunile în faţa prefectului.

Automobilul opreşte la o distanţă de vreo sută cincizeci de metri de grădina publică. Lupulescu deschide portiera, invitîndu-i alături de el pe eomisarii-şefi ai celor două brigăzi antrenate in acţiune şi le cere să-i prezinte exact situaţia.

Ascultă cu atenţie şi se gîndeşte, în acelaşi timp, la un plan de acţiune. Cînd comisarii isprăvesc relatările, formulează ordine precise care se transmit imediat agenţilor celor două brigăzi. După aceea, coboară din automobil şi se îndreaptă spre intrarea în grădina publică, unde îl aşteaptă, speriaţi şi înfricoşaţi, cei cinci membri ai comitetului de organizare al „balului marinarilor“, li invită pe toţi, cu un gest ferm, să-l urmeze în căsuţa paznicului, aflată în imediată apropiere, chiar la capătul aleii principale.

•—• Îmi pare rău că trebuie s'ă încep ancheta cu dumneavoastră, rosteşte Lupulescu, cu o voce pe jumătate mieroasă, pe jumătate ameninţătoare, dar

cred că vă daţi seama de ce sînt nevoit să fac acest lucru. Cărţile poştale ilustrate se aflau în grija dumneavoastră, nu-i 'aşa ?

Toţi cei prezenţi aprobă tacit. Una dintre femei se îngălbeneşte brusc la faţă. Ca să nu se observe nimic, roagă pe cineva să i se dea voie să bea un pahar cu apă.

— Ce se întîmplă, doamnă ? Nu vă simţiţi bine ?

■— Da, domnule ! murmură ea, abia auzit.

— îmi daţi voie să vă explic eu ? intervine cel mai în vîrstă dintre bărbaţi.Poftim ! Dar repede, fără prea multe înfloriturişi ocolişuri !

— Mai întîi, să mă prezint. Sînt Vasile Roşcuiescu, comerciant, proprietarul unui magazin de băuturi spirtoase, căpitan în rezervă, fost avocat şi membru *al* curţii cu juri. Cred că, mai ales în această din urmă calitate, veţi avea toată încrederea în spusele mele.

— Desigur, mormăie chestorul, căutînd să-şi amintească în ce perimetru al oraşului se află magazinul domnului Roşcuiescu.

— Să ştiţi că noi, toţi cinci, care alcătuim comitetul de organizare aflat sub înaltul patronaj al Societăţii de binefacere condusă de doamna general Pascu, sîntem oameni de credinţă, devotaţi trup şi suflet maiestăţii sale şi guvernului.

Chestorul pufneşte pe nări, ca o locomotivă sub presiune. Doamna general Pascu este chiar cumnata prefectului. Vestea aceasta are darul să-l indispună şi în gîndul lui trimite la toţi dracii atît balul, cit şi pe organizatorii lui.

— Mai concret, vă rog !

— Da, domnule chestor. Voi fi cît se poate de scurt, răspunde Roşcuiescu, vădit indispus de nepoliteţea chestorului care nu ţine seama de impresionantele cărţi de vizită ale celor care au iniţiat „balul marinarilor“, precum şi de introducerea atît de abilă pe care a formulat-o. Cărţile poştale ilustrate au fost în grija noastră, într-adevăr. Astăzi de dimineaţă am cumpărat cinci sute de bucăţi chiar eu şi doamna Neagu, de la librăria centrală. Fiecare dintre noi a avut în grija sa cîte o sută de bucăţi şi cred că absolut toţi putem confirma, cu prestare de jurămînt, că nu aveau tipărite pe ele nici un cuvinţel.

—• Mda... Depinde însă unde le-aţi ţinut înainte şi după ce le-aţi pus în vînzare...

— Pînă eînct am venit aici, au fost păstrate în servieta mea. Apoi le-am distribuit şi celorlalţi. Fiecare le-a aşezat pe masă, alături de biletele de intrare şi tombolă. Vînzarea ilustratelor a început aproape de miezul nopţii.

— Deci, pînă atunci, sînteţi siguri că le-aţi avut permanent sub supraveghere şi că nimeni nu le-a sustras pe acelea cumpărate de dumneavoastră, înlocuindu-le cu altele ?

— Da ! răspunde fără ezitare Roşculescu. Eu, unul, nu m-am mişcat de la masă şi le-am avut tot timpul la vedere.

Ceilalţi confirmă acelaşi lucru.

— Şi totuşi, nu se poate ! exclamă chestorul, simţind că începe să-şi piardă răbdarea. Cum se explică atunci înlocuirea ? Pentru c'ă numai aşa ceva s-a întîmplat. Ar fi absurd să credem că ilustratele, conţinînd propaganda asta, au fost răspîndite în grădină, în văzul tuturor, cum îşi distribuie jurnaliştii ziarele.

— Atunci ? Dumneavoastră ce bănuiţi că s-a întîmplat ? îndrăzneşte Roşculescu să întrebe.

— Vă rog să gîndiţi bine dac'ă nu au existat momente cînd s-a întîmplat ceva care v-a distras atenţia în mod deosebit...

în cameră se aşterne tăcerea. Fiecare caută să-şi amintească un fapt, cit de mic, care ar putea să fie luat în seamă. Deodată, doamna Neagu izbucneşte :

— Domnule chestor, eu cred că ştiu... dar nu sînt sigură.

— Povestiţi-ne, doamnă ! rosteşte grav Lupulescu, căutînd să apară cît mai calm cu putinţă, deşi fierbe de

nerăbdare.

— La un moment dat, în timp ce vindeam unui grup nişte bilete de tombolă, cineva a răsturnat pe jos ilustratele mele.Cine anume ? Nu vă amintiţi ?

— Nu ! se grăbeşte să răspundă femeia, speriată de strigătele chestorului. Nu pot să-mi dau seama. Parcă era un tm'ăr, dar nu sînt sigură.

— Domnule chestor, intervine Roşculescu. Doamna Neagu se află în afara oricăror bănuieli, ca dealtfel noi toţi aici de faţă.

— Ştiu. ştiu ! răspunde furios Lupulescu. Mi-aţi mai spus acest lucru. Totuşi, doamna cunoaşte un anumit fapt pe care se teme să ni-1 destăinuiaseă. Încă de la bun început s-a simţit rău, a cerut un pahar cu apă... Toate astea mă fac să bănuiesc că ceva nu e în regulă !

La auzul acestor afirmaţii, doamna Neagu dă un ţipăt uşor si leşină în braţele domnului Roşculescu.

Enervat, chestorul părăseşte încăperea. Inspiră cu nesaţ aerul răcoros, apoi îşi aprind*' o ţigară şi meditează.

Pentru el e clar că între ilustratele răsturnate de pe masă au fost strecurate şi celelalte, atunci cînd le-au adunat de pe jos. E un truc simplu, dar abil, cunoscut de cînd lumea 'şi totuşi foarte eficace. Ceea ce nu avea ¿ă afle chestorul Lupulescu niciodată era faptul că distinsa doamnă Neagu strînsese din vînzarea ilustratelor o sumă aproape dublă, dar predase domnului Roşculescu exact preţul celor pe care le primise, iar restul de bani se afla în poşeta domnieisale. La început a fost convinsă că Roşculescu greşise numărul ilustratelor pe care i ie încredinţase spre vînzare. Abia după tevatura iscată în grădină şi mai ales după ce chestorul a pornit ancheta şi-a dat seama de unde provine plusul de bani.

Speriată şi zăpăcită, a fost tentată să mărturisească totul chestorului, dar imediat şi-a dat seama ce impresie penibilă ar lăsa celor de faţă afacerea cu banii pe care şi i-a însuşit. Şi atunci s-a hotărît să nu mai declare absolutnimic, iar ea o ultimă salvare, să leşine in braţele domnului Roşculescu.

Chestorul nu se înşela de fel cinci presupunea modalitatea prin care se răspîndiseră iîustratele-manifeste în grădina publică. Dar toate investigaţiile sale, din acea noapte, nu aveau să dea nici un rezultat cu privire la cine anume se încumetase să ducă la înfăptuire o asemenea treabă.

Şi nici agentul Tănăsescu, omul pus de Androne să supravegheze pe tînărul de la *Atelierele şantierelor navale* — suspectat de prietenie cu Ion Dinu —, nu avea să mărturisească nimănui, din motive lesne de înţeles, despre cele ce i se întâmplaseră în grădina publică. în sinea iui îşi Jurase însă că altă dată nu se va mai lăsa păcălit cu atîta uşurinţă, chiar dacă va înlîlni pe cea mai frumoasă femeie din lume.

★

In dimineaţa acelei zile de sfârşit de august, în biroul directorului general ai *Atelierelor şantierelor navale* se aflau aproape douăzeci de persoane. în jurul unei mese dreptunghiulare, din stejar masiv, au luat loc prefectul judeţului, chestorul Lupulescu, maiorul Constantiniu. comandant al batalionului de j andarmi-călare, agentul de siguranţă Grigore Androne, câţiva comisari de poliţie, membrii consiliului de administraţie şi directorul general al *Atelierelor.* i

—- Domnilor, rosteşte prefectul, pufăind nervos din-tr-un trabuc englezesc, v-am convocat de urgenţă pentru a pune capăt unei stări de lucruri intolerabile şi inadmisibile. însuşi domnul ministru de interne mi-a declarat că o asemenea situaţie nu mai este de îngăduit

şi că dacă

nu vom lua de îndată cele mai energice măsuri ne aşteaptă pe toţi destituirea. *Atelierele şantierelor navale* au devenit un adevărat viespar comunist. Conducătorii grevelor sînt muncitori ai acestor ateliere ; capii manifestaţiilor publice sînt muncitori de la *Ateliere.* Pretutindeni unde există agitaţii, unde se iscă demonstraţii împotriva guvernului şi chiar acte criminale de lesmajestate vom întîlni aceiaşi muncitori de la *Ateliere.* Oraşul este inundat de manifeste revoluţionare, de ziare interzise, de broşuri de propagandă comunistă, şi toate acestea se petrec sub ochii dumneavoastră. Ai dumitale, domnule chestor ; ai dumitale, domnule maior ; ai dumitale, domnule director general.

Prefectul se opreşte din peroraţie, întrerupt de un acces de tuse astmatică. Striveşte capătul trabucului în scrumieră, soarbe cu lăcomie cîteva înghiţituri de apă şi, în sfîrşit, cînd se mai linişteşte, se uită de jur împrejurul mesei, căutând parcă pe cineva anume.

Grigore Androne simte privirea aspră a prefectului fixată asupra lui.

—■ Domnule Androne, mi-ai promis în urmă cu cîteva săptămîni că vei descoperi conducătorii organizaţiilor ilegale. Mi-ai vorbit şi despre un plan pus la punct pînă în cele mai mici amănunte. Am fost de acord cu dumneata şi ţi-am dat o păsuire, cu speranţa că vei reuşi ceea ce ţi-ai propus. Te socotesc un om capabil şi nu vreau să . cred că tot ce mi-ai promis a fost doar o dulce apă de trandafiri. Aştept, chiar acum, pe loc, răspunsul dumitale. Concret, fără ocolişuri. Ai făcut sau n-ai făcut ceva ?

Toate privirile se îndreaptă către Androne. Fiecare dintre cei de faţă aşteaptă, cu sentimente diferite, răspunsul la întrebarea atît de precisă şi de tăioasă a prefectului

Chestorul Lupulescu doreşte nespus de mult ca subalternul său să nu poată da nici o explicaţie, să nu aducă nici o lămurire care să fie, cit de cit. satisfăcătoare. Androne continuă să-i stea în gît, ca şi mai înainte. E obsedat de aceeaşi idee, şi anume că orice reuşită a agentului înseamnă o ameninţare serioasă a postului pe care-1 deţine.

In schimb, directorul general al *Atelierelor* ar fi bucuros ca măcar unul dintre oamenii Siguranţei, indiferent care anume, să reuşească în acţiunea de depistare a comuniştilor, pentru a se pune capăt tulburărilor şi grevelor ce aduc mari pagube financiare acţionarilor întreprinderii. Desigur, în cazul unei nereuşite, consiliu] de administraţie i-ar găsi lui, primul rînd, nod în papură şi scaunul cald pe care-1 ocupă de atâţia ani i-ar fi serios ameninţat. Şi asta să i se întâmple tocmai lui, om de afaceri, din tată în fiu, care ii urăşte atît de mult pe comunişti...

Altfel gîndeşte maiorul Constantiniu, adept înfocat al măsurilor forte şi duşman declarat al planurilor şi convorbirilor prealabile unei acţiuni. ..Dacă agentul ăsta pirpiriu, care mie personal nu-mi inspiră nici o încredere, nu a rezolvat nimic, gîndeşte el, ii voi spune răspicat prefectului că nu există decît o singură cale : să-i arestăm pe toţi comuniştii şi să-i băgăm la închisoare".

Grigore Androne nu-i lasă să aştepte prea mult. Se ridică de pe fotoliu, scoate din buzunarul hainei o foaie de hârtie, o despăturește şi îşi potriveşte cu gesturi teatrale cravata de mătase naturală. Se uită ţintă in ochii prefectului, ca un şarpe care caută să-şi paralizeze victima. Privi- rea-i pătrunzătoare, rece, severă, îi provoacă prefectului un nou acces de tuse, dar Androne insistă, prefăcîndu-se că nici nu-i bagă în seamă pe ceilalţi. Vocea îi e ¡a fel de metalică şi de dură, ca şi privirea

:—■ Domnule prefect, am aici foaia aceasta, cu numele unora dintre cei mai periculoşi comunişti din *Atelierele şantierelor navale.*

—■ Atunci ce mai aştepţi, domnule Androne ? mormăie ***buimac prefectul. Dă-mi încoace*** lista şi am terminat imediat toată povestea !

Un zîmbet cinic şi dispreţuitor se strecoară pe buzele agentului :

— A, nu ! Vă rog, lăsaţi-mă să-mi duc la bun sfîrşit întregul plan pe care î-am conceput.

— Ce plan, domnule, ce plan ? sare de la locul lui maiorul Constantiniu, presimţind că a sosit momentul să-şi împărtăşească gîndurile. Cîţi sînt pe lista aia ? Opt, doisprezece, cincisprezece ? li arestăm pe toţi şi am terminat cu grevele, cu manifestaţiile şi cu dezordinile. Domnule prefect, daţi-mi lista şi într-o oră va fi linişte de mormînt în tot oraşul.

într-o clipă, în cameră izbucneşte vacarmul. Fiecare vorbeşte deodată, aşa că nu se mai poate înţelege nimic.

Prefectul e încurcat. Nervos, aprinde un nou trabuc englezesc. De fapt, poate că maiorul are dreptate, în felul lui. Totuşi, uscăţivul ăsta de Androne parcă-i inspiră mai multă încredere. De aceea, izbeşte cu pumnul în masă, căutînd să restabilească ordinea :

— Domnilor ! Pentru Dumnezeu ! In felul ăsta nu vom reuşi să ne înţelegem niciodată ! Domnule Androne ! reia el discuţia cu agentul, după ce spiritele se mai calmează şi în încăpere domneşte din nou liniştea. Aveţi un plan, nu-i aşa ? Cred că ar fi cazul să ni-1 expuneţi. Eu, unul, sînt dornic să pot trage o concluzie cît mai repede cu putinţă, şi anume care e cel mai eficace mijloc de a-i reduce la tăcere pe comunişti ? Maiorul Constantiniu are o părere. Bună sau rea, a expus-o public. Or, pînă nu aflăm şi planul dumitale, nu avem ce să alegem. Cred că eşti de acord, nu ?

— Domnule prefect, vă rog să-mi îngăduiţi să

vorbesc, fără a mai fi întrerupt.

Atitudinea arogantă a lui Androne îi displace prefectului. Totuşi, curiozitatea îl îndeamnă să aprobe cererea agentului.

— Aveţi cuvîntul !

— Cred că nu interesează în mod deosebit felul în care am obţinut numele existente pe această listă. Tot ceea ce aş dori s'ă înţelegeţi e că nu a fost deloc uşor, ci, dimpotrivă, foarte riscant pentru oamenii mei. Esenţialul e că avem lista, dar vă rog să reţineţi că ea nu cuprinde decît şase anume. Or, ar fi o naivitate să credem că aceştia sînt toţi comuniştii din oraş. Dacă am trece la acţiune, aşa cum pretindea adineauri domnul maior Constantinul, cu ce ne-am alege ? Şase comunişti arestaţi, atît şi nimic mai mult ! Domnilor, am fost întotdeauna adeptul ideii de a prinde în plasa ţesută cu migală cît mai mulţi dintre aceia care ne stau împotrivă. Aceşti şase oameni nu sînt decît un mic nucleu. Trebuie să fim lucizi şi să înţelegem că la ora actuală comuniştii reprezintă o forţă infinit mai mare, că sînt extrem de bine organizaţi şi, in consecinţă, că trebuie să acţionăm cu toată prudenţa şi iscusinţa. Dacă azi îi arestăm pe cei şase, mîine, domnule maior, ne vom alege cu un nou val de proteste, de greve. Arestăm şase inşi şi, drept urmare, comuniştii vor cîştiga şaizeci de simpatizanţi în locul acestora. De aceea, eu susţin că e absolut necesar să mă lăsaţi să-mi aplic planul în continuare. E adevărat, necesită timp, răbdare, dar rezultatul va fi mult mai substanţial.

— Şi cît timp îţi trebuie dumitale pentru realizarea întregului plan ?

întrebarea venise de la un bărbat înalt şi slab, foarte palid la faţă, care pînă atunci nu rostise nici un cuvînt, dar ascultase cu mult interes discuţiile din jurul lui. Un murmur străbătu întreaga adunare. Bărbatul acesta

uscăţiv şi palid este Xenofonte Stratulat, cel mai mare acţionar al *Şantierelor navale.* Se spunea, fără nici un fel de exagerare, că avea o putere superioară chiar unui ministru ; c'ă o simplă voi'bă a lui era suficientă pentru a deschide cele mai ferecate lacăte sau pentru a parafa definitiv o sentinţă de viaţă sau de moarte.

Androne cunoaşte, ca şi ceilalţi dealtfel, toate aceste lucruri, aşa că, înainte de a-i răspunde, îşi cîntăreşte bine în gînd vorbele :

— Planul e vast. Necesită timp, bani şi oameni.

— Vei avea banii necesari. Deci vei avea şi oamenii.

— în cazul acesta... bineînţeles... îngaimă Androne, căutînd să nu-şi piardă cumpătul.

— Sîntem în 30 august, nu-i aşa ?

— Da, domnule.

— în ceea ce priveşte timpul, cred că trei luni de zile îţi sînt suficiente...

— Desigur.

— Domnilor, se adresează celorlalţi marele acţionar, vă propun să acceptăm soluţia expusă de... Cum vă numiţi ?

— Androne. Grigore Androne.

— în cazul unei reuşite totale, poţi fi sigur că voi sugera domnului ministru de interne înfiinţarea unui post de subprefect care vă va aparţine,

— Vă mulţumesc, domnule !

Te previn însă că în cazul unui eşec vei plăti scump cele trei luni pierdute. în ziua de 1 decembrie demisia dumitale se va afla pe biroul prefectului.=— Âm înţeles, domnule ! izbuteşte să murmure An- drone, gîndindu-se cu teamă — sentiment pe care îl încearcă poate pentru prima oară — că în următoarele trei luni urmează să-şi joace cartea cea mare a vieţii lui.

*

[r]— Ai o ţigară în plus, prietene ?

Radu priveşte cu uimire matahala asta de om, răsărită ca din pămînt, şi caută să-şi reamintească de unde-1 cunoaşte.

E o zi neaşteptat de mohorîtă pentru luna octombrie. Nori mari, negri, s-au abătut deasupra oraşului şi deşi e de-abia ora patru după-amiază poţi s'ă juri că te afli în plină noapte. Ici-colo, pe unde există, s-au aprins becurile de la stîlpii de lumină electrică. Pe. uliţele mai mărginaşe n-a trecut lampagiul încă, e beznă, de nu vezi la un pas înaintea ochilor. Acum cade şi o ploaie măruntă, monotonă • şi rece, de te pătrunde pînă la oase.

Radu tocmai se adăpostise sub streaşină unei case, cu gîndul să aştepte autobuzul, cînd fu acostat de omul acela mătăhălos. Pînă la pensiunea doamnei Zamfira Nedelescu e o cale bună de mers şi el a plecat dis-de-dimineaţă la *Ateliere* numai în cămaşă, că era vremea frumoasă, cu cerul senin şi fără urmă de nori.

Poate că se gîndea cine ştie unde, sau poate c'ă individul se strecurase tiptil lingă el, în orice caz, nu l-a simţit decît atunci cînd i-a adresat întrebarea. Instinctiv, îşi duce mina la buzunar, ca şi cum ar vrea să scoată de acolo tabachera, deşi el nu e fumător. Apoi, se întoarce cu un zîmbet stînjenit către celălalt

— Ştiţi, îmi pare rău, dar nu fumez.

— Păcat ! oftează matahala şi fluieră a pagubă, zvîrlind cit colo cu bombeul pantofului o pietricică de pe trotuar. Am impresia că ne cunoaştem, adaugă el, după

ce-1 fixează ci! o privire insistentă. Lucrezi la *Ateliere,* nu-i asa ?

— Da !

Răspunsul lui Radu e scurt, monosilabic. Individul nu e deloc atrăgător. Are ceva în înfăţişare care-ti inspiră şi teamă şi prudenţă. De aceea se hotărăşte în sinea Iui să nu-i acorde importanţă, dar în acelaşi timp să evite, pe cît îi va fi cu putinţă, ca vreunul din răspunsuri să-l zgîndăre pe uriaş.

Şi fără să vrea, şi fără să ştie nici el de ce anume, Radu se gîndeşte la scena aceea îngrozitoare, cînd doi beţivi îi acostaseră pe el şi pe Ion Dinu în drumul lor spre pensiunea doamnei Nedelescu. De ce i-o fi răsărit în minte, tocmai acum, imaginea acelei zile ?

— Vezi, zice individul, mi-a rămas în minte mutra ta simpatică, deşi eu lucrez tocmai la silozuri.

— A, da, la silozuri, repetă Radu, ca un ecou stins.

— Muncă a dracului de grea, dar n-am, încotro ! Tu pe unde îţi omori tinereţea ?

— La forjă.

■— Aha ! Bună treabă ! Se vede că eşti calificat ! Cîştigi ceva parale, nu ?

— Cîştig.

— Auzi, îmi eşti tare simpatic. Pe cuvîntul meu. Răspunzi tu cam în doi peri, dar să ştii că nu mă supăr. Cînd ai timp, treci pe la silozuri şi întreabă de Dandu. Sau, mai bine, ştii ceva ? Hai să cinstim cunoştinţa noastră cu doua halbe de bere, stropite cu coniac. Uite, peste drum e o eîrciumioară, numai bună de aşa ceva. Ei, ce zici ?

— îmi pare rău, dar sînt aşteptat.

— Aaa ! Păi de ce nu spui, bre, aşa de la început ? yreo fetişcană, ai ?

— Mda

-— Ei, lasă, nu te ascunde după deget, că la vîrsta ta

doar nu-i nici o ruşine să ai o gagică. Şi uriaşul rîde zgomotos, de unul singur, încîntat de gluma pe care a făcut-o.

La colţul străzii s-au ivit două faruri ce străpung întunericul şi ploaia cu lumina lor palidă. E autobuzul. Radu se pregăteşte să-l salute pe uriaş, dar acesta i-o ia înainte :

— Stai că merg şi eu cu hodoroaga vreo trei staţii, că nu vreau să mă pătrundă ploaia asta afurisită.

în autobuz e zăduf şi înghesuială. Radu îşi face loc cu greu pînă la taxatoare. în lumina strîmbă a becule- ţului aşezat deauspra casei de bilete, zăreşte pentru o cl'pă chipul femeii şi o exclamaţie de uimire îi scapă de pe buze, fără voie. Taxatoarea nu e alta decît frumoasa vânzătoare de la bal. Prin faţa ochilor i se perindă „balul marinarilor“, cutia cu ilustrate, prima lui misiune, dar din această visare plăcută e întrerupt de braţul uriaşului, care-1 îmbrînceşte cit colo.

— Tu, aici ? urlă el şi se holbează cu ochii cît cepele la taxatoare. Te-ai întors, muiere necredincioasă ?

în obscuritatea din autobuz, pasagerii nu-şi dau prea bine seama ce se întîmpiă. Totuşi, cîţiva dintre ei sesizează că se petrece un lucru neobişnuit.

— Ce vrei de la mine ? se repede femeia.

— Maria ! continuă să zbiere uriaşul. Muiere afurisită !

Radu înţelege că individul de la silozuri o cunoaşte-mai bine decît el pe frumoasa femeie. Coeea ce nu pricepe, deocamdată, sînt relaţiile dintre cei doi.

— Taxatoarea începe să ţipe şi şoferul opreşte autobuzul. Uriaşul izbeşte cu sete în tabla casei de bilete şi urlă cît îl ţine gura.Mustafa ! Se adresează taxatoarea şoferului. Omul ăsta e beat, nu ştie ce vorbeşte. Mă insultă şi ţipă la mine.

— Fac ce poftesc ! strigă matahala. Şi daca nu te dai jos cu mine, imediat, ţi-arăt eu ţie !

Şoferul autobuzului e cu două *palme mai scund şi e* pe jumătate la trup cit uriaşul acesta dezlănţuit. Şi, totuşi, are curajul să-l înfrunte. Se urcă pe platforma din spate a autobuzului şi strigă la el :

— Dă-te jos tu, şi încă imediat, dacă vrei să mai scapi cu zile

Pentru cîteva momente, matahala rămine stupefiată, nehotărîtă, privind timp spre omul care i-a adresat o asemenea somaţie precisă, fără nici un fel de echivoc. Pe urmă, se porneşte pe un rîs grosolan, cu hohote în cascadă. Pe neaşteptate, se opreşte din rîs şi obrajii i se colorează roşu-aprins, de parcă i-ar fi luat foc :

— Ce-ai spus, măi flecuşteţule ?

— Ce-ai auzit, vine răspunsul dîrz.

în jurul lor se face imediat un spaţiu gol. Pasagerii se înghesuie unii într-alţii, presimţind că discuţia dintre cei doi nu se va sfîrşi cu bine.

— Dă-te imediat jos şi acolo să faci pe viteazul, dacă-ţi mai dă mina ! spune şoferul.

— Ce vorbeşti ? bodogăneşte uriaşul, dar se vede cît de colo că totuşi e surprins de atitudinea îndrăzneaţă a celuilalt.

— Poate că nu ştii în ce cartier te afli ! Hai, coboară mai repede, dacă vrei să mai vezi mîine răsăritul soarelui.

Radu începe să priceapă. Autobuzul e oprit chiar în mahalaua tătărască. A auzit vorbindu-se că oamenii aceştia sînt drepţi, dar duri. Suflete cioplite în stîneă şi foarte pătimaşi cînd e vorba de suferinţa unuia dintre ei.

Şi
Mustafa, şoferul autobuzului, e doar uuul de-ai lor. Dacă şoferul dă alarma, uriaşul o să fie ciomăgit rău de tot. Se pare că şi individul a înţeles acest lucru, pentru că, spre mirarea majorităţii pasagerilor, face doi paşi către uşă. Apoi se opreşte, încă nehotărît.

— Hai, cit nu e prea tîrziu ! îl mai îndeamnă o dată şoferul. Să ştii că dacă te-ai răzgîndit, o să fie vai şi-amar. Asmut toată mahalaua pe tine !

— Bine, acum te las în pace, Mărie ! se întoarce uriaşul către taxatoare. Dar îţi promit că o să ne mai întîlnim. Şi coboară, cu paşi grei, apăsaţi, de trosneşte scara autobuzului. Imediat se face nevăzut în întuneric şi ploaie

Cînd autobuzul porneşte din nou, Radu caută să se apropie de taxatoare. Femeia îl priveşte tăcută şi gravă, nicidecum mirată, ca şi cum nu l-ar mai fi văzut pînă acum, el înţelege că, spre binele amândurora, trebuie să nu se cunoască, între ei, poate niciodată.

★

— Ei bine ? Ai adus ceva veşti deosebite ? i se adresează Androne, încălzindu-şi mîinile înmănuşate la gura sobei.

— Da. Şi' cred că o să fii în sfîrşit mulţumit, mormăie Dandu, bocănind cizmele înnoroiate de grătarul aşezat special la uşă.

•— Sper că nu- te-a văzut nimeni cînd ai intrat aici i

:— Nu, nu m-a văzut nimeni.

— Eşti sigur ?

:— Da, sînt sigur.

De cîte ori se întîlneşte cu Androne, primul lucru care îi vine în minte lui Dandu e să-i crape capul uscăţivului ăstuia, pentru că de la o vreme îl tratează cu dispreţ. Dar, imediat, îşi aminteşte că lui Androne îi datorează şansa

că se mal află în slujba Siguranţei. Şi atunci, ura şi furia din el se topesc întocmai ca o bucăţică de zahăr într-un pahar cu apă.

— Te ascult! spune Androne, tolănindu-se într-un fotoliu şi invitîndu**-1** şi pe el să ia Ioc pe un scaun în faţa lui.

’ —■ Am continuat filajul, aşa cum ne-am înţeles.

■— Şi ? Ai făcut mai multă treabă decît Tănăsescu, sau sînteţi amîndoi o apă şi-un pămînt ?

— Am mai dibuit vreo cîţiva, dar pe ăla tînăr, de care te interesezi atîta, iar l-am scăpat printre degete.

— De ce ?

— E o treabă cam încurcată, se codeşte Dând **14**.

— Nu înţeleg.

— Ştii, nu poţi să-l prinzi cu nimic. E ca păstrăvul, găseşte el o comparaţie care i se pare potrivită şi surîde satisfăcut. Şi mai are şi noroc pe deasupra, adaugă el, amjntindu-şi de întâmplarea din autobuz.

— Ascultă, Dandule ! Nu te-am pus să-mi trăncăneşti poveşti, se strâmbă Androne, de parc-ar fi băut oţet. Adevărul e că am ajuns la jumătatea lui octombrie şx mergem încă în pas de melc.

Dandu îşi freacă urechea, meditativ :

— Mă întreb : unde vrei să ajungi ?

— Ce vrei să spui ?

■— N-o să reuşim să-i descoperim pe toţi..,

.— Bineînţeles. Nici nu urmăresc aşa ceva.

— Atunci ? De ce nu ne mulţumim cu ăştia pe care-i avem în mînă ?

— Pentru că vreau să prindem cit mai mulţi. Dar ce ştii tu ! Degeaba-ţi vorbesc, că tot n-ai să înţelegi.

— Acum semeni cu Lupulescu, zău aşa ! pufneşte Dandu. Ai uitat că sîntem colegi ?

Grigore Androne îşi aprinde o ţigară fină. Prin vălătucul de fum se uită cu dispreţ şi milă la omul din

faţa. lui. „Cînd o să priceapă şi nărodul ăsta ?“ Dar, ca de obicei, Androne nu-şi dezvăluie gînduriie.

—- Fiindcă a venit vorba, ştii că nici acum chestorul n-a rezolvat povestea cu ilustratele de la „balul marinarilor“ ?

— N-am mai trecut pe la chestură, mormăie Dandu, posac. Doar iu mi-ai interzis să mă mai arăt pe-aeolo.

[1] — Aşa e ! Androne fumează cu voluptate şi răsfoieşte alene ultimul număr din *Realitatea ilustrată,* neglijîndu-1 pe Dandu. După un timp, pare să-şi aducă aminte de el. Azvirle revista pe birou, se duce la barul din bibliotecă şi scoate de-acolo două pahare mari de cristal. Vrei să bei ceva ? Ce-ai zice de un vin de *Porto* sau de un *Bordeaux* 1925 ?

— De care o fi, că ştiu că ai numai băuturi bune în casă.

Androne umple paharele pe trei sferturi, apoi îi întinde unul din ele :

— In sănătatea noastră şi pentru reuşita acţiunii !

Dandu dă pe gît vinul, cit ai clipi din ochi. Androne soarbe licoarea tacticos, savurîndu-i parfumul şi gustul.

— Ştii, dacă izbutesc ce mi-am pus în gînd, o să fie bine şi de tine, ai să vezi.

Dandu rînjeşte neîncrezător :

— Nu, zău !

— Pe cinstea mea, te rog să mă crezi. Prefectul mi-a promis postul de subprefect, iar eu, la rîndul meu, te asigur de avansare.

■—■ Că doar n-ai să mă faci chestor ? se bucură prosteşte Dandu, gîndindu-se la figura pe care ar face-o Lupuleseu, eînd ar vedea una ca asta. Vinul e bun. Il simte cum îi pune sîngele în mişcare şi cum îi face gust de vorbă. Nici măcar nu te-ai uitat pe lista pe care ţi-am adus-o.

— Domol, Dandule ! Am tot timpul ! Acum mi-e gîn-**c'ul** *la* ***acţiunea din noaptea*** *asta.*

— E ceva important ?

— Nu-ţi dai seama ?

— Merg şi eu.

— A, nu ! Nu se poate ! Tu ai misiunea ta, bine stabilită.

— M-am cam săturat. Ţi-am mai spus că e greu.

— Ştiu, dar deocamdată n-am încotro. Am nevoie de oameni la *Şantiere.*

— Cit sînt eu de puternic, hamalîcul ăla mă oboseşte. Noaptea cad frînt.

— Ţi-am spus că trebuie să te prefaci că munceşti. Doar nu pentru aşa ceva te-am trimis acolo.

— N-am încotro ! Pe urmă se uită chiorîş ceilalţi. Trebuie să trag serios, altfel se prind care e aranjamentul şi nu mai au nici o încredere în mine.

— Mai ai şi tu puţină răbdare. Poate chiar în mai puţin de o lună şi jumătate să isprăvim treaba. Mai bei un pahar ?

— Beau ! Numai să-mi spui şi mie despre ce e vorba în noaptea asta, că m-ai făcut curios !

Androne zâmbeşte, mulţumit de sine, cu gîndul la cele ce vor urma.

— Măi Milule, dacă-mi reuşeşte... Trebuie să-mi reuşească, întăreşte el şi, superstiţios, bate cu degetul în lemnul biroului. Doamne fereşte, nici nu mă gîndesc altfel ! îl cunoşti pe Sică, zis chiorul ?

— Cum să nu-1 ştiu ? ! E informatorul nostru. Un băiat pe cinste !

— Aşa e ! Totdeauna ne-a dat informaţii preţioase. Dar ultima mi se pare că le întrece pe toate. El trage de limbă pe unul şi pe altul, iar eu ştiu cum să-l fac pe Sică să mi le împărtăşească imediat.

■— Androne ! se entuziasmează Dandu, şi dă duşcă pe gît al treilea pahar cu vin de *Porto*. De asta-mi place de tine. că eşti deştept, fără pereche ! Şi ce-a zis ?

— Stai să vezi ! De la începutul anului, oraşul a fost inundat de manifestele „Frontului Popular Antifascist.“ îi tot trag cu pei'icolul nazist, cu ameninţarea războiului şi alte chestii asemănătoare.

Declară că dacă ţara va fi atacată de către revizionişti fascişti, ei vor pune mina pe arme şi vor lupta pînă la unul, pentru independenţa naţională şi integritatea ţării.

— Ia uite, se miră Dandu.

— Asta încă n-ar fi nimic, dar comuniştii se amestecă peste tot : instigă Ia greve, cer mărirea lefurilor pentru muncitori şi, ceea ce e mai grav, ne atacă făţiş chiar pe noi. Ştii ce scriau pe unele din manifestele lipite pe cărţile poştale ilustrate de la „balul marinarilor“ ? Că în beciurile Siguranţei generale a statului mor oameni nevinovaţi, schingiuiţi şi maltrataţi !

— Cine dracu a scris asta ? izbucneşte Dandu, aşezînd paharul gol pe cristalul biroului cu atîta forţă, mai să-i facă ţăndări.

— Acelaşi lucru mă întreb şi eu de multă vreme. Fără doar şi poate, la noapte voi afla răspunsul. Pentru că asta mi-a vîndut acum „chiorul“ : adresa unei tipografii clandestine.

— Şi dacă te-a dus ? Ţi-o fi spus numai aşa, într-o doară, ca să-i dai nişte bani, c-o fi în pană.

Androne surîde acru, ameninţător :

Nu face el aşa ceva. că mă cunoaşte prea bine.

Dacă a îndrăznit să mă mintă, ştie ce-1 aşteaptă. Mai bei un pahar ? Dar ai grijă să nu mi-1 spargi, că e cristal veritabil de Boemia !

— Aşadar, la noapte o să fie nuntă mare. glumeşte Dandu, rînjind prosteşte. Tare rău îmi pare că n-o să fiu şi eu cu tine !

Şi goleşte paharul, dintr-o singură înghiţitură.

★

Bătrînul maistru pensionar Costea priveşte îngîn-'durat pe fereastră. Cerul e acoperit de o puzderie de stele, de parc-ar fi o seară de august, deşi calendarul din sufrageria doamnei Nedelescu arată data de 15 octombrie.

— Asta nu e bine, nu e bine deloc, dar n-avem încotro, murmură el mai mult ca pentru sine, întorcîndu-se de la fereastră spre canapeaua pe care a stat pînă acum de vorbă cu Radu, Ai înţeles deci ce ai de făcut, băiete ?

— Da !

Tînărul a rostit euvîntul simplu, direct. Costea îi strînge mina cu putere, semn de încredere şi totodată urare de izbîndă în ce avea să urmeze.

Radu iese pe poartă şi porneşte în lungul străzii, fără să se mai uite în urmă. Ştie prea bine că la una din ferestre îl va urmări, peste necuprinsul serii, privirea protectoare şi îngrijorată a unui om a cărui inimă va bate neîncetat pentru el.

La colţul străzii se opreşte şi se preface că îşi înnoadă şiretul de la pantof. Se uită în urmă cu atenţie. Din cît poate să-şi dea seama, deocamdată nu se află nimeni pe prmele lui.Grăbeşte pasul către centru, apoi se abate pe cîteva străzi lăturalnice, pînă ajunge in dreptul unei grădini înţesată de crizanteme. în fundul grădinii se întrezăreşte, parcă ascunsă după doi nuci bătrâni, o căsuţă proaspăt văruită.

Radu ocoleşte grădina pe partea care dă spre altă stradă, mai dosnică, aşa cum l-a învăţat Costea. Numără în gînd optsprezece paşi şi se opreşte. Două scrnduri abia sînt bătute în cuie. Le îndepărtează cu uşurinţă şi se strecoară în grădină prin deschizătură. Aşază la loc scândurile. Pe stradă, nici ţipenie de om. Dealtfel, singura casă mai apropiată e un fost atelier de fierărie al cărui proprietar a dat faliment de mai bine de un an de zile. Omul a ferecat bine uşile şi ferestrele şi a plecat în altă parte, să-şi încerce norocul.

Undeva, în depărtare, un cîine latră răguşit, fără încetare. Radu porneşte prin iarba deasă şi înaltă care-i ajunge pînă mai sus de glezne. Şi iar se vede aievea, desculţ, alergînd prin iarba din faţa casei părinteşti, singura bucurie a unei copilării triste.-

A ajuns chiar în spatele căsuţei, acolo unde se află o magazie cam dărăpănată, făcută numai din chirpici şi scânduri. Scoate o cheie din buzunar, deschide lacătul şi împinge uşor uşa, cu piciorul. înăuntru e întuneric beznă. La lumina chibriturilor, zăreşte,v cam pe la mijlocul magaziei, un inel de metal prins în scîndurile pardoselei. Cu o scoabă, agaţă inelul, se opinteşte virtos şi din podea se ridică un chepeng gros şi pătrat. Plin deschizătura lui coboară pe o scară îngustă, intr-un beci ceva mai mic decît magazia de deasupra. Simte în. nări mirosul de mucegai şi umezeală. ***în*** *peretele din* dreapia se deschide o firidă îngustă în care se află o lampă cu

petrol. O aprinde şi în lumina ei zăreşte un maldăr de paie, pe jumătate putrezite. Le îndepărtează şi îndată ies la iveală două cergi în care sînt înfăşurate uneltele unei mici tiparniţe manuale.

Fără să mai pregete, se apucă de lucru.

*

Tolănit pe canapeaua de piele a automobilului, Androne revede în gînd povestea pe care i-a îndrugat-o Sică în urmă cu două zile.

In fundul grădinii lui Costea, despărţit de un gard înalt de scînduri, e un maidan nisipos, plin de gropi şi bălării, cu hârburi de tot soiul, ian fel de „cimitir cu fiare vechi“. Printre altele, se află şi caroseriile unor automobile scoase din circulaţie.

Peste zi, cit e lumină, mai vin oamenii prin împrejurimi şi cară nisip cu găleţi sau cu roabe, pentru cîte o treabă gospodărească. Noaptea, însă, nu se mai avîntă nimeni, mai ales de cînd a mers vestea că printre gropile acelea se aciuiază tot felul de vagabonzi. Numai că el, Sică chiorul, nu se teme de nimeni şi de nimic.

Acum cîteva zile, într-o noapte mai călduroasă, i-a venit gustul fistichiu să se ducă acolo cu o fetişcană pe care urma să o îmbarce a doua" zi, clandestin, pe un vapor ce se îndrepta spre Marsilia. S-au urcat amîndoi într-un *Ford* decapotabil, un model de-acum cincisprezece ani, din care mai rămăsese, ca prin minune, în afara caroseriei, şi un petic de canapea. Sică era cam cherchelit, dar fata se ţinea bine pe picioare. La un moment dat, l-a prins de braţ şi i-a făcut semn să tacă.

— Ce ţi-a venit ? a mormăit Sică.

— N-auzi ?

— Ce ?

— Nişte zgomote. Mi-e frică.

— De ce ? Eşti cu mine.

A ascultat şi el cu atenţie. La început a crezut că e vreun vagabond care cutreieră maidanul. Mai tirziu şi-a dat seama că era' vorba de cu totul altceva. Zgomotele erau înăbuşite, destul de ritmice, asemănătoare acelora cînd se descarcă baloţii pe cheiul portului. Stârnit de curiozitate, a coborît din maşină şi s-a strecurat tiptil, în direcţia de unde veneau zgomotele. Fata s-a luat după el, înfricoşată şi speriată. Cînd a ajuns aşa, ca la vreo douăzeci de metri distanţă de magazia lui Costea, a văzut cum de dincolo de gard cineva arunca nişte pachete pe care doi oameni le aşezau imediat pe un căruţ. După ce au isprăvit, au aruncat deasupra nisip. Apoi s-au grăbit să se îndepărteze, trăgând destul de anevoie căruţul.

„Ce putea să fie ? se întrebase Sică chiorul. Niscaiva contrabandă cu ţigări ?“ îl stăpânea o curiozitate nemaipomenită.

I-a urmărit pe cei doi aşa cum numai el ştie s-o' facă, pînă la primul colţ, şi abia atunci cînd i-a văzut lipind cu mare grabă nişte afişe şi-a dat seama despre ce era vorba. Aşadar, în magazia maistrului pensionar se tipăreau manifeste. S-a reîntors la fată, care-1 aştepta rezemată de un felinar, tremurînd ca varga.

•— Ce-a fost asta ?

— Nu-i treaba ta ! a repezit-o Sică.

★

De fapt, Sică chiorul nu-i mărturisise lui Grigore Androne *adevăratele sale intenţii.*A doua zi, după ce-ar fi îmbarcai-o pe fată, s-ar fi dus direct la maistrul Cos tea şi sub ameninţarea divulgării celor văzute peste noapte poate c-ar fi obţinut nişte bani de la bătrân. Dar s-a gîndit că este mai în cîştig **dacă-1 *serveşte pe*** Androne, ca să mai închidă şi^ dînsul ochii la afacerile lui dubioase sau să-l scape, dacă intră în vreo încurcătură, că-i e lehamite de procese şi închisoare.

* '

Automobilul intră pe strada unde se află locuinţa maistrului pensionar. Grigore Androne porunceşte şoferului să oprească duba la vreo două sute de metri de casă.

— De-aici încolo... fără zgomot, băieţi ! se adresează el celor şase agenţi civili care-1 însoţesc. Iar tu, stinge farurile !

Şoferul execută ordinul. Strada e luminată slab şi cei şapte oameni care au coborît din duba-automobil se strecoară ca nişte pisici în umbra gardurilor. Cînd ajung aproape de grădină, se opresc. Unul dintre agenţi fluieră scurt, de trei ori. Din întuneric le răsare în faţă un individ mărunt de statură, dar bine închegat la trup.

:— Tu eşti, Sică ? întreabă încetişor Androne.

.— Da, să trăiţi !

-— Păsărelele sânt în cuib ?

— Să tot fie vreo jumătate de oră de cînd au intrat. Cred că s-au şi apucat de lucru.

— Cîţi erau ?

— Trei,

— Cîte intrări sînt ?

:— Una singură, pe-aiei, pe poartă. Prin grădină, o potecă duce pînă Ia nucii aceia mari. între pomi, unde se

vede o lumină, e casa, iar în spatele ei se află magazia de care v-am vorbit. .*

— Ascultă, Sică, te întreb pentru ultima oară ! Eşti sigur că acolo e tipografia lor ?

Dom' şef, sînt băiat isteţ, ce naiba ? ! V-am spus doar cum i-am dibăcit.

— Bine ! Ia-o înainte şi să faci întocmai cum ţi-am spus.

■— Am înţeles !

— Trei dintre voi vin cu mine ! Ceilalţi trei posta ţi-vă în spatele magaziei, pe maidan.

— îi luăm ca din oală, rînjeşte Sică, bucuros că ia parte la o acţiune atît de importantă.

Poarta e închisă, pe dinăuntru, cu zăvorul. Pentru Sică e o joacă de copil să sară gardul, Deschide zăvorul şi agenţii se strecoară tiptil în urma lui, către casă. Doar fereastra unei camere e luminată şi înăuntru parcă se disting două umbre.

Androne trimite doi agenţi spre magazie, iar el, însoţit de Sică şi de alt agent, urcă scările ce duc spre cerdacul casei. Se furişează pînă în dreptul ferestrei luminate şi caută, fără izbîndă, să desluşească vorbele celor dinăuntru.

— Ei, ce se aude la magazie ? îi întreabă în şoaptă pe agenţii care s-au întors de-acolo.

-— Nimic ! Nici o mişcare ! răspunde unul dintre ei.

— Sînteţi siguri ?

— Magazia e ferecată cu lacătul.

Androne face un semn şi celorlalţi să coboare din cerdac şi se retrag cu toţii în grădină, la adăpostul unuia dini re nuci.

— Cîţi oameni ai văzut intrînd aici ?Trei ! înghite Sică în sec.

— în casă nu-s decît doi.

— Poate că unul dintre ei s-a culcat sau face de pază pe undeva, pe aici, prin. grădina.

— Prostule ! Ar fi dat alarma pînă acum. Iar magazia e închisa. Spune-mi, nu cumva ai visat ?

— Eu...

•— Sau poate ai vrut să-ţi baţi joc de mine ?

-— Se poate, dom' şef ? Eu...

.— Taci! Mi-e lehamite să-ţi mai aud glasul.

— Ce facem ? îndrăzneşte unul dintre agenţi să-l întrebe.

Androne nu răspunde imediat. îi trebuie timp să se gândească. E adevărat că are într-unul din buzunarele pardesiului un ordin de percheziţie domiciliară, dar abia că ar trezi bănuielile celor dinăuntru. Şi pe urmă, lui îi place să aştepte, să pândească, să nu se repeadă asupra prăzii, aşa cum ar face-o Lupulescu, dacă ar fi acuma in locul lui. Da ! S-a gîndit bine. îşi va retrage oamenii, dar nu pe toţi. Va lăsa doi dintre ei, unul pe stradă şi altul pe maidan, să supravegheze ce se întîmplă după plecarea lor. Ăsta-i cel mai bun lucru pe care-1 are de făcut, deocamdată. Cheamă deoparte unul dintre agenţi şi îi explică despre ce e vorba. Pe urmă, le face semn şi celorlalţi să-l urmeze.

tn vreme ce Sică închide poarta cu zăvorul, un gînd îi încolţeşte în minte : dacă derbedeul ăsta i-a avertizat mai înainte pe ceilalţi ? La urma urmei, un individ ca Sică e în stare să joace pe două fronturi. Poate că a inventat toată povestea asta cu tipografia clandestină sau poate că e adevărată. A avut destul timp să stoarcă bani de la ei, sub ameninţarea că-i denunţă. După cum s-ar putea, tot atît de bine, ca ei să nu-i fi dat nici un ban, dar a fost suficient pentru a-i pune în gardă. Oricum ar fi. e mai prudent să scape definitiv de ei.

— Sică !

— Da, să trăiţi-!

— Dă o fugă pe maidan şi spune-ie băieţilor să vină aici.

Sică chiorul pleacă cam fără chef, să execute ordinul lui Androne. Presimte că ceva nu e în regulă. Mierea din vorbele agentului Siguranţei parcă are un gust amar. Dar se duce spre maidan, fără să se mai gîndească la ce se petrece în urma lui.

Din ordinul lui Androne, unul dintre agenţi pleacă după el.

— Ei, pst ! Vă cheamă şeful 1 strigă Sică, cu glas scăzut, către agenţii care s-au postat de-a lungul gardului dinspre magazie.

Mai mult nu mai apucă să spună. Aude un zgomot în spatele lui şi eînd dă să se întoarcă, un trăsnet îi despică ţeasta in două.

In interiorul automobilului, Grigore Androne îşi aprinde *t* o ţigară, ca să-şi mai potolească surescitarea.

•*k*

In pensiunea doamnei Zamfira Nedelescu e linişte. Au plecat toţi, în afara bătrânului Costea şi a lui Radu, care, ca de obicei, stau de vorbă, aşezaţi pe canapeaua din faţa sobei.

— Ţi-a fost greu ?

» ___ Nu ! Mai degrabă îmi era teamă că n-am să isprăvesc la timp treaba. Am făcut vreo zece drumuri pînă am transportat toate piesele. Acum tipografia e la loc sigur.

Bătrânul soarbe liniştit din ceaşca eu ceai de tei.

r— Ştii că astă-noapte au venit agenţii Siguranţei ?

;— Dar n-au avut ce să mai găsească.

— Nici nu au căutat.

— Cum aşa ?

— Unul dintr-ai noştri era de pază. Cînd i-a văzut

venind, s-a căţărat într-un nuc din faţa casei. De-acolo le-a urmărit cu uşurinţă toate mişcările, bineînţeles fără să fie văzut. La scurtă vreme după ce au venit, au făcut cale întoarsă, dar au lăsat doi oameni de pază. Sînt convins că de-acum încolo mă vor supraveghea şi urmări fără încetare.

Bâtrînul se ridică de pe canapea şi aşază ceaşca pe masa din mijlocul sufrageriei.

— Şi s-ar mai putea ca să nu ne mai vedem niciodată de-acum înainte...

Privirea i se pironeşte undeva în spaţiul camerei, fără nici o ţintă pi'eeisă şi rămîne aşa, încremenită, iar Radu nu îndrăzneşte să tulbure tăcerea.

într-un tîrziu, Costea se ridică, se îndreaptă spre cuier şi-şi ia de-acolo paltonul. Radu se pregăteşte să-l urmeze, dar bătrînul îi prinde mina întinsă după veşminte cu o putere nebănuită pentru vîrsta lui :

— Nu ! Rămîi aici ; pleci ceva mai încolo. Ascultă-mă !

E mai bine aşa. De-acum înainte nu trebuie să ne mai zărească nimeni împreună. Şi chiar dacă se întîmplă să nu mă mai vezi, nu te interesa nicicum de soarta mea. Să fii sigur însă că de-aş fi avut un copil mi-aş fi dorit din suflet să semene cu tine. Ai pornit pe acelaşi drum alături de mine, alături de cei mulţi. Nu te abate niciodată, chiar dacă... »

Nu-şi mai continuă gîndul. îl îmbrăţişează pe tînărul său prieten, străbate camera cu paşi înceţi, trece în antreu şi de-acolo iese în stradă.De la fereastră, Radu îl urmăreşte cu privirea, pîna ce silueta bătrînului se pierde în întunericul nopţii.

*

Sînt încă patru tovarăşi, în afară de el, în camera scundă aflată la subsolul clădirii, unde s-au întîlnit în urmă cu un sfert de oră. Iar paza, pe coridorul întunecos şi jilav, le-o asigură Maria, fata cu ochii migdalaţi, pe, care n-a mai văzut-o de la întîmplarea din autobuz.

Radu nu-1 cunoaşte decît pe unul dintre aceştia' un bărbat între două vîrste, de la Atelierul de sculărie. Ceilalţi trei sînt un tînăr ceva mai răsărit decît el, dar care poartă ochelari cu dioptrii ; un bărbat îndesat, cu o şapcă prea mare pentru capul mic şi rotund, ca o bilă de biliard, şi un altul, un ins bine făcut, cu sprîncene mari şi stufoase, îmbrăcat într-o haină cenuşie.

— De-acum înainte, spune cel cu haina cenuşie, arătîndu-1 pe Radu, vei fi veriga noastră în cartierul portului. Răspunzi de organizarea acestui sector. Nu mai eşti un copil. Partidul are toată încrederea în tine. Va trebui să fii mai pi'udent, mai cu băgare de seamă. Vei ţine legătura cu el — şi-l arată pe tînărul cu ochelari. O dată la trei zile, la locul ştiut. Dacă unul dintre voi cade în mîinile celor de la Siguranţă, locul întîlnirilor se schimbă imediat, iar ceilalţi vor fi anunţaţi la vreme. Şi-acum plecaţi în ordine, aşa cum aţi venit. Tu mai rămîi puţin, se adresează el lui Radu. Bătrînul nu s-a înşelat deloc asupra ta, îi spune, atunci cînd n-au mai rămas decît ei doi.

★

Imensa verandă, acoperită din trei părţi cu geamuri,' este . aşezată cu faţa spre mare. Scări late de marmură, încadrate cu boite cu trandafiri, duc chiar pînă la plaj**4**

cu nisip auriu. Un grădinar zelos stropeşte în fiecare dimineaţă florile şi după aceea curăţă plaja de algele, crabii sau meduzele azvîrlite peste noapte de valurile furioase ale nesfîrşitei întinderi de apă.

Chiar Cînd e o zi mai mohorâtă, domnul Xenofonte Stratulat obişnuieşte să-şi ia micul dejun pe verandă, cu una dintre ferestre deschisă, pentru ca vîntul sâ-i aducă parfumul aerosolilor pînă la masa de bambus şi la fotoliul din trestie de mare în care e aşezat.

Deşi este o zi de la mijlocul lunii noiembrie, cerul e senin, fără firicel de nor ; soarele palid îşi trimite razele gingaşe pînă în geamurile verandei.

Xenofonte Stratulat urmăreşte în ziar cursul bursei, notîndu-şi intr-un caiet toate operaţiunile care-1 interesează.

O ciocănitură discretă în uşă îi întrerupse această pasionantă îndeletincire.

:— Cine e ?

— Vă caută un domn, conaşuîe ! răspunde de dincolo de uşă servitoarea.

r— N-a spus cum îl cheamă ?

¡. *— Ba da : Grigore Androne.

Stratulat îşi răscoleşte memoria. Numele i se pare cunoscut şi totuşi nu-şi mai aminteşte cine-i această persoană şi unde a mai întîînit-o.

Pe la poarta vilei lui se abat tot felul de oameni, cu diverse treburi. Cei mai mulţi trec fie să-l roage pentru un ajutor bănesc, fie să intervină cu un cuvrnt bun pe la cei mari, deoarece domnul Stratulat e un om bogat, dar mai ales un personaj important, cu influenţă în viaţa oraşului.

Cîţi dintre ei însă se pot lăuda că au fost ajutaţi cu ceva ? Domnul Stratulat ştie să promită în cuvinte puţine, impresionante mai ales pentru oamenii simpli. Niciodată n-a refuzat pe nimeni, dar îi poţi număra pe degete pe aceia care s-au bucurat de ajutorul lui.

Domnul Stratulat are un singur moştenitor, mai bine-zis o moştenitoare, pe domnişoara Raluea, copilul din flori al răposatului său frate, Veniamin. A înfiat-o, cu acte în regulă, şi a trecut-o şi în testament, ca unică moştenitoare a averii lui. Cu o singură condiţie, pe care nu o cunoaşte decît notarul. Nimeni nu ştie de existenţa acestei clauze, nici chiar avocatul Procopeanu, omul de casă al domnului Stratulat, care i-a redactat, în linii mari, testamentul.

Raluea apare pe verandă, îmbrăcată intr-un capot de mătase egipteană, cu piramide şi sfinc.şi, pictaţi pe fond galben. Picioarele lungi şi subţiri sînt încălţate cu papuci moi, de atlaz galben, cu ciucuri negri, după moda orientală. Părul negru, pieptănat cu grijă, e prins într-o superbă agrafă de aur masiv, o atenţie din partea unchiului, dăruită cu prilejul zilei de naştere.

Se opreşte în faţa măsuţei de bambus, .rosteşte un suav „good morning“, apoi îşi sărută unchiul pe frunte. Chicotind strengăreşte, se întinde pe divanul turcesc, strîngîndu-şi picioarele sub una din pernele moi şi pufoase.

Domnul Stratulat tot nu-şi aminteşte cine e acest Grigore Androne, care îndrăzneşte să-l deranjeze la a oră destul de matinală şi să-l tulbure din cele mai plăcute ocupaţii ale domniei-sale : lectura ziarului şi ascultarea nimicurilor pe care i le povesteşte Raluea.

Servitoarea aşteaptă răbdătoare răspunsul care intîrzie.

— Să-ţi spună cine e şi ce doreşte! se decide, în sfîrşit, domnul Stratulat.

■— Bine, conaşule !

— Ce s-a întîmplat ? gungureşte dintre pernele di--vanului turcesc domnişoara Raluca.

Servitoarea se întoarse şi ciocăneşte din nou în uşă ;

— Conaşule, domnul acela e *de la poliţie* şi spune că are ceva foarte urgent să vă comunice.

Oricît ar fi de binecrescut, domnului Stratulat îi vine în gînd o înjurătură grosolană pe care — dacă n-ar fi Raluca de faţă — ar rosti-o negreşit.

Raluca închise visătoare frumoşii ei ochi negri, uşor încercănaţi. Cît şi-a dorit să cunoască un poliţist... Lectura romanelor captivante din colecţia „15 lei“, strecurată între romanele şi poeziile la modă, i-a aprins imaginaţia. A tresărit atunci cînd a înţeles despre ce-i vorba ; vrea neapărat să vadă cum arată un astfel de om.

In gîndurile şi visurile ei îi apare întotdeauna ca un tînăr chipeş, energic, inteligent şi curajos, gata să-şi dea viaţa pentru iubită, înfruntînd primejdiile cu nepăsare, descoperind cu o uşurinţă nemaipomenită pe cei mai periculoşi criminali.

— Dacă e de la poliţie, şi are ceva urgent să-i comunice unchiului, spune-i să poftească ! se adresează ea servitoarei, mai înainte ca Stratulat să poată da un răspuns.

Acesta îi iartă Ralucăi neaşteptata intervenţie, care dacă ar fi venit de la altcineva l-ar fi supărat, fără îndoială. întăreşte şi el invitaţia :

— Da, da, să vină aici, numaidecît !

Cînd Grigore Androne îşi face apariţia pe verandă, nepoata domnului Stratulat are un moment de slăbiciune şi descumpănire : în faţa ei se află un bărbat obişnuit, mic şi slab, care pare să fie şi miop, întrucît poartă nişte ochelari subţiri, cu rame de aur, peste nasul ce seamănă aidoma unui cioc de vultur. Pe deasupra, individul, după ce o salută cu indiferenţă, îi întoarce spatele şi se apropie de unchiul ei, manifestând un respect exagerat.

— Toată stima şi admiraţia mea, domnule Stratulat !

Abia acum îşi aminteşte temutul om de afaceri cine e Grigore Androne. îi revine în minte o dimineaţă de ia sfîrşitul lui august, cabinetul directorului de la *Ateliere* înţesat de lume. apoi discuţiile purtate atunci, promisiunile acestui om, pe care nici nu l-ar băga în seamă dacă l-ar întâlni pe stradă, trecător anonim printre atâţia alţii ca el.

— Şînt încîntat să te revăd, domnule Androne. Ia loc !

Agentul se aşază pe un fotoliu, tuşeşte semnificativ şi arată cu coada ochiului spre Raluca :

-— Aş vrea să vă comunic ceva confidenţial.

— Domnule, în prezenţa nepoatei mele se poate discuta orice.

Androne nu e tipul de om încăpăţînat şi ştie să facă faţă oricărei situaţii. Totuşi, prezenţa fetei îl indispune, oricine ar fi ea, şi de aceea insistă :

— Vă rog, doresc să rămînem singuri. -Numai pentru cinci minute.

Deşi individul e întors cu spatele către ea, Raluca aude, dar mai ales intuieşte dorinţa lui şi atunci se ridică sprintenă de pe divanul turcesc, părăsind, ostentativă şi demnă, veranda.

„Dacă şi ăsta mai e un poliţist, atunci eu sînt regina Spaniei“, hotărăşte ea în g'înd, trîntind cu putere uşa in urma ei.

—■ Dorinţa v-a fost îndeplinită, rosteşte acru

Stratulat. Vă ascult !

•— Domnule, aţi avut bunăvoinţa să-mi acordaţi Încrederea dumneavoastră şi...

— Treci peste introducere, îl întrerupe' cu brutalitate Stratulat, care a devenit din nou omul de care se teme întreg oraşul. Fii concis ! Ce-ai realizat ?

— Am o listă...

— Aveai şi-atunci, îmi amintesc foarte bine.

•— Am adăugat nume noi...

— Lasă astea ! Reţeaua, reţeaua comunistă, care ne dejoacă toate planurile, care ne stă în gît de-atîta amar de vreme, ai distrus-o ?

— Dacă-mi permiteţi, aş vrea să vă explic..:

— Nu am vreme pentru aşa ceva. Sînt foarte ocupat. Credeam că aveţi să-mi comunicaţi rezultate concrete şi că la ora asta i-aţi şi arestat pe toţi instigatorii la greve şi dezordine. Domnule Androne, de ce să mai lungim discuţia inutil ? Aproape că au şi trecut cele cinci minute pe care vi le-am acordat. Mai aveţi ceva de adăugat ?

Deoarece domnul Stratulat se ridică de pe fotoliul de bambus, agentul e nevoit să facă şi el acelaşi lucru. Numai că Grigore Androne nu e omul care s'ă se recunoască învins de la prima lovitură.

— în noaptea aceasta voi trece la acţiune. Mîine dimineaţă, aresturile vor fi pline, vă asigur.

Stratulat zîmbeşte ciudat, în vreme ce degetele-i lungi şi subţiri bat darabana pe măsuţă.

— Domnule Androne, aş vrea să primeşti un sfat prietenesc ! Dacă doreşti o reuşită deplină şi dacă te mai interesează postul de subprefect, te rog să mă crezi că nu-i suficient să arestezi în noaptea aceasta pe toţi comuniştii. Scuză-mă, dar ar fi o aberaţie. Ar trebui, cred, să închidem după aceea toate fabricile, atelierele... Am paraliza întreaga viaţă industrială şi economică a

oraşului. Pe mine, domnule, trebuie să pricepi odată pentru totdeauna, mă interesează conducătorii lor. Arestaţi, supuşi unor interogatorii precise şi cu rezultate practice imediate, obţinute prin orice mijloace — mă-nţelegi ce vreau să spun, nu-i aşa ? — şi-apoi azvîrliţi în boxele inculpaţilor, la tribunal. Asta e tot ce-ţi cer ! De rest mă voi îngriji personal. Procesul se va desfăşura după placul meu.

Apasă pe o sonerie şi-i întinde mina lui Androne, conducîndu-1 pînă la uşă.

— Dacă nu realizezi acest lucru pînă la 1 decembrie, ştii ce-ţi rămîne de făcut ! Nu ?

Nici o crispare, nici o tresărire pe faţa smeadă a agentului. Se înclină ceremonios, îşi îmbracă paltonul pe care i-1 ţine servitoarea şi părăseşte vila domnului Stratulat, hotărît, mai mult ca oricînd, să cucerească mult visatele galoane de subprefect.

— Raluca ? Unde eşti ? întreabă cu îngrijorare Stratulat. răscolind una după alta încăperile.

Urcă scările interioare care duc la etaj, cu o sprinteneală uimitoare pentru vîrsta lui, şi clnd ajunge pe palier aude zgomotul binecunoscut ai unui motor de automobil. Deschide imediat fereastra, se apleacă peste pervaz şi o zăreşte pe Raluca gata îmbrăcată, instalată la volanul *Fordului* decapotabil, un alt dar pe care unchiul l-a făcut singurei sale nepoate.

— Unde pleci ? strigă el, căutînd s'ă acopere zgomotul.

Raluca face semn că i-a trecut supărarea şi porneşte automobilul cu mare viteză. Pletele-i negre flutură în vînt, prinse sub zăgazul unui basc alb. Stratulat închide fereastra, coboară scările şi se opreşte în faţa unui tablou, aninat deasupra barului din bibliotecă. Tabloul, opera unui tîriăr pictor anonim, o reprezintă pe Raluca

întinsă pe un şezlong instalat pe nisipul de aur de pe plaja din faţa vilei.

si

£
0

*e*O ciocănitură discretă în uşă îl face să tresară.

.— Ce este ?

— Conaşule, sînteţi chemat la telefon, de la Bucureşti, de către domnul ministru de interne."

*

Ninge cu fulgi pufoşi, viscoliţi din cînd în cînd de rafalele de vînt. Zăpada se aşterne în troiene din ce în ce mai mari.

Ostaşii, vreo trei companii, în echipament de război, cu căştile din oţel pe cap, cu baionetele la arme, au format un zid viu de jur împrejurul clădirii tribunalului militar. Printre ei se agită ofiţeri şi comisari, transmiţînd - ordine şi instrucţiuni.

Intre ostaşi şi clădire se află un cordon de gardieni. Sînt înarmaţi cu revolvere şi vine de bou.

O mulţime de oameni se agită în stradă, ameninţînd şi vociferînd.

Larma şi vuietul răzbat pînă dincolo de ferestrele masivelor şi mohorâtelor ziduri cenuşii. Procurorul citeşte actul de acuzare al celor douăzeci şi cinci de inculpaţi. Din cînd în cînd, face o pauză, pentru a desluşi cîte ceva din cele ce se petrec afară.

Deoarece procesul se desfăşoară „cu uşile închise“, în sala de şedinţă au fost admişi numai reprezentanţii ordine! publice, avocaţii apărării şi cîţiva gazetari, în vreme ce pe culoare aşteaptă martorii. Printre ei se află şi Radu, citat de către partea acuzării.

Grigore Androne se ţinuse de cuvînt. Chiar în ziua vizitei la Xenofonte Stratulat a obţinut mandate de arestare pentru „suspecţii“ de pe listele întocmite de el şi oamenii lui. In aceeaşi noapte au fost mobilizate toate forţele Siguranţei şi douăzeci şi cinci de oameni s-au trezit arestaţi sub învinuirea ..tulburării ordinei publice“.

Vreme de mai bine de două luni au fost anchetaţi şi schingiuiţi în beciurile Siguranţei. Concomitent erau răscolite locuinţele celor arestaţi, apoi cartiere întregi în căutare de probe sau de oameni care urmau să figureze ca martori ai acuzării în procesul care li se pregătea.

Astfel a ajuns o echipă a'Siguranţei.şi în casa d'oamnej Zamfira Nedelescu. Era tocmai la vremea mesei, aşa că în pensiune se aflau toţi clienţii.

— Cine dintre voi îl cunoaşte pe maistrul Costea ? întreabă cu brutalitate agentul care conduce echipa. Că doar era vechi pe-aicea, nu ?

— Păi îl cunoaştem cu toţii, maică. A fost clientul meu pînă acum vreo trei săptămâni, răspunde, în numele celorlalţi, văduva fostului căpitan de marină. Dar de ce l-au arestat pe bietul om ? Ce-a făcut ? Că era tare cumsecade.

—- Ascultă, femeie ! i-o retează agentul. N-am venit aici să ne vinzi apă de ploaie sau limonadă chioară.

în încăpere răsună hohotele de rîs ale celorlalţi agenţi care savurează gluma şefului lor.

-1 Omul acesta, atît de cumsecade, continuă el, e un comunist care a tulburat ordinea publică, aşa că o s-o păţească rău de tot. Ascultaţi aici ! se adresează după aceea celor aflaţi în jurul mesei. Care dintre voi ştie ce treburi învîrtea măscăriciul ăsta bătrîn ?

— Eu n-am fost prieten cu el ! se grăbeşte să răspundă un fost funcţionar vamal, pe a cărui faţă se aşterne o paloare cadaverică.

■— Dar cine îi era mai apropiat ?

Omul, fîstîcit şi descumpănit, mai fricos decît ceilalţi, întinde mina spi'e un tînăr aflat în capul mesei :

— El !

Toate privirile se îndreaptă, îngrijorate şi înspăimântate, spre locul unde se află Radu.

— E adevărat ce spune dumnealui ? şuieră agentul.

Fără să-şi piardă cumpătul, tînărul se ridică de pe scaun şi răspunde, hotărît şi demn, aşa cum îi e firea :

— Da, e adevărat ! Dealtfel, toţi de-aici îl cunoaştem foarte bine ca un om cumsecade.

Agentul îl măsoară de sus pînă jos, căutînd să-l intimideze cu privirea.

— Bagă de seamă, dacă n-o să spui adevărul, o să fie vai de mama ta ! Urmeaz'ă-mă !

— Sînt arestat ? întreabă Radu, căutînd să-şi înfrîngă emoţia.

— Cine naiba ţi-a spus asta ? Ai să mergi de bună voie acolo unde trebuie, că doar n-oi fi prost să pierzi ocazia care ţi se oferă !

Tînărul nu înţelege rostul cuvintelor agentului. Ştie că bătrînul maistru a fost arestat, aşa după cum declarase şi doamna. Nedelescu. Bineînţeles că nu e deloc recomandabil să fii prietenul unui arestat politic, mai ales cînd tu însuţi faci parte din aceeaşi organizaţie şi eşti membru al Uniunii Tineretului Comunist. Invitaţia agentului seamănă mai curînd cu o arestare, dar dacă se va opune, cine ştie ce se mai poate întîmpla ! Cel mai cuminte lucru e să-I urmeze „acolo unde trebuie“ — cum a spus agentul —- şi se va descurca el intr-un-fel oarecare.

Doamna Nedelescu îl sărută pe frunte, cu ochii umeziţi de lacrimi, şi-l conduce pînă la uşă.

— E băiat bun, maică ! Să nu-1 bateţi !

Pieacă de-aici, cucoană, şi nu te mai tot amesteca unde nu-ţi fierbe oala ! o repede agentul, îmbrîncind-o şi făcînd semn

lui Radu să-l urmeze

.Văduva rărnîne în pragul uşii, scîncind şi mîngîinduşi braţul unde a lovit-o agentul. într-un tîrziu, se întoarce către pensionarii săi, încremeniţi în jurul mesei, ca nişte stane de piatră :

— Dumneata, domnule lorgulescu, se adresează ea fostului funcţionar vamal, începînd de astăzi nu mai ai ce căuta în casa mea !

Şi pleacă încet, cu paşi şovăitori, către bucătărie, să-şi facă o cafea, ca să-şi mai înece în ea amarul care i-a cuprins sufletul.

...După vreo zece minute, automobilul opreşte în faţa unei clădiri cu două etaje, situată în apropierea parcului. Agentul coboară şi-l invită să vină cu el. Radu priveşte mina agentului vîrîtă în buzunarul pantalonului. Fără îndoială, poliţistul are revolver.

Urcă amîndoi treptele şi tînărul citeşte pe o tăbliţă aninată chiar la intrare : „Chestura“. Străbat un coridor lung şi întunecos, la capătul căruia se află o uşă masivă de stejar. Agentul ciocăneşte discret în uş'ă şi de dincolo se aude un glas baritonal, puternic :

—- Intră !

Radu pătrunde într-o cameră spaţioasă, luminată puternic. La un birou elegant, acoperit cu postav verde, ca mesele de biliard de la cafenea, se află un individ lat în umeri, cu o privire pătrunzătoare şi înfăţişare care nu pare deloc binevoitoare. Are o figură plictisită, mai ales cînd vorbeşte, ca şi cum tot ceea ce se petrece în jurul iui nu-1 interesează. îşi notează toate acestea în minte, în vreme ce agentul se apleacă la urechea individului, şop- tindu-i :

— L-am adus, domnule chestor ! E în legătură cu inculpatul Costea.

— Mda ! Poftim, ia ioc !

Radu nu ştie căruia dintre ei i-a fost adresată invitaţia, deoarece în încăpere nu există decît un singur fotoliu, în afara celui pe care stă chestorul. Noroc că agentul *se* aşază, ***şi*** astfel dilema e soluţionată. Rămâne în picioare şi aşteaptă nerăbdător s'ă audă ce urmează. Dar vede că şi aşteptarea aceasta e intenţionată, are un tîlc al ei, face parte dintr-un program minuţios alcătuit mai dinainte. Altfel nu se explică de ce chestorul răsfoieşte un dosar, fără să scoată un cuvînt, în timp ce agentul rrroţăie, tolănit în fotoliu. Amîndoi vor să-i lase impresia c'ă au uitat de el.

In sfîrşit, după vreo zece minute, chestorul se pare că-şi aminteşte de prezenţa lui Radu în încăpere.

— Cum te numeşti, tinere ?

— Radu Balmuş.

— Ce-i taică-tu ?

— Tata era ceferist.

— Era ! Aha ! A murit ?

— Da !

— Şi maică-ta ?

— Pe-acasă, cu gospodăria.

— Fraţi sau surori mai ai ?

— Nu !

— Deci eşti singurul sprijin al maică-ti ? Sînt sigur că ţine mult la tine.

— Ca orice mamă...

.— Mda. Şi tu ţii la ea, nu-i aşa ?

— O iubesc mai mult decît orice pe lume.

— Aha ! Şi dacă i s-ar întîmpla ceva, Doamne fereşte, nu ţi-ar fi prea bine 1

• Radu nu răspunde. Pentru o clipă a simţit că ochii i s-au umezit.

— De ce taci ? N-ai auzit ce te-am întrebat ?

— Nu înţeleg de ce-mi puneţi această întrebare, domnule chestor, murmură, vădit tulburat, tînărul.

— Ai s-o înţelegi numaidecît. Unde lucrezi ?

■— La Atelierele şantierelor navale.

•— Aha ! Şi ce-nvîrteşti pe-acolo ?

Radu tace. /

— Te-am întrebat ce meserie ai ? Sau te pomeneşti că nici întrebarea asta n-ai înţeles-o ? începe să se enerveze chestorul.

— Forjor.

Chestorul răsfoieşte din nou filele dosarului de pe birou. Brusc, îl priveşte atent în ochi :

-— Ce legătură ai tu cu Virgil Costea ?

— Mi-e prieten.

— Nu mai spune ! Prieten, ai ? Cu instigatorul ăsta ? Prieten cu el... la propagandă comunistă şi la tulburarea ordinai publice, ai ? Măi băiatule, fii atent ce-ţi spun ! Vrei să înfunzi puşcăria ? Să ştii că nu mi-e greu s-o fac, da' mi-e milă de tinereţea ta şi de biata maică-ta. Măi, tu vrei să se-ntîmple vreo nenorocire ? Sînt sigur că nu vrei. Atunci, bagă-ţi minţile-n cap. Lasă prietenia cu alde Costea şi alţii ca el. Ăsta ţi-i ăl mai mare duşman pe lume : Virgil Costea. Pricepi tu ? Dă-1 încolo şi leapă- dă-te de el, ca de satana. Vezi că ai să primeşti o citaţie. Ştii tu ce-i asta ? O hîrtie prin care o să fii chemat la tribunal... la procesul păcătosului ăla de prieten al tău. Să te prezinţi neapărat, auzi ? Să nu-mi faci vreo figură, că dracu te-a luat ! Ori intri tu în puşcărie, ori dă maică-ta de vreun bucluc aşa, de te miri ce. Şi să spui acolo tot ce ştii. Câ dacă zici că ţi-e prieten, nu se poate să nu cunoşti tu cam ce învîrteşte el. Ce zgîieşti ochii la mine ? N-ai înţeles nici acum ? Vei fi chemat ca martor din partea acuzării. Domnul procuror îţi face cinstea asta, deşi n-o meriţi. Să

nu te prind că taci ca o mironosiţă şi nu-1 înfunzi pe netrebnicul ăla de Costea pînă-n gît... Eşti român, eşti patriot, desigur că ai un brav sentiment de demnitate naţională ; nu se poate să nu simţi şi să nu gîndeşti ca toţi oamenii de bună credinţă şi cu frica lui Dumnezeu. Iţi dai seama că ăştia caută să provoace numai dezordine şi haos. La proces să spui tot... Să spui cum te-a-nvăţat să produci dezordine la Ateliere, să faci agitaţie împotriva guvernului şi a majestăţii sale regelui. Cum te-a-nvăţat să produci tulburări şi cum ţi-a dat bani grei pentru treburile astea. Că tu habar n-ai avut ce urmăresc ei, şi aşa mai departe..." Pe urmă, zîmbeşte chestorul cu subînţeles, o să avem noi grijă de tine, n-ai teamă... O să fii răsplătit cum se cuvine pentru sentimentele tale patriotice şi naţionale. Cred că mă înţelegi, nu-i aşa, că te văd băiat dezgheţat.

Răspunsul lui Radu strică brusc toată bunăvoinţa şi dispoziţia domnului chestor :

— Dar nu pot să spun aşa ceva ? !

Fulgerător, pumnul chestorului zguduie biroul acoperit cu postav verde şi-l trezeşte din amorţeală pe agentul tolănit pe fotoliu.

— Măi, tu faci pe prostul, sau eşti de-adevărat ? Nu pricepi că dacă la tribunal nu declari aşa cum zic eu, ori te ia mama dracului pe tine, ori o ia dracu pe maică-ta ? Şi-acum, ajunge cît mi-am pierdut vremea cu tine î Dar înainte de a pleca, te fac atent ! Să nu zici pe urmă că nu ţi-am spus ! Dacă aflu că ai vorbit cu careva ce-am discutat noi aici, nu mai apuci nici măcar să ajungi îa tribunal. Să-ţi intre bine-n cap !

★

Şi domnul Xenofonte Stratulat, la rîndul lui, se-

ţinuse ele cuvînt.

Imediat după Anul nou îl invitase pe ministrul de interne la vila lui de pe malul mării. Printre cupele de şampanie şi tartinele cu icre negre obţinuse permisiunea înfiinţării unui post de subprefect, îndată ce acţiunea lui Androne s-ar fi isprăvit prin condamnarea „răzvrătiţilor“ la ani grei de temniţă.

...Radu o căuta pretutindeni pe Maria. întrebase şoferii. taxatorii, chiar şi controlorii, dar nimeni nu reuşise să-i dea o indicaţie unde ar putea s-o găsească. Maria nu lucrase decît vreo două săptămîni. Apoi dispăruse fără urmă, ca şi Mustafa, şoferul de pe autobuz.

...îşi aminteşte de incidentul din seara aceea ploioasă de toamnă, cînd uriaşul care lucra la silozuri fusese dat jos din autobuz de către şofer. Ar fi fost o prostie să ia legătura cu uriaşul. Deşi nu-1 mai văzuse de atunci, îi reţinuse numele şi cu siguranţă că în cele din urmă l-ar fi găsit. Dar atitudinea Măriei faţă de individul acela, şi ostilitatea lui faţă de ea, îi dovediseră că relaţiile dintre ei nu erau deloc prieteneşti.

Ii rămînea o singură speranţă : cartierul tătăresc, unde l-ar fi putut găsi, eventual, pe Mustafa şoferul, ca să-i dea ceva veşti despre Maria.

într-o duminică dimineaţă, pe un ger cumplit, pornise în căutarea lui Mustafa. La primele case cercetate a fost primit cu omenie, dar nimeni nu s-a arătat dispus să-i dea vreo informaţie. Cînd aducea vorba de Mustafa, păreau înţeleşi cu toţii să nu răspundă nimic.Apttw*pe că se descurajase. I-ar fi trebuit o săptămînă întreagă să cutreiere cartierul pentru a-1 descoperi pe fostul şofer de autobuz.

jntîmplarea însă îl ajutase. Tocmai ieşea din ultima casă cînd zări,, mergînd prin mijlocul străzii, un bătrxn a cărui figură îi era cunoscută. După barba albă, după privirea blîndă şi mersul domol, îl recunoscu imediat pe vînzătorul de mărunţişuri de la „balul marinarilor "'. îl lăsă să se îndepărteze cîţiva paşi şi se hotărî să meargă pe urmele lui. Nu ştia nici el de ce procedează astfel. Parcă un îndemn lăuntric îi spunea că bătrînul îl va scoate din încurcătură. Şi, intr-adevăr, aşa se şi întîmplă. Bătrînul nu-1 luă în seamă, poate că nici nu ştia că e urmărit. La capătul .străzii intră într-o casă modestă ; Radu ezită un timp, dar era hotărît să meargă pxnă la capăt. Ciocăni în uşa care dă direct în stradă. îi deschide cliiar bătrînul. O clipă, numai o clipă, privirile lor se xntîlniră. Oai'e l-a recunoscut ? Bătrînul nu pare deloc mirat de apariţia lui neaşteptată. îi face semn să-l urmeze şi intră amindoi într-o cameră scundă, atît de scundă, că e nevoit să. se aplece pentru a putea intra înăuntru.

O sobă mică de tuci răspîndeşte o căldură plăcută. Singurul mobilier al camerei e o masă cu două scaune şi un pat.

Bătrînul îi adresează exteva cuvinte pe care Radu nu le înţelege şi dispare într-o cameră alăturată. De-acolo se aud şoapte pe care iar nu le poate desluşi, dar nu trece mult şi uşa se deschide din nou. în pragul ei s-a oprit fata cu şuviţele de păr negre, cu fruntea bombată şi latăşi ochi migdalaţl.

Radu tresare, plăcut surprins de apariţia fetei pe caie şi-a dorit atît de mult s-o reîntîlnească :

• — Maria !

Fata surâde şi îl invită să ia loc pe unul dintre scaunele aflate în odaie.

— Crezi că m-ai găsit datorită întâmplării ?

— Nu ştiu... aşa cred.

Maria se aşază pe celălalt scaun şi îi cercetează chipul de parcă ar vrea să-i citească gîndurile.

— Eu am vrut să ne reîntâlnim. Şi fiindcă Radu o priveşte neîncrezător, adaugă imediat : De cum ai intrat în prima casă din mahalaua noastră, am fost înştiinţată că îl cauţi pe Mustafa. N-am vrut să-ţi mai pierzi timpul în zadar şi atunci l-am trimis pe unchiul meu să te aducă la mine. Mustafa a plecat din oraşul nostru. N-ar fi scăpat, pxnă la urmă, de copoii Siguranţei şi a trebuit să se ducă în altă parte, .să-şi cîştige pîinea. Cu meseria lui răzbate oriunde...

Pentru un timp, în cameră se aşterne liniştea.

— Ascultă-mă cu atenţie, continuă fata. Va trebui să faci întocmai cum am să-ţi spun.

Radu priveşte distrat florile de gheaţă din ferestruica îngustă, desenate parcă de mîini nevăzute şi harnice. Înţelege, mai înainte ca Maria să rostească un singur cuvînt, că nu va mai vedea, de-acum încolo, poate pentru multă vreme, locurile şi oamenii care îi sîrit atît de dragi. îşi întoarce privirea către fată şi-i şopteşte zîmbind cu tris-; teţe :

— Te ascult, Maria..7 [iv]

n

Acum, pe culoarele tribunalului militar, Radu revede întîlnirea cu Maria şi-şi aminteşte de cuvintele ei.

— Balmuş Radu !

A tresărit. A auzit ca prin vis, venind de foarte

departe, o chemare seacă, o voce obosită. Cineva i-a strigat numele. Paşii îi răsună straniu pe cimentul coridorului. Dincolo de uşa înaltă, parcă fără de sfîrşit, îl intîmpină zidurile reci şi mohorâte. Zeci de ochi îi urmăresc mişcările şi-l însoţesc cu privirile.

Nu a mai fost niciodată într-un tribunal. De aceea, priveşte tot ce-1 înconjoară cu uimire şi nelinişte.

Grefierul e un militar uscăţiv, cu mustaţă roşcovană şi chelie proeminentă. Se uită la el pe sub ochelarii cu multe dioptrii şi anunţă,-profesional, pe cei trei judecători :

— Martorul Balmuş Radu.

— Din partea acuzării ? întreabă preşedintele instanţei, un colonel mărunt, cu privirea vioaie, parcă stăpânit de o permanentă curiozitate.

— întocmai, domnule preşedinte, intervine procurorul. Noi l-am citat ca martor, întrucât numitul Balmuş cunoaşte foarte bine activitatea subversivă a inculpatului Costea.

. Radu tresare din nou. în boxa acuzaţilor l-a descoperit pe bătrînul maistru, în clipa cînd procurorul i-a rostit numele. Sînt acolo, înghesuiţi într-un fel de cuşcă strimtă, vreo douăzeci şi ceva de oameni. In spatele lor stau jandarmii, neclintiţi, ca nişte statui.

Radu nu mai are ochi decît pentru omul din boxă.

Aşadar, Virgil Costea trăieşte ! A suportat chinurile şi schingiuirile, a tăcut dîrz şi demn şi n-a trădat pe tovarăşii săi de luptă. Radu citeşte în ochii lui albaştri tăria şi credinţa de nezdruncinat.

—- Numele şi prenumele martorului ? întreabă grefierul, muind în gură vîrful peniţei şi aşternînd caligrafie literele pe hîrtie.

— Balmuş Radu.Ocupaţia ?

— Muncitor.

Sala freamătă. Ziariştii îşi deschid carnetele şi-şi încordează atenţia.

— Locul de muncă ?

—- Atelierele şantierelor navale. La forjă.

Răspunsurile au venit simple şi precise.

— Treci la domnul preşedinte şi sărută crucea.

Radu urcă treptele pînă la masa lungă a completului de judecată, aşa cum îl îndeamnă, prin gesturi, grefierul.

— Jură că vei spune adevărul şi numai adevărul !

— Jur !

—- închină-te şi sărută crucea, să întăreşti astfel jurămîntul. Şi-acum, treci la locul dumitale, acolo, în faţa băncii domnilor avocaţi.

— Bagă de seamă, domnule Balmuş, intervine procurorul, ag'itînd în aer codul penal. Ai jurat în faţa onoratei instanţe că vei spune adevărul.

Silabiseşte ultimele cuvinte în aşa fel incit Radu ara impresia, ba chiar certitudinea, că sublinierea aceasta e aidoma cuvintelor rostite de chestor şi că de fapt i se atrage atentia asupra urmărilor unor declaraţii care n-ar fi pe placul acelora care vor să-l condamne la ani grei de temniţă pe bătrînul lui prieten şi pe ceilalţi aflaţi alături de el, în boxă.

— Să se ridice acuzatul Costea Virgil ! hotărăşte preşedintele.

Bătrînul încearcă să se ţină drept pe picioare, dar nu reuşeşte. Scoate un geamăt uşor şi se reaşază pe bancă.

— Acuzatul e bolnav, explică imul dintre avocaţii apărării.

— Acesta e rezultatul anchetelor Siguranţei generale, domnule preşedinte, izbucneşte un altul,

In tumultul care se creează, pi’eşedintele încearcă zadarnic să restabilească ordinea.

în sfîrşit, cînd larma se potoleşte, se adresează, furios, celor prezenţi :

— Dacă se mai întâmplă o singură intervenţie de acest gen, evacuez sala !

Pe urmă,, după ce-şi mai potoleşte supărarea, se întoarce din nou către inculpaţii din boxă :

— Legea cere ca inculpatul să stea în picioare pe tot timpul interogatoriului sau al confruntării cu martorii.

Sprijinit de tovarăşii săi, bătrânul Costea se ridică şi rămîne anevoie în picioare.

— îl cunoşti ? se adresează preşedintele lui Radu.

:— Da, domnule preşedinte.

:— Cînd şi în ce împrejurări l-ai cunoscut pe inculpat ?

■— Luam masa la prînz în aceeaşi pensiune.

— Ţi-a fost prieten ?

' — Şi îmi este, domnule preşedinte.

Rumoarea sălii atrage, din nou, furia peşedintelui :

— Am cerut să fie linişte ! Şi după o pauză, iscodind întrebător cu privirea pe procuror : Domnule procuror, insistaţi ca martorul să fie audiat în continuare ?

— Da, domnule preşedinte. A jurat doar că va spune adevărul, rosteşte cu o voce nesigură procurorul, în vreme ce în gînd îşi aminteşte de promisiunile chestorului Lupu- îescu : „Fiţi pe pace ! Am speriat martorii în asemenea chip, că unul nu va îndrăzni să declare altfel decît cum doriţi dumneavoastră.“

— Domnule Balmuş, reia preşedintele interogatoriul. Ce fel de om îl consideri dumneata pe acuzat ?

.— Un om cumsecade.

— Aşa, cumsecade ? Cunoşti desigur faptul că a tipărit şi a ajutat să se tipărească manifeste ale unei organizaţii subversive ?

— Nu, domnule preşedinte.

>— Nu ţi-a vorbit despre comunişti, despre acţiunile lor ?

— Nu mi-a vorbii niciodată despre aşa ceva, domnule preşedinte.

— Nu uita că ai jurat pe cruce !

Preşedintele face voit o pauză, pentru a urmări pe faţa martorului impresia spuselor sale.

Dar Radu şi-a recăpătat încrederea şi stăpînirea de sine. Doar o privire limpede se oglindeşte în ochii preşedintelui, înceţoşaţi de grijă şi încordare.

— Vă rog să-mi permiteţi o intervenţie, domnule preşedinte, strigă procurorul, ridicîndu-se de la locul lui.

— Se aprobă intervenţia, domnule procuror.

Domnule martor, rosteşte cu glas mieros procurorul, întinzînd degetul arătător spre bătrînul din boxă. Acum, după ce ai aflat toate acuzaţiile grave ce i se aduc inculpatului, eşti chemat să le întăreşti. Ai curajul şi tăria de a spune lucrurile cinstit. Te înţeleg foarte bine. Ţi-a fost teamă, atîta timp cit inculpatul se afla în libertate. Ţi-a fost frică să divulgi ceea ce ştiai, pentru că ţi-ai fi atras ura şi răzbunarea celor care sînt acum în boxă. Şi poate că ţi-ai dat seama că viaţa îţi era în pericol. Nimeni nu-ţi mai poate face acum nici un rău şi tribunalul nu te va condamna pentru că ai ştiut şi n-ai declarat celor în drept întreaga activitate comunistă, infamă, a inculpatului, ostil ţării, regelui şi neamului. Justiţia te apără şi te va apăra de orice fel de urmări. Ai promisiunea unui înalt magistrat.în sala tribunalului militar se aşterne tăcerea. Doar de afară răzbate vag, din cînd în cînd, vuietul surd al mulţimii adunate în stradă. Şi glasul ei se înalţă' întocmai talazului înspumat al valului peste stâncă şi se sparge ***în ferestrele înghețate de ger.*** Glasul acesta răzbate pînă in boxa acuzaţilor. Glasul acesta, Radu îl înţelege : e un îndemn pentru cinste, adevăr şi dreptate.

— Domnule procuror, îl învinuiţi pe Virgil Costea că duce o activitate comunistă ?

— Desigur !

— Aşa e ! întăreşte şi preşedintele.

— Domnule preşedinte, dar asta e o crimă ?

Un murmur stăruie, îndelung, în sală. Se aud aprobări şi dezaprobări, apoi se iscă un adevărat vacarm.

— Suspendăm şedinţa ! Evacuăm sala ! hotărăşte preşedintele şi se ridică enervat de pe fotoliu, părăsind sala tribunalului în mare grabă.

Judecătorii şi grefierul îl urmează. Numai procurorul îşi mai păstrează calmul. Se apropie, cu paşi repezi, de boxa acuzaţilor şi dă ordine pentru evacuarea lor.

Intre timp, afară, maiorul Constantinul se îndreaptă spre chestorul Lupulescu, foarte alarmat :

— Ai auzit, domnule chestor, ce s-a întâmplat în tribunal ? Ţi-aminteşti ce-ţi spuneam astă vară. cînd s-a ţinut şedinţa "aceea de consiliu în cabinetul directorului *de* la Ateliere ?

— Vă rog să mă credeţi, nu-mi mai amintesc. A trecut destulă vreme de atunci...

— Trebuia să-i arestăm pe toţi comuniştii şi gata ! La închisoare cu ei ! Dar dumneata şi oamenii dumitale, în special pirpiriul ăla cu ochelari, care se crede deştept — cum dracu-I cheamă ? — aţi susţinut să lucrăm cu mănuşi, cu tribunal, cu proces... Poftim rezultatul !

— Domnule maior, cred că şi pe dumneavoastră vă înşeală memoria. Şi eu sînt pentru o atitudine forte.

— Şi credeţi că încă nu e cazul ?

întrebarea maiorului rămîne fără răspuns. Un gardian Se apropie de ei în pas alergător.

•—• Domnule chestor, sînteţi chemat urgent la telefon !

Lupulescu urcă în grabă scările tribunalului. în cabinetul preşedintelui, un grup de oameni discută cu aprindere. Chestorul ridică receptorul. La celălalt capăt al firului se află prefectul, şi vocea lui, enervată şi agitată, nu prevesteşte nimic bun.

— Domnule chestor Lupulescu !

— La ordinele dumneavoastră, domnule prefect !

— Am fost informat de modul în care decurge procesul şi trebuie să-ţi spun deschis că sînt foarte supărat pe dumneata.

— Dar, domnule prefect, dacă-mi permiteţi să vă explic...

■i TnT.Vtf* -Pr**-» Anca!

— Ce să-mi explici ? Sînt sătul de-atîiea vorbe ! Credeam că ai aranjat cu martorii... Mi-ai dat asigurări că pot să fiu liniştit şi cînd colo...

— Voi lua măsuri, domnule prefect.

— Acum ? ! Acum e prea tîrziu. Trebuia să te gîndeşti bine mai înainte. Deocamdată să faci cum ştii şi să îndepărtezi mulţimea din jurul tribunalului, dar fără focuri de armă, că ne turnăm singuri gaz pe foc.

— Domnule prefect, totuşi trebuie să acţionăm intr-un fel}

:— Nu ai cisternele cu apă la îndemînă ?

-— Ba da.

—• Atunci ce mai aştepţi ? La nevoie, întrebuinţează-le t" Ordinul domnului ministru de interne e însă ca împrăş- ţierea mulţimii să se facă în cea mai deplină ordine.

—■ Am înţeles, dar dacă aţi vedea cu ochii dumneavoastră... cită mulţime s-a adunat aici, mi-aţi da şi mie dreptate. Nu cred că o să răzbim nici cu furtunele.

— Domnule, faci tot ce-ţi stă în putinţă ca lucrurile să se petreacă întocmai cum ţi s-a ordonat. Eşti direct răspunzător dacă se va întîmpla altfel. Pentru viitor, o să am eu grijă ca procesul să fie strămutat în alt oraş şi-atunci n-o să ne mai doară capul. Ai înţeles ?

Chestorul coboară furios scările. Maiorul Constantinul îi iese din nou în cale.

— Ei, ce facem, domnule ?

— Nu ştiu, domnule maior ! răspunde fără chef chestorul. Ordinul ministrului e să împrăştiem mulţimea cit mai în ordine, iar la nevoie, să întrebuinţăm cisternele cu apă.

— Ce mai aştepţi ? îl îndeamnă maiorul. Altfel, cine ştie cît durează pînă îi risipim pe nenorociţii ăştia !

Lupulescu îi dă dreptate, în sinea lui, maiorului. Ln fond, ce se poate întîmpla dacă va acţiona mai drastic ?

Patru cisterne cu apă sînt aliniate pe o stradă laterală, în preajma tribunalului militar. Cînd apa, rece ca gheaţa, ţîşneşte din furtune, mulţimea reacţionează spontan, prin- tr-un huiduit prelung la adresa autorităţilor şi nici măcar un singur om nu se clinteşte din loc.

— Chestorul urcă scările în grabă. Se asigură că lotul de inculpaţi a fost evacuat şi dă dispoziţii să se ferece uşile tribunalului.Ce se Intimplă, domnule chestor, afară ? îl întreabă preşedintele, tremurând, mai mult de frică decît de frigul de pe. sală.

— E revoluţie, domnule preşedinte. Revoluţie comunistă.

— Domnule chestor, eşti direct răspunzător de viaţa noastră.

Dar chestorul nu mai aude şi nici nu mai are chef să-i^răspundă. De la fereastră, Lupulescu, ca un simbol al izolării, al înfrângerii şi al neputinţei, priveşte şi ascultă îngrozit, încremenit ca o statuie, ceea ce se petrece în piaţa tribunalului.

★

Tîrziu, Radu ajunge acasă. Prin fereastra smălţuită cu flori de gheaţă se zăreşte flacăra, palidă a lămpii cu gaz. Ştie că acolo îl aşteaptă, cu di-agoste şi cu grijă pentru viaţa lui, cea care i-a dat viaţă. Şi, ca întotdeauna, o undă de tainică fericire îi luminează sufletul, iar zăpada afinată prin care-şi poartă paşii obosiţi i se pare a fi iarba verde şi moale din faţa casei, unde un copil aleargă după fluturi zănatici.

*

In acea dimineaţă de aprilie, un tînăr se urcă în trenul personal care merge spre Bucureşti. E îmbrăcat intr-un pardesiu gri, iar pe cap poartă o pălărie de fetru, cu boruri largi şi de aceeaşi culoare cu pardesiul. De n-ar purta ochelari fumurii, vecinii din compartiment i-ar remarca imediat privirea luminoasă şi blîndă.

După ce-şi aşază micul geamantan, pardesiul şi pălăria în plasa de bagaje, tînărul ocupă imul din locurile libere, Cînd trenul porneşte din staţie, despătureşte ziarul *Universul,* pe care l-a scos mai înainte din

buzunarul pardesiu iui, şi începe să-l frunzărească. Dacă agenţii Siguranţei l-ar zări şi l-ar recunoaşte, nu le-ar veni să-şi creadă ochilor, pentru că tînărul cu ochelarii fumurii nu este altul decît Radu Balmuş.

Iese pe coridorul vagonului să privească panorama munţilor. Doar piscurile au mai rămas acoperite eu un strat de zăpadă. Primăvara timpurie a topit gheţurile şi a înverzit plaiurile. Pomii şi tufele de liliac au înmugurit mai devreme ca altădată.

Gîndul tînărului călătoreşte peste vîrfuri de munţi, pe firul văilor şi al apelor şi se duce departe, către cîmpia însorită şi nisipurile aurii de pe ţărmurile mării veşnic neliniştite, acolo unde trăiesc, mereu vii, amintirile...

*

Revede aievea procesul intentat iui Virgil Costea şi tovarăşilor lui ; sala tribunalului, eu ferestrele mari, acoperite cu flori de gheaţă ; aude parcă şi acum glasul mulţimii şi o revede pe Maria, îndemnîndu-1 să plece cit mai degrabă...

*

lată-1, îndreptîndu-se de la. tribunal, către locuinţa din mahalaua portului, acolo unde-1 aşteaptă pînă iîrziu, în noapte, mama lui. Prin fereastra smălţuită cu flori de gheaţă se zăreşte flacăra palidă a lămpii cu gaz. Pătrunde în casă ; este zgribulit de frig şi lihnit de foame.

, ‘ — Băiatul meu...

[1] L-a îmbrăţişat şi i~a aşezat capul pe umăr. îl vede ostenit şi nu-1 întreabă de unde vine şi ce i s-a întîmplat. Ji lasă să răsufle şi să-.şi limpezească gmdurile. Din părul mătăsos i se preling pe frunte stropi din firicelele de zăpadă ; îi şterge cu raîneca rochiei de diftină şi lacrimi

se amestecă cu picăturile de apă.

-— Trebuie să plec.

■—• Iarăşi ? De-abia ai venit !

A rostit cuvintele nu cu dojană, ci cu îngrijorare.

-— Trebuie să plec din oraş. Poate... pentru totdeauna.

Maică-sa nu zice nimic. îl mîngîie doar cu privirea şi caută să-şi înăbuşă suspinul. Apoi ii aşază masa şi-i aduce dinainte farfuria eu mîncare.

— Mai întâi, ia şi mănîncă. Ţi-o fi foame. Şi cînd vei vrea să pleci să-mi spui ! îţi voi pregăti tot ce-ţi trebuie.

Radu mănîncă repede şi cu poftă. Ar vrea să-i explice maică-sii de ce trebuie să plece, dar îşi dă seama că e mai bine să nu-i pomenească nimic, l-ar nelinişti şi mai mult sufletul, cuprins şi-aşa de atâtea şi-atîtea spaime.

Maria îl avertizase că în ultima vreme Siguranţa din oraş este cu ochii pe el. Ii mai spusese că organizaţia de partid hotărîse ca el să-.şi continue activitatea într-uii alt oraş. Nu avea de ales. Trebuia să plece, cît mai curînd posibil, dacă nu voia să aibă soarta celorlalţi prieteni ai săi. „Nu ! Nu voi mai întârzia nici o clipă. Depoziţia de astăzi, de la tribunal, mi-a dat mult de gîndit. Mîine-poimîine. sub un pretext oarecare, mă vor aresta şi pe mine sau mă vor ucide mişeleşte. Dar cei mai mult mă gândesc la mama...“

Dimineaţa a plecat spre gară înotând prin troienele de zăpadă. Viscolea din ce în ce mai puternic. Şi-a găsit *loc,* cu greu, înir-un vagon de clasa a III-a. Ţurţurii de gheaţă spînzurau deasupra ferestrelor.Către amiază a ajuns ia Bucureşti. Pină spre seară nu pleca nici un tren, aşa că a pornit pe străzi în căutarea unui birt, ca să-şi potolească foamea. Chiar în apropierea Gării de Nord a găsit un local mic, dar curat. Pe la mese, **lume *destulă şi foarte*** pestriţă. Servea chiar patronul, ajutat de nevastă-sa, o femeie grasă, cu ochii mici ca de viezure, cercetînd tot timpul cu privirea întregul local, de parcă i-ar fi fost teamă să nu-i plece vreun client neplătit.

S-a aşezat la o masă unde mai era un loc liber, lingă doi oameni în vîrstă, îmbrăcaţi în salopete. L-au privit, la început, iscoditori. Probabil că erau clienţii obişnuiţi ai localului şi se întrebau cine e necunoscutul de lingă ei. Mai apoi, l-au lăsat în pace şi şi-au văzut de treabă, dar vorbeau acum pe şoptite, parcă ferindu-se de el.

Pe Radu nu-1 interesa însă ce discutau cei doi. Urmărea uşor distrat lumea care se afla în local : pensionari, salahori, ceferişti, studenţi, fel şi fel de oameni, discutând, agitîndu-se sau, dimpotrivă, sorbindu-şi tacticos băutura din pahare.

La un moment dat, unul dintre bătrîni, aşezat cu faţa spre uşa de la intiare, îi face semn. cu cotul celuilalt şi rosteşte destul de tare :

— Uite-1 pe comisarul Apostolescu ! înseamnă că iar face o razie.

Radu se uită încotro arată bătrînul.

In pragul uşii a apărut un civil mustăcios, flancat de doi sergenţi de stradă. Mustăciosul cercetează cu atenţie, numai din px'iviri, pe fiecare client al localului, în parte. Se pare că cei mai mulţi dintre ei îl cunosc, deoarece îi salută, dar comisarul nu răspunde nimănui.

Continuă să privească stăruitor în dreapta şi in stingă, ca şi cum ar căuta cu tot dinadinsul pe cineva. Se vede bine că e nemulţumit, fiindcă respinge, cu brutalitate invitaţia patronului de a-i face cinste servind un pahar de vin „extra".

în tot acest timp, Radu nu-şi găseşte locul pe scaun. Are impresia că ochii comisarului sînt aţintiţi numai asupra lui. „în definitiv, n-ar fi exclus ca agenţii de la chestura din oraşul meu să mă fi dat în urmărire", gîndeşte el şi parcă regretă acum că a intrat în local. Dar nu trece mult şi comisarul pleacă, trîntind cu furie uşa. Sergenţii se grăbesc să-l urmeze, salutînd în fugă pe patron, care are grijă şi-i mai cinsteşte din cînd în cînd cu cîte un ţoi de ţuică, „ca să meargă treaba."

Radu respiră uşurat. Aşadar, nu pe el l-au căutat.

—• Ăştia caută oameni „politici" — a apăsat pe eu-vînt — conducători de grevă, sindicalişti, că li-e frică al naibii de ei, rosteşte unul din bătrîni.

— De la un timp, aşa merg lucrurile prin Bucureşti, intervine şi celălalt. Pe la dumneata, tot aşa ? Că. iar- tămă, dar te-am văzut cu geamantanul şi mi-am închipuit că nu eşti de pe aici.

Radu se preface că nu aude întrebarea. Nu doreşte să împărtăşească nimănui gîndurile şi în definitiv nici nu are chef să stea de vorbă cu necunoscuţi. Răspunde monosilabic la următoarele întrebări ale acestora şi cînd termină de mîncat cere patronului să i se facă socoteala, salută şi părăseşte localul.

*

A rătăcit o vreme pe străzi, după aceea s-a hotărî! să intre intr-un cinematograf, să se mai încălzească. Cu toate că în sală era frig, aproape ca afară, fiind atît de ostenit a aţipit în timpul filmului. Cînd s-a trezit,

spectatorii tocmai părăseau sala.

Se făcuse timpul să meargă la gară.

...Trenul e destul de puţin aglomerat. în compartimentul în care intră se mai află doar doi tineri, un băiat şi o fată, cam de-o vîrstă cu el. După cum sînt îmbrăcaţi

— cu hanoracuri, rucsacuri şi schiuri aflate în plasa de bagaje —, ca şi din cele cîteva vorbe pe care le schimbă între ei, înţelege că tînăra pereche se duce să petreacă o săptămînă la munte.

Radu se aşează posomorit într-un colţ al compartimentului. Veselia celorlalţi e în contrast cu amărăciunea pe care o încercă el. E singur şi il nelinişteşte drumul pe eare-1 face în necunoscut doar cu cîteva sute de lei în buzunar şi cu un bileţel cu o adresă, pe care Maria i-a dat-o în urmă cu cîteva zile. ,,Dacă nu voi găsi pe nimeni la adresa indicată ? Cum mă voi descurca eu într-un oraş pe care nu l-am văzut niciodată ?“

— Bei ceva cu noi ?

Întrebarea i-au pus-o amîndoi deodată şi îi întrerupe şirul glndurilor.

— Mulţumesc. Cu plăcere !

Intr-adevăr, simte nevoia să bea ceva cald, întăritor. In paharul de la termos se afl’ă ceai fierbinte amestecat cu mult rom.

— E o băutură excelentă, îl îmbie tînăra. Pe frigul ăsta face minuni.

— închină pentru fericirea noastră ! adaugă soţul.

— Casă de piatră şi multă sănătate !

Şi-a adus aminte de urarea pe care a auzit-o cîndva

e mult de-atunci — la o nuntă din satul dobrogean unde s-a născut. Parcă se vede alergînd înaintea flăcăilor călări şi, purtînd ploşte la cingătoare. Se opreau să ureze şi să anunţe vestea la fiecare casă din sat. Mereu îi revin. în minte imaginile copilăriei...

Băutura fierbinte şi tare îl încălzeşte, îi redă vioiciunea.

Participă la buna dispoziţie a tinerilor. Cînd aceştia coboară din tren şi rămîne iar singur tristeţea îl copleşeşte din nou.

Noaptea, tîrziu, ajunge la destinaţie. întreabă un hamal de adresa indicată de Maria. Strada căutată e în împrejurimile gării, dar fiindcă nu cunoaşte deloc oraşul trece un timp îndelungat pînă o găseşte. Obosit şi flămînd, se opreşte în dreptul unui gard troienit. Deşi a trecut de miezul nopţii, o luminiţă clipeşte la una din ferestre, încearcă zadarnic să deschidă poarta. Un cîine se repede lătrînd cu furie dincolo de gardul înţesat de zăpadă. Radu caută prin troiene o bucată de' lemn sau vreo piatră cu care să ciocănească în poartă, dar nu găseşte nimic şi atunci strigă. încercînd s’ă acopere lătrăturile tot mai îndîrjite ale cîinelui.

în sfîrşit, într-un tîrziu, se deschide o uşă şi un bărbat potoleşte cîinele. Dulăul se întoarce către casă, scîncind uşor.

— E cineva acolo ? întreabă bărbatul, încercînd să desluşească prin întuneric, de la distanţă, ce se petrece la poartă.

— Deschideţi, oameni buni ! răspunde Radu, cu o voce răguşită, pe care abia izbuteşte să şi-o recunoască.

L-a pătruns frigul pînă la oase şi e frînt de oboseală.

Bărbatul, un om înalt, între două vîrste, se apropie de el cu paşi mărunţi ; piciorul drept şchiopătează uşor şi se

fereşte să nu alunece pe zăpada îngheţată din curte.
Se opreşte Ia cîţiva paşi de poartă, cercetîndu-1 atent pe tânărul care abia se mai ţine pe picioare.

.— Cine eşti ?

— Numele meu e Radu Balmuş. ll caut pe domnul Gheorghe Bocan.

:— Eu sînt ! Cine te-a trimis la mine ?

•— Maria. Maria Azoiţei.

Bărbatul scoate o uşoară exclamaţie de surpriză.

•— De unde vii ?

-— De la mare. Călătoresc de azi-dimineaţă.

— Stai puţin, să leg clinele.

Se-ntoarce după cîtva timp şi îi deschide poarta.'

— Poftim înăuntru !

Străbat amîndoi curtea îngheţată, fără să scoată o vorbă. Casa e destul de arătoasă şi întinsă, aşa-numituî tip de casă-vagon, formată din mai multe camere, dispuse în lungime şi comunicînd între ele. Bocan se opreşte chiar la prima uşă şi-i face semn să intre în casă.

— Lasă-ţi paltonul aici, pe săliţă ! îl îmbie el pe Radu.

înăuntru e cald şi bine. Camera e curată şi primitoare.
Mîini harnice au trecut pe-aici, dereticînd şi aşezîncî fiecare lucruşor la locul lui. Bocan urmăreşte privirea încîntată a tînărului. îl îndeamnă să se aşeze lingă soba în care zvîrle cîteva bucăţi de lemn. Radu îşi apropie mîinile de teracota încinsă. Dogoarea moleşitoare a căldurii parcă îi pune sîngele în mişcare. în acelaşi timp, priveşte cu îngrijorare firişorul de apă care s-a format pe duşumea din zăpada topită de pe bocancii lui.

— Nu-i bai, sui'îde Bocan. Şterg eu, imediat, şi nici n-o să se mai cunoască. Şi zici că ţe-a trimis Maria ?

— Da. Ea mi-a dat adresa dumneavoastră.

— Acum vreo eîţiva ani a stat un timp bunicel la mine. Â venit aici şi tot pe vreme de iarnă. Parc-o văd.

Un biet copil necăjit, nu ştiu dacă împlinise şaptesprezece anj,

Face o pauză, căutînd parcă să-şi aducă aminte de înfăţişarea ei de atunci şi să şi-o imagineze cum ar arăta acuma.

— E tot atît de frumoasă ? întreabă, ceva mai tîrziu,' cu nostalgie. Fără să mai aştepte răspuns, se îndreaptă şchiopătînd spre bufetul aflat într-un ungher al camerei şi scoate de acolo nişte slănină afumată, un colţ de brînză şi o bucată de pîine. Pune totul pe o farfurie şi i-o întinde, îmbiindu-1 să se aşeze la masă. Radu nu aşteaptă să fie invitat a doua oară. E lihnit de foame si bunătăţile din farfurie îl ispitesc cum nu se mai poate. Bocan umple şi un pahar cu vin negru, dintr-o damigeană pe care o ţine în săliţa de la intrare. Abia după ce tînărul isprăveşte să mănînce îl întreabă dacă are unde să doarmă.

— Eu ? Nicăieri... Nu cunosc pe nimeni aici, se fîstîceşte. De fapt, Maria mi-a spus doar atît : să vin la dumneavoastră, ca să mă prezentaţi lui Vasile, să aibă grijă de mine, că sînt neam de-al lui şi mă aflu la ananghie.

-— Chiar aşa ţi-a spus ?

— Da !

Bocan încruntă uşor sprîncenele :

— Trebuia să 'mă gîndesc de la bun început la asta: Că doar nu ai venit aici de florile mărului. Va să zică, aşa stă treaba ? Eşti urmărit ?

— Nu. Cel puţin aşa cred. Dar nici nu mai puteam rămîne acolo.

— Măi băiete, eşti sigur că nu ţi-au luat urma ?

— Da, domnule Bocan ! Sigur I

— Ascultă, mie să nu-mi mai spui aşa, că nu-mi placa

să mă domnească nimeni. Să-mi zici simplu ; bădiţa Gheorghe. Ai înţeles ?

— Da.

— Şi-acum, uite cum stau lucrurile. Vasile nu-i acasă, că lucrează în schimbul de noapte, aşa că abia mîine dimineaţă o să dai ochii cu el. Deocamdată, o să rămîi peste noapte aici, la mine.

Bădiţa Gheorghe îi face semn să-l urmeze în camera alăturată.

— Ai să dormi în patul feciorului meu, că el e plecat ia armată. De mîine te muţi la Vasile. Sau rămîi aici la mine, asta depinde de cum o hotărî el. Şi-acum, dezbracă-te şi culcă-te, cit mai repede, că de-abia te mai ţii pe picioare de oboseală. Noapte bună !

Cînd Radu se trezeşte din somn a doua zi dimineaţă, viscolul încetase. Priveşte pe fereastră. Doi bărbaţi se zbat să facă o pîrtie prin troienele de zăpadă, pînă la poartă. Unul din ei e bădiţa Bocan, iar celălalt — Radu se freacă ia ochi, crezînd că încă mai visează — e leit Ion Dinu.

Se spală şi se îmbracă în grabă. Arde de nerăbdare să-3 cunoască mai repede pe omul acela.

-— El e băiatul de care ţi-am vorbit, îl recomandă Bocan.

Vasile e un bărbat înalt, bine făcut, cu faţa brăzdată de cute adinei şi arsă de soare. Ii întinde palma voinică şi aspră.

— Maria Azoiţii te-a trimis la mine ?

— Da !

— Unde zici că ai lucrat ?

— La Atelierele şantierelor navale.

Vasile tresare :

— Ce meserie ai, băiete ?

— Forjor.Atunci... atunci înseamnă că l-ai cunoscut pe fra- te-meu.

— Pe nea Ion Dinu ?

•—■ De unde ştii că despre el e vorba ?

— Da'ce, parcă nu semănaţi ? Am lucrat la aceeaşi forje. Eram cu el...

Pe faţa lui Vasile Dinu a trecut pentru o clipă un nor întunecat. Cînd îşi revine, îl ia prieteneşte pe după umăr :

— Măi băiete, mică-i lumea asta ! Ia uite. tu. care va să zică, ai lucrat cu bietul frate-meu ! Ţineai la el, nu-i aşa, că era om bun, săracul !

— Ca la un frate mai mare.

— D-apoi, de-acum, eu ţi-s fratele ăsta. Ai să stai la mine şi-om împărţi împreună bucurii şi necazuri. Miine te duc la fabrică. Vorbesc cu meşterul să te angajeze.

Oraşul acela a însemnat pentru, el o a doua casă, o a doua familie. Vasile Dinu l-a învăţat să cunoască pe de-a-ntregul tainele meseriei.

...Era intr-o seară de toamnă. O ploaie măruntă şi rece se abătuse asupra oraşului. Conform înţelegerii dinainte stabilită, urmau să se întîlnească toţi cinci, ca de obicei. în camera pe care-o închiriase unul dintre el, un anume Mareş. Locuinţa acestuia se afla situată într-un cartier de vile cochete, aparţinând unor familii înstărite. Radu socotise că icleea nu era deloc rea, mai ales că vila nu era locuită de proprietar decît în timpul vacanţelor de vară. Intîlnirile lor puteau trece astfel neobservate şi pentru că agenţii Siguranţei se interesau numai de cartierele mărginaşe ale oraşului, unde presupuneau ei — şi pe bună dreptate — că grupurile antifasciste îşi desfăşoară intens activitatea.

Radu urcă alene strada în pantă. în lumina slabă a unui bec desluşeşte printre brazi vila unde se află camera lui Mareş. în seara asta a venit cu o oră mai devreme decît altădată, fiind hotărît să facă o verificare minuţioasă a securităţii locului lor de întâlnire. Ultima oară, adică în urmă cu o săptămână, una dintre fete, Lia, a avut senzaţia că e urmărită.

Radu se preface că urcă în continuare şi . trece mai departe de poarta vilei. La cîţiva paşi mai încolo se află un loc de casă neîngrădit, pe care proprietarul a depozitat bolovani şi bîrne în vederea unei viitoare construcţii. De aici poate să urmărească, fără să fie observat, tot ce se petrece pe stradă. Locul e întunecos, o ascunzătoare ideală.

Radu sare peste şanţul adine ce musteşte de apă şi se caţără cu îndemânare pe povîrniş. Cînd ajunge sus, se ascunde îndărătul unei stive de bîrne pe care şi-a fixat-o drept punct de observaţie.

A trecut aproape o oră de aşteptare încordată. Ploaia nu mai conteneşte. Cerne mărunt, ca prin sită. Bascul s-a muiat şi picăturile reci i se preling pe faţă, îi pătrund pe gît, strecurîndu-se pe lingă gulerul fulgarinului îmbibat de apă. E hotărît să îndure urgia vremii, chiar de-ar fi să răcească zdravăn, numai să se asigure dacă temerile celorlalţi sînt sau nu îndreptăţite. Ca o măsură de prudenţă, nu a împărtăşit nimănui hotărârea sa.

Nu poate să vadă în întuneric cît e ceasul, dar bănuieşte c'ă ora fixată pentru întîlnire se apropie. Ivirea, în capătul

no

de jos al străzii, a două siluete îi confirmă acest lucru. Cînd siluetele se apropie, îşi dă seama că sînt Olga şi

Adrian. Amîndoi se adăpostesc de ploaie sub o umbrelă neobişnuit de marc, ca o bucată de foaie de cort.

,,Unde-or fi găsit umbrela asta popească ?“ zîmbeşte Radu unui gînd şăgalnic. Dar zîmbetul i se şterge imediat de pe faţă. Olga şi Adrian au deschis poarta grădinii şi au păşit pe potecă. îndreptîndu-se spre vilă. în urma lor, ascunzîndu-se în întuneric, s-a strecurat ca o pisică un individ scund, îmbrăcat intr-un hanorac de culoare închisă. Pe cap poartă o glugă trasă pînă peste frunte, c.eea ce îl împiedică pe Radu să-i zărească faţa.

Acum individul- s-a oprit în dreptul porţii. Probabil că cercetează cu atenţie împrejurimile. Stă acolo, la pînd-ă, ascuns privirilor lui Radu ele trunchiul gros al unui brad ce străjuieşte poarta şi pesemne chibzuieşte ce să facă mai departe. Contrar aşteptărilor Iui Radu, după cîteva minute, individul reapare pe stradă. îl zăreşte destul de bine cum urcă panta. Apoi dispare iar într-o fîşie de întuneric. După aceea, aude o bufnitură urmată de o respiraţie greoaie, sacadată, şi Radu simte cum îi zvîcneşte tîmpla de emoţie şi încordare. Individul a sărit peste şanţ şi urcă povârnişul chiar spre locul ascunzătorii unde se află el. Acum e foarte aproape, numai la cîţiva paşi, .îi aude clar respiraţia. Dacă Lşi trădează prezenţa, e pierdut.

Trec cîteva minute apăsătoare. Deodată, tresare. în capătul de jos al străzii a apărut Lia. Merge repede, cu paşi mărunţi, cu o băsmăluţă atrînsă pe cap, sub care Radu îi ghiceşte şuviţele roşcate. Fata e mai prudentă decît ceilalţi doi. Trece de poarta vilei, prefăeîndu-se că merge

m
mai departe, apoi, ca şi crum şi-a amintit ceva, se opreşte şi se întoarce brusc, cercetind cu atenţie strada. Oprirea ei neaşteptată are darul să-l descopere neadăpostit pe un alt individ care, evident, o urmărise. Bărbatul ascuns în preajma lui Radu scapă printre dinţi o înjurătură.

„Aşadar, sîntem urmăriţi ; unul dintre noi a fost imprudent sau, ceea ce ar fi şi mai grav, a deconspirat.“

Se vede că şi Lia gîndeşte la fel cu el, deoarece porneşte mai departe, în susul străzii, şi dispare în întuneric. Individul care a urmărit-o se îndreaptă spre şanţ, îl sare şi urcă povîrnişul. Pare mai sprinten şi deci mai tînăr decît celălalt, fiindcă a executat mişcările cu uşurinţă. Cînd ajunge sus, fluieră încetişor de trei ori.

— Sînt aici ! îi răspunde şoptit cel care urmărise pe Olga şi Adrian. De ce te-ai oprit ?

— Cred dă fata şi-a dat seama că-i urmărită. Am sărit şanţul într-adins. Ea nu bănuieşte că eşti şi tu aici. O să ies din ascunzătoare şi am să cobor prin mijlocul străzii. Fata o să-şi închipuie că m-am dus să aduc întăriri. Atunci o să reapară. Va intra precis în vilă, să-i anunţe şi pe ceilalţi că sînt urmăriţi. îi prindem pe toţi, înţelegi '?

— în regulă. Te aştept aici.

Individul coboară povîrnişul ; se aude zgomotul săriturii peste şanţ şi imediat Radu îl zăreşte coborînd grăbit prin mijlocul străzii.

în vreme ce chibzuieşte cum să procedeze mai bine îşi concentrează atent privirea spre stradă. Planul individului se dovedeşte logic. Lia îşi face apariţia pentru o clipă, în conul de lumină din faţa porţii, apoi dispare în grădină.

Bărbatul ascuns lingă el şi-a aprins o ţigară. Radu nu mai ezită. E un joc viaţa lui şi a celorlalţi tovarăşi de luptă. Din doi paşi e lingă individ şi-i sare în spate. Celălalt nu apucă să se dezmeticească şi două lovituri zdravene îl culcă la pămînt.

îi scotoceşte buzunarele cu febrilitate. Mai întîi scoate o lanternă şi o pereche de cătuşe, apoi găseşte ceea ee-1 interesează cel mai mult : un revolver browning. Acum răsuflă mai uşuat.

Cînd individul de pe stradă se întoarce la ascunzătoare, se trezeşte cu revolverul în piept.

— Ce-nseamnă asta ? Ai înnebunit ? bolboroseşte el, fiindcă în întuneric nu-şi dă seama cu cine are de-a face.

— Dacă ţipi sau faci vreo mişcare, trag ! îl ameninţă Radu. înţelegi ?

•— Cine dracu eşti şi ce vrei ?

— Fără întrebări ! Acum iaci tot ce-ţi spun eu, altfel te curăţ imediat.

Deşi ţine degetul pe trăgaci, Radu ştie bine că nu va trage. Dar individul nu are de unde să ghicească intenţiile lui. Dimpotrivă. Se pare că vocea ameninţătoare îl impresionează. Fascicolul luminos al lanternei care i i-a fixat drept în ochi îl derutează şi-i creează un puternic complex de inferioritate.

— Ce am de făcut ?

— în primul rînd... aruncă revolverul.

— Nu am revolver.

— Aşa ? Bine ! Văd că nu mă asculţi. Poţi să-ţi faci rugăciunea. Dar repede, că sînt grăbit !

■—■ Stai, stai, omule ! Uite...

Individul ezită. A scos din buzunarul pardesiului revolverul şi e tentat să apese pe trăgaci. Dar nu mai are timp să reflecteze la ce-ar putea să facă. Radu îl izbeşte peste mină cu iuţeala fulgerului, şi revolverul **zboară** cît colo.

— Mă crezi prost ? întinde rnîinile !

Dezarmat şi surprins de rapiditatea şi hotărîrea adversarului. celălalt nu mai îndrăzneşte nimic. întinde docil mîinile şi se trezeşte cu ele prinse în cătuşe.

— întoaree-te ! îl porunceşte Radu. Ia-o înainte !

La cîţiva paşi e o groapă cu var, adîncă de aproape patru metri. Cînd ajung aproape de ea, îi strigă din nou :

— Sări !

Individul ezită, dar revolverul din coastă nu-1 lasă să se gândească prea mult. Se aruncă-n gol, avînd grijă să nu cadă cu faţa înainte.

„Şi acum, să rezolvăm treaba în întregime, gîndeşte Radu. Şi cit se poate de repede.“

In drum, ridică revolverul individului şi goleşte încărcătorul de gloanţe. Coboară povîrnişul, iese în stradă, deschide poarta şi urcă pe potecă. Ajunge la uşa din spatele vilei. Acolo e o scară de serviciu, care duce direct la camera lui Mareş, la etaj. îşi luminează drumul cu lanterna. De dincolo de uş'ă răzbat glasuri agitate. Ciocăneşte de trei ori. E consemnul. îi deschide Mareş.

— Bine c-ai venit !

— Ce s-a întâmplat ?

Radu îi cercetează pe toţi patru cu privirea.

—■ Faţa asta susţine că sîntem urmăriţi ! şi o arată pe Lia.

— De ce n-aţi verificat ? întreabă cu asprime Radu, Are dreptate !

— Ce vrei să spui ?

— Ce-ai auzit. La poarta vilei pîndeau doi agenţi. Unul s-a dus să aducă întăriri. Pe celălalt l-am dezarmat, lată-i revolverul.

I

U'— Cum de ne-au descoperit ? ! întreabă Olga.

— Eu cred că nu există decît un singur răspuns. Radu fixează din nou cu privirea pe fiecare. Unul dintre noi a trădat. Dar acum nu e timp de judecată. Trebuie să ne împrăştiem cit mai degrabă, pînă nu se întoarce celălalt agent cu întăriri.

Lia şi Olga dau să iasă din încăpere, dar nu ajung bine la uşa şi se aude vocea lui Mareş :

— Staţi pe loc ! Nu iese nimeni !

In mina lui Mareş se află revolverul pe care Radu îl aşezase pe măsuţă.

— Aşadar, tu eşti trădătorul ? izbucneşte Adrian şi face un pas către el.

-— Ei bine, da, eu sînt !

Pe chipul lui Mareş a apărut o schimonoseală îngrozitoare. Dintr-un salt, Adrian e lingă el. Mareş apasă pe trăgaci cu disperare. Zadarnic ! Nu se aude nici o detunătură.

— Lasă-1, Adriane ! Revolverul e descărcat ! strigă Radu, dar urletul de mînie al lui Mareş îi acoperă vocea.

— Ţi-arăt eu ţie ! şi se repede spre Adrian, agitînd revolverul ca pe-o măciucă.

Acesta abia are timp să evite lovitura. Mareş izbeşte cu putere geamul care se face ţăndări, îşi pierde echilibrul şi prin deschizătură se prăbuşeşte în gol.

— Repede, pe scări ! strigă Radu. N-avem vreme de pierdut ! împrăştiaţi-v'ă ! Am să văd eu ce s-a întîmplat cu Mareş.

Cînd ajunge în grădină, îşi dă seama că Mareş nu mai are mult de trăit. Stropii de ploaie s-au înteţit. Radu coboară, îngîndurat, poteca încadrată de brazii tăcuţi şi înnegurаţi ca şi cerul.

___

m

In primăvară l-au. încorporat şi l-au trimis tocmai în celălalt capăt al ţării.

Cazarma era *aşezată în centrul oraşului. Un* şir de clădiri mari, ca nişte hale, cenuşii şi mohorîte. Recrutul Radu Balmuş păşeşte prin curtea cazărmii cu valiza de lemn într-o mină, trăgînd cu coada ochiului către ceilalţi tineri din coloană. Majoritatea sînt băieţi de la ţară : îi recunoaşte uşor după veşminte. Umăr la umăr cu el, păşeşte cadenţat un zdrahon, să tot aib'â un metru şi nouăzeci de centimetri înălţime. ,.Ăsta trebuie să fie muntean'", gândeşte Radu şi nu se înşeală. Din două-trei vorbe, schimbate în fugă, află că-i cioban, tocmai de prin munţii Buzăului.

Coloana recruţilor se opreşte, la un semnal, în faţa unei barăci de scînduri. Pe uşă, cineva a scris cu vopsea roşie cu litere de tipar, stîngace : *frizerie.*

—• Toată lumea, cuierele jos ! strigă un caporal cu capela aşezată şmechereşte peste părul tuns scurt şi lucios ca abanosul, de parcă şi-ar fi dat cu cine ştie ce pomadă pe el.

In uşa „frizeriei" s-a ivit un plutonier al cărui pîntec prea rotund şi obrajii buhăiţi de băutură îi amintesc lui Radu de popa Calistrat, din satul copilăriei.

Lîngă plutonierul pîntecos, la o depărtare bunicică, încremenit în poziţie de drepţi, aşteaptă un soldat mărunt şi negricios, îmbrăcat peste uniformă cu un şorţ ce a fost cîndva alb.

— I-ai adus ? îl întreabă plutoniei'ul pe caporal, ca şi cum nu i-ar fi văzut pe cei cincizeci de flăcăi ce s-au înşiruit cuminţi, doi cit doi, în faţa „frizeriei"

— .Adus, să trăiţi, don’plutonier ! lipeşte cîlcîiele, reglementar şi zgomotos, cu mina îa capel'ă, caporalul.

— Ascultă, leat, se adresează plutonierul, celor cincizeci de recruţi. Uită-te bine la mine ! De-acum încolo, eu sînt mama ta. Ai înţeles ?

Privirea îi alunecă, fioroasă, printre rînduri, ca şi cum ar căuta, cu tot- dinadinsul, să-l găsească pe acela care nu ştie cine e el. In sfîrşit, alegerea i se fixează tocmai pe ciobanul din munţii Buzăului.

— Bă, cum te cheamă pe tine, ăla înaltu’, cît prăjina de rufe a nevesti-mii ? Şi fiindcă flăcăul, emoţionat şi surprins, nu răspunde, plutonierul se îndreaptă direct spre el, în pas milităresc, cu un aer ce nu prevesteşte nimic bun. Bă, eu cu tine vorbesc, ce te faci că nu pricepi ? Şi mai înainte ca flăcăul să se dumirească despre ce e vorba, se trezeşte cu o pereche de palme, ce-i înroşesc obrajii.

-— Vasile Bradu, să trăiţi !

— A ! Care va să zică ştii să vorbeşti ? Şi cine-i mama
ta ? ’

— Apăi... matale oi fi de-acu înainte, răspunde repede vlăjganul, de teamă să nu mai încaseze iar ceva palme.

Răspunsul stîrneşte hohote de rîs în rîndurile recruţilor, aşa că plutonierul îl părăseşte pe Vasile Bradu şi face un „stînga-mprejur“ impresionant pentru greutatea lui corporală, întorcîndu-se către ceilalţi, înfuriat şi ţanţoş ca un curcan :

— Nu rîde, leat ! Cin’ ţi-a dat permisie să rîzi ? Eu trebuie să ştiu cum vă cheamă pe fiştecare, da’ şi voi să băgaţi la devlă că eu sînt plutonierul Cristea

Barbălată .şi că după don' căpitan, care-i ***tatăl companiei, eu sînt*** ăl de-mi înec amarii cu voi. Ş-acum, fiştecare, cînd te auzi strigai, intri-n frizerie să dai jos claia din cap. Intr-un ceas-juma te să fie termenat. Executarea !

La început, Radu se întreabă cum e posibil să fie tunşî cincizeci de oameni în nouăzeci de minute ! Dar pe măsură ce tinerii sînt strigaţi de caporal şi intră apoi pe mina „frizerului", îşi dă seama că „operaţia" s-ar putea să se termine chiar mai repede decît a fost prevăzută. Pentru că frizerul are o dexteritate rar întîlnită şi din cîteva clămpănituri de maşină îi tunde „numărul zero". Cei tunşi se uită într-un ciob de oglindă aninat de un cui în „frizerie", şi parcă nu le vine să creadă. Chipuri tîmpe, capete chiluge răsar în frîntura de geam lucios. „Parcă am fi nişte ocnaşi", reflectează cu amărăciune Radu.

Pînă în seară s-a făcut şi „echiparea leaţilor", ca să fie arătoşi la inspecţia domnului căpitan, mîine dimineaţă.

Căpitanul Jean Florescu, un tip uscăţiv, pare suferind de stomac. Tot regimentul ştie însă că, în ciuda aparenţelor, căpitanul nu e un om rău şi că a căzut de trei ori la examenul de maior, jiu pentru lipsă de inteligenţă, ci din cu totul alte motive. Comandantul garnizoanei, generalul Dobrău, a încercat, rînd pe rînd, să-şi mărite măcar una din cele trei fete cu căpitanul, dar acesta a rezistat eroic, în ciuda tuturor presiunilor. Represaliile generalului s-au tradus în fapt prin intervenţii categorice împotriva lui Jean Florescu la comisia de .examinare a ofiţerilor care urmează să fie

avansaţi la gradul de maior.

E o dimineaţă de martie, cu cer senin. Yîntul aspru macină rămăşiţele de zăpadă. Căpitanul Florescu trece în inspecţie cornpania de recruţi, cu înfăţişarea sa posacă, parcă veşnic nemulţumită de tot ce zăreşte dinaintea ochilor. La un moment dat se opreşte şi se adresează peste capetele lor, de parcă ar fi vorbit cu cineva aflat undeva* în spaţiu ;

— Cine dintre voi. are scrisul frumos ? Doi paşi, înainte !

Trei flăcăi ies din rînduri. Căpitanul îi priveşte ea şi cum nu şi-ar aminti nimic despre ce a întrebat cu clteva clipe mai înainte. După un timp, clipeşte şi în sfîrşit ochii săi şterşi, cenuşii, licăresc satisfăcuţi :

— Cum te numeşti ?

— Radu Balmuş, să trăiţi !

— Sper că o să fiu mulţumit de tine. Face o pauză, apoi tresare, ca şi cum şi-ar aminti de ceva. Bărbălată !

— Ordonaţi ! tună plutonierul şi-şi deplasează pîn- .teeul cu o viteză uimitoare, în direcţia căpitanului.

•— Ia aminte ! Soldatul Radu Balmuş e numit furierul companiei.

— 'ţeles ! Soldatul Radu Balmuş, furierul companiei, repetă plutonierul, ţinînd să demonstreze căpitanului că a reţinut cu exactitate ordinul.

Radu nu-şi poate ascunde un zîmbet de mulţumire.

După prima zi de instrucţie, la sala de mese se comentează în fel şi chip „norocul care a dat peste Radu Balmuş“. De fapt, şi el şi-a dorit acest lucru. Un furier are şi timp liber, poate să iasă în oraş cu corespondenţa, are deci posibilitatea de a se mişca mult mai în voie decît ceilalţi soldaţi din companie. Va trebui să profite

de această libertate pentru a lua, cit mai repede posibil, legătura cu tovarăşii.

După-amiază, căpitanul îl supune la „proba practică“ î *întocmirea unui registru unde* sint trecuţi foţi soldaţii şi diferite rubrici necesare activităţii din companie. Rezultatul îl mulţumeşte vădit, deoarece îi face semn lui Radu să se aşeze pe un scaun la masa cu miros de răşina şi acoperită cu hîrtie violetă care îi serveşte drept birou de lucru. Ba, pe deasupra, îi mai întinde şi tabachera, îmbiin- du-1 să aprindă o ţigară.

— Vă mulţumesc, domnule căpitan, nu fumez.

— Nici eu, răspunde neaşteptat căpitanul, fără vreo urmă de supărare, pentru că a fost refuzat. De fapt, port tabachera în buzunar numai aşa, să-i servesc pe fumători, explică el. Apoi, face o pauză şi deşi nu se uită direct în ochii lui, Radu are senzaţia stranie că e examinat cu multă atenţie. De unde eşti de fel ? îl întreabă deodată, ca şi cum şi-ar fi amintit brusc de existenţa lui în încăpere.

— Din Dobrogea, domnule căpitan.

..Trebuie să fiu prudent“, îşi spune Radu. „Să-i dau răspunsuri cît mai vagi cu putinţă“.

-—• Aşa... Dobrogea... Căpitanul pare că îşi răscoleşte amintirile. N-am fost niciodată la mare, dar pe aproape, da. Eram tînăr, sublocotenent pe atunci, imediat după războiul mondial, cînd am făcut manevre la Medgidia. Cunoşti orăşelul ?

— Da, domnule căpitan ! L-am văzut cînd eram copil.

■— De fapt, e un sat ceva mai răsărit, îşi continuă căpitanul Floi’escu şirul amintirilor. Era, pe atunci, un notar în Medgidia, un tip deştept, Spînu, şi-avea o fată,

o frumuseţe rară. Avea o zestre bunicică fiică-sa. Dacă ar fi fost soţia mea altfel ar fi stat acum lucrurile cu mine.

Şi zîmbeşte trist imaginii depărtate.

★

Pentru Radu nu sînt motive să se teamă nici de căpitanul Florescu şi nici de plutonierul Barbălată. Căpitanul îiarată simpatie şi nu a mai căutat niciodată să afle amănunte din trecutul lui ; probabil că nici nu-1 interesează. Cît despre plutonier, el ,,e ocupat“ cu ceilalţi soldaţi din companie şi fiindcă e „vulpe bătrînă“ a înţeles că furierul e „protejatul“ căpitanului, aşa că îl evită.

Toată această stare de lucruri îi convine, pentru că a primit sarcini precise asupra celor ce are de făcut din momentul încorporării în armată.

Radu are nevoie de timp şi linişte. Şi le are pe amîndouă. După ce „prospectează terenul“ vreme mai îndelungată, se hotărăşte să-l încerce pe caporalul cu părul lucios şi negru ca abanosul. E un băiat dezgheţat la minte. Înainte de armată, a lucrat la o schelă petroliferă din împrejurimile Ploieştiului.

Ocazia s-a ivit pe neaşteptate, cu prilejul unei razii efectuată de Siguranţă într-un cartier locuit îndeobşte de muncitori. Razia se desfăşura în stil mare şi fusese necesar să se apeleze nu numai la forţele poliţieneşti, ci şi la armată.

Compania căpitanului Florescu a primit misiunea să înconjoare un cinematograf — singurul din cartier — şi să nu permită nici unuia dintre cei aflaţi acolo să străbată în afară, pînă ce nu e verificat de un grup format din cinci agenţi de la Siguranţă.

...Noapte senină de var'ă, fără strop de nor, de se vede aproape ca ziua. Toate ieşirile sînt supravegheate de compania căpitanului Florescu, aşa că în cazul cînd ar exista vreun „suspect“ în interiorul cinematografului, n-ar avea nici o şansă să scape.

Radu face în aşa fel ca să fie împreună cu caporalul. Vrea să vadă cum reacţionează într-o asemenea misiune. Desigur, nu îşi face prea mari iluzii. S-ar putea ca acesta

1-31să se ferească de el, să-şi ascundă adevăratele sentimente, dar cine ştie cum se iveşte vreo ocazie ?

...Stau aşa. împreună, cam de vreo jumătate de oră, la postul lor de observaţie, şi nu se întîmplă nimic deosebit.

— Aş vrea să fumez o ţigară, întrerupe brusc liniştea caporalul.

— N-ai decît. Cine te opreşte ?

— Am uitat ţigările în dormitor.

— Nu ştii că eu nu fumez ?

— Aşa e, încuviinţează el necăjit. N-ai vrea...

S-a oprit din vorbă şi scrutează, încordat, cu privirea spre colţul clădirii. Radu zăreşte şi el, în aceeaşi frîntură de secundă, o umbră ce se furişează, ca o pisică, pe scara dc incendiu a cinematografului şi simte cum inima îi bate, deodată, năvalnic. Din depărtare se aud acum strigăte nelămurite, dar destul de puternice.

Radu îşi dă seama că. la rîndul lui, celălalt îl cercetează pe furiş, dar se preface că n-a observat nimic. Se gîndeşte că omul care s-a strecurat pe scara de incendiu a cinematografului, evitînd în acest fel, pe eît posibil, o întâlnire cu agenţii Siguranţei, poate fi un tovarăş de •luptă, un comunist cunoscut şi urmărit de aceştia.

Larma se apropie.

— Dacă mai am, totuşi, o ţigară, pe aici, fir-ar să fie de treabă...

Se preface că e preocupat să caute prin buzunarele vestonului. S-a întors cu spatele spre clădirea cinematografului, încercând astfel sâ-i acopere

vizibilitatea lui Radu. Dar tînărul forjor reuşeşte să zărească, preţ de cîteva secunde, umbra omului ce încearcă să se strecoare, în stradă, printr-o spărtură a gardului. în acelaşi timp, apar un agent şi doi sergenţi de poliţie, aşa că urmăritul e nevoit să se retragă, cu repeziciune, îndărătul gardului,

— L-aţi zărit ? şuieră agentul, gîfîind de alergătură,

—- Pe cine ? întoarce întrebarea caporalul.

Agentul înjură de mama focului şi parcă ar vrea să-l ia la palme pe caporal.

— Mă, l-ai văzut ori nu ?

— N-a trecut nici măcar o pisică pe aici, domnule.

Agentul pufneşte pe n'ări. Răspunsul caporalului îl calcă pe nervi. Se-ntoarce către Radu.

— Nici tu n-ai văzut nimic, nu-i aşa ? Sau dormi" cu ochii la stele şi cu gîndul la ăi de-acasă ?

— N-am văzut pe nimeni, domnule.

O clipă, numai o clipă, privirile celor doi ostaşi se întîlnesc. Radu percepe în ochii caporalului o uşurare,

— N-avea pe unde să iasă, decît pe aici, stăruie cu în- căpăţînare agentul. Dacă nu l-aţi văzut nici unul dintre voi, înseamnă că e ascuns pe undeva, pe aproape. Ia căutaţi !

Agentul aprinde o lanternă şi îndreptă fascicolul luminos de-a lungul gardului. în aceeaşi străfulgerare de gînd, Radu s-a repezit, odată cu caporalul, în direcţia unde s-a ascuns urmăritul, ca nu cumva poliţiştii să le-o ia înainte, îşi strecoară capul prin spărtura ulucilor şi priveşte cu atenţie de-a lungul porţiunii strimte dintre gard şi clădirea cinematografului. Şi din nou îl zăreşte pe omul acela, da astă dată ghemuit, parcă una cu

pământul. Alături de el, simte răsuflarea fiebinte şi încordarea celuilalt.

— Nu se vede nimic ? urlă agentul, nerăbdător.

— Nimic, domnule !

Au răspuns într-un singur glas.~ Ei, drăcia dracului, că doar nu-i fantomă !

Fascicolul de raze al lanternei cade apoi pe scara de incendiu.

— Să urce unul dintre voi pe scară !

Caporalul se caţără cu iuţeală pe trepte. Cînd ajunge sus, dispare pentru o clipă pe platforma îngustă, apoi reapare în capul scării, coboară şi raportează agentului :

r— Acolo-i o uşă închisă pe dinăuntru.

'.'..Peste o jumătate de oră, razia ia sfîrşit. Agenţii Siguranţei şi poliţiştii se urcă în maşini, furioşi de insucces.

Barbălată raportează căpitanului că şi-a adunat toţi oamenii companiei.

—- Bine. plutonier ! Oamenii să meargă la culcare. E tîrziu şi or fi obosiţi.

★

Din seara acea, Radu şi-a găsit an prieten, a descoperit un om de încredere. Prin caporal a făcut legătura cu organizaţia U.T.C. din oraş. A trecut un an de cînd se află aici. într-o dimineaţă călduţă de aprilie, plutonierul Barbălată l-a înştiinţat să se prezinte de urgenţă la comandantul companiei.

Căpitanul Florescu priveşte pe fereastră, gînditor, aşa cum îi e obiceiul ; se pare că nici nu-1 ia în seamă. Intr-un tîrziu se întoarce spre el :

— Eşti aici, Balmuş ? încearcă să zîmbească, şi ochii săi şterşi, cenuşii, licăresc satisfăcuţi.

Fără îndoială, Radu îi e drag. Poate e chiar singurul om pentru care căpitanul are un sentiment mai deosebit.

— Am ,o veste bună penti'U tine. De luni, eşti repartizat ca furier la Comenduire. Ce zici *7*

Radu îşi ascunde cu greu bucuria,_ dar îl încearcă, sincer, şi o părere de râu : despărţirea de căpitan si de noul s'ău prieten.

Ca şi cum i-ar fi ghicit gîndul, căpitanul continuă, fără să mai aştepte răspunsul la întrebare :

— Nu eşti **Singurul** detaşat de aici. Eu am fost numit, tot in cadrul Comenduirii, şeful biroului secret, deci vei fi subalternul meu direct.

Radu salută milităreşte, face „stînga-împrejur“ şi aleargă după caporal.

— Ai auzit ? îl întreabă.

— Ce ?

— Cum, nu ştii nimic ?

Ii povesteşte, pe nerăsuflate, ce i-a spus căpitanul Fio- rescu şi îi mărturiseşte părerea de rău că nu vor mai fi împreună.

— Ba e foarte bine aşa... cum nu se poate mai bine î îţi dai seama, Radule ? Din cînd în cinci ai să te poţi deseazarma. Vei avea, astfel, o mai mare libertate de acţiune.

★

Pentru zilele cînd era deseazariiiat Radu închiriase o cameră mobilată la un oarecare „nea Sandu“, pensionar, fost slujbaş la *Căile ferate.* Nimeni din cartierul gării, acolo unde îi e locuinţa, nu-1 cunoaşte sub un alt nume şi nici bătrînul nu se supără de lucrul ăsta. Ba, dimpotrivă. Faptul că toată suflarea, de la mic la mare, îl salută cu respect şi-i zice „nea Sandu“ îi satisface orgoliul, socotin- du-se un fel de „înţelept al cartierului“.

Întreaga casă are trei încăperi şi o bucătărie. în camera din faţă, de la stradă, locuiesc „nea Sandu“ şi soţia lui, o bătrînă mică, slabă, care calcă totdeauna cu fereală, parcă să nu tulbure somnul cuiva. Camera din mijloc e ocupată de un nepot al bătrânului, muncitor tipograf, membru al Uniunii Tineretului Comunist. Deşi nu a împlinit nici douăzeci şi cinci de ani, are de-aeum trei copii. Ultima cameră, aceea lipită de bucătărie, e a tinerilor. Nu-i nici mare şi nici arătoasă. în schimb, sticleşte de curăţenie. Fiecare cameră are intrare separată, din curte. Cîndva, le unea cîte o uşă pe fiecare dintre ele, dar cînd s-a pensionat nea Sandu s-a gîndit că n-o să mai poată rezista dintr-o biată pensie, aşa că a zidit uşile, s-a retras cu bătrânica lui într-o singură cameră, iar pe celelalte două s-a hotărît să le închirieze. Pe la mijlocul lui octombrie., nepotul iui „nea Sandu“ a fost arestat, pentru c’ă în cursul unei acţiuni greviste răspunsese, cu aceeaşi monedă, loviturilor de baston pe care i le aplicase un poliţist.

— Crezi că vor smulge ceva copoii de la el ? îl întrebase cu îngrijorare caporalul, chiar în după-amiaza aceea, eînd Radu îi împărtăşise temerile lui.

— Nu, nu de asta mă tem. Dar copoii, cum le zici tu, vor face, cit de curînd, o percheziţie domiciliară, aşa cum se obişnuieşte. Dacă găsesc ceva, sînt şi eu în pericol de a fi descoperit.

Peste noapte, caporalul, fiind învoit, a rămas să doarmă la Radu. A doua zi, dimineaţă, nici nu apucaseră să se dea jos din pat, cînd, au auzit hămăiturile cîinilor la poartă. S-au uitat pe fereastră. „Nea Sandu"', numai în pijama şi papuci, e îmbrîncit de doi necunoscuţi, care

se reped apoi în camera nepotului Iui „nea Sandu“'.

— Ai avut dreptate ! murmură caporalul.

Se îmbracă amîndoi şi ies'în curte, tocmai în m m n] cînd din casă se iveşte unul dintre cei doi necunoscuţi.r— Locuiţi aici* fraţilor ?

— Da, răspunde Radu, repede, pentru amîndoi. Sîntem descazarmaţi.

— Aha !

Nu-şi dau seama ce vrea să însemne acest „aha“ al individului şi atunci Radu adaugă :

— Eu lucrez la Comenduire.

Faţa necunoscutului se mai luminează :

— Mda ! Aş putea să vă văd actele ?

— Poftiţi actele, numai că vă rog să ne spuneţi, fără supărare, în ce calitate ne legitimaţi ?

— Mda, desigur, ai tot dreptul, răspunde celălalt, răsfoind cu interes actul militar al lui Radu. Sînt comisarul de poliţie Ducu. Dacă îţi dă mină, n-ai decît să întrebi de mine la orice comisariat.

în cameră ţipetele şi plînsul au încetat. Pe uşă îşi face apariţia cel de-al doilea necunoscut. Trece cu privirea peste tinerii militari, apoi se adresează comisarului :

— Aici n-avem ce găsi la sărăntocii ăştia. Trebuie să cercetăm în împrejurimi, să luăm informaţii şi de pe la vecini... Face o pauză şi din nou măsoară cu privirea pe Radu şi prietenul său. Cu ei ce e ? Sînt în regulă ?

— Da f Flăcăul ăsta — şi îl arată pe Radu -— lucrează la Comenduire.

După felul cum discută între ei, se pare că cel de-al doilea necunoscut deţine o funcţie superioară aceleia a comisarului.

—- Ia ascultaţi, băieţi, se adresează el acum către Radu şi caporal, sînteţi ostaşi în termen ? Şi continuă, fără să mai aştepte aprobarea lor : Aţi jurat credinţă maiestăţii sale şi neamului. Aşa-i ? Şi iar nu aşteaptă nici un răspuns : N-aţi observat nimic suspect la amărîtul ăsta ?
Arată, dispreţuitor, cu degetul întors spre camera tipografului. Cred că ştiţi că-i arestat...

— Nu, domnule, răspunde limpede Radu. Nu ştim nimic despre el. Noi, cu ale noastre... Venim seara, târziu, ac-asă, obosiţi de programul de peste zi.

— Părea să fie un om cumsecade, nu se poate abţine să nu adauge caporalul.

■— Nu ţi-am cerut părerea ! Mie să-mi răspunzi scurt şi precis, ca la armată. Dacă ştii ceva, bine, dacă nu, tot vom afla noi. Hai, Ducule, să mai aruncăm o privire prin curte şi după asta să mergem prin vecini.

Se îndepărtează, fără să-i salute. Comisarul îl urmează docil.

— Le-ai notat numele ? întreabă el cînd socoteşte că nu mai poate fi auzit.

— Da, domnule inspector.

— Foarte bine. Trebuie să-i verifici neapărat. Mă tot întreb ce caută doi militari, şi încă unul de la Comenduire, în viesparul comunist din cartierul ăsta !

— Poate că-i o întâmplare.

— Da, poate... în orice caz, cercetează !

:— Am înţeles, domnule inspector !

★

— Sint comisarul Ducu, se legitimează el, cînd întâlneşte privirea întrebătoare a căpitanului.

— Am onoarea. Cu ce vă pot fi de folos ?

Ca de obicei, căpitanul Florescu pare dezinteresat de tot ce se întîmplă în jurul lui. îl invită pe comisar să ia loc pe un

la
s

scaun.
E cam strimt aici, la mine, se scuză el. Cameră de burlac, domnule comisar, ce să-i faci ? Oftatul lui trezeşt

la
s

eun zîmbct compătimitor şi înţelegător în acelaşi timp pe faţa comisarului.

— Mi-am permis să vă deranjez acasă, pentru ca discuţia noastră să aibă un caracter cit mai secret.

— Mai secret decît la serviciu ? ! se mira căpitanul.

— Tocmai voiam să vă explic. N-aş fi vrut să fiu văzut la Comenduire, deoarece e vorba de un subaltern ai dumneavoastră.

Nici o fibră nu tresare pe faţa căpitanului Fîorescu.

— Vă ascult, domnule comisar !

-— Doresc să aflu, din dispoziţia domnului inspector-şef al Siguranţei, dacă numitul Balmuş Radu e om de încredere sau nu.

■— Din moment ce lucrează cu mine...

— Nu vă supăraţi. E verificat ? Din ce mediu provine ? Aveţi la dosarele respective amănunte privind persoana lui ? Dacă nu, bineînţeles, cu permisiunea dumneavoastră, ne vom informa noi, în amănunţime.

— Uite ce, domnule comisar... Nu ştiu cu ce anume v-a deranjat acest ostaş...

— Cu nimic. E numai o simplă verificare, la ordin...'

— Mi-aţi spus adineauri... Din ordinul domnului inspector-şef al Siguranţei...

■— Exact. Am omis să vă relatez faptul că numitul locuieşte, cînd e descazarmat, în aceeaşi casă cu un individ periculos, care a fost dealtfel arestat.

— Şi numai pentru atîta lucru il bănuiţi ?

— Domnule căpitan, in meseria noastră sîntem datori să cercetăm tot ceea ce ne apare ca suspect. Arestatul, tipograf de meserie, e bănuit că ar avea şi o tipografie clandestină... Din păcate, n-am reuşit să aflăm nimic de ia ei. oricît ne-am străduit. Dar un vecin, un circi umăr, susţinea că...

— Mă iertaţi că vă întrerup. Pe mine nu mă interesează decît ostaşul meu. Aţi primit vreo reclamaţie împotriva lui ?

— Nu, domnule căpitan. Ce e drept...

— Simplul fapt că locuieşte sub acelaşi acoperiş cu acei tipograf nu justifică nici un fel de bănuială. Cel puţin asta e părerea mea. In orice caz, vă promit că îl voi verifica, în mod serios, pe subalternul meu. Dacă aflu ceva, vă înştiinţez numaidecît. Vă rog să transmiteţi salutul meu cordial domnului inspector-şef al Siguranţei.

Comisarul Ducu înţelege că nu mai are ce discuta cu acest căpitan acru şi posomorii şi că nici nu-i mai doreşte prezenţa, aşa că se ridică imediat, ia o poziţie militărească şi îngăimă un „vă mulţumesc“, care ţine loc şi de „la revedere“.

Contrar obiceiurilor lui. căpitanul Florescu aprinse o ţigară după plecarea comisarului.

★

Pe la sfîrşitul lui februarie, iarna se abătuse grea peste oraş. Ningea viscolii. în rafale lungi, ce măturau străzile de la un capăt la altul, aşezînd zăpada în troiene şi iar spulberînd-o, ca într-un dans nebun, fără încetare.

în camera întunecoasă, cu pereţii jilavi, acolo unde-i este „biroul“, căpitanul Florescu triază corespondenţa secretă.

De la vizita aceea neaşteptată a comisarului Ducu a luat hotărîrea să verifice, primul, toate plicurile sigilate şi parafate cu ştampila „secret“. Poate că e o măsură de precauţie faţă de suspiciunile inspectorului-şef al Siguranţei din marele oraş, poate că e tocmai o hotărirc fermă de a îndepărta orice bănuieli îndreptate împotriva subalternului său. Cine poate să-l înţeleagă pe acest om atît de închis şi necomunicativ ?

Printr-o adresă oficială l-a înştiinţat pe comisarul Ducu asupra măsurilor luate, precum şi faptul că a verificat minuţios pe furierul Balmuş Radu, dar nu i-a

găsit nimic compromiţător în dosarul lui. Comisarul i-a telefonat, mulţumindu-i şi asigurîndu-1 că nu-1 va mai deranja cu această problemă, decît într-un caz excepţional.

Căpitanul deschide unul dintre plicuri care conţinea şi o notă confidenţială a comisarului Ducu. Parcurge plictisit primele rînduri, apoi se opreşte din citit şi tresare emoţionat. Acum citeşte cu mare atenţie rândurile dactilografiate :

Direcţia Siguranţei Statului Ordin strict confidenţial.

„Vă facem cunoscut că militarul în termen Balmuş Radu a fost condamnat pentru activitate comunistă.

Veţi lua măsuri pentru ca numitul să fie pus imediat sub supraveghere strictă şi să-l înaintaţi cu escortă armată Comenduirii pieţii din garnizoana oraşului nostru.

Alăturat vă remitem copia fişei personale a muncitorului comunist Balmuş Radu, pentru identificare şi confruntare.".

Comisar Tănăsescu

— Se ridică de ia birou,- îngîndurat. Un timp, măsoară camera în lung şi în lat, cu paşi mari, apăsaţi. Se opi'eşte şi apasă pe butonul soneriei. Pe uşă năvăleşte plutonierul Barbălată.Ordonaţi, domnule căpitan !

In zadar aşteaptă plutonierul, în poziţie de drepţi. Căpitanul Florescu e absorbit, în continuare, de gînduri. După o vreme, tresare şi-i face semn plutonierului că nu mai are nevoie de el. Şi din nou măsoară camera, de parc'ă în paşii aceia se află rezolvarea problemei eare-i frămîntă întreaga fiinţă. în sfîrşit, se pare că a găsit o soluţie, Deschide uşa şi-l strigă pe plutonier :

— Barbălată !

— Ordonaţi, domnule căpitan !

— Trimite-1 pe furierul Balmuş la mine.

— Imediat !

— Să-mi aducă un vraf de lemne, că mi-a îngheţat' şi sufletul de atîta frig.

— înţeles, să trăiţi !

Şi plutonierul Barbălată aleargă, cu aceeaşi surprinzătoare uşurinţă faţă de greutatea lui, să execute ordinul căpitanului, fără s'ă se mire de ce pentru căratul lemnelor a fost numit astăzi furierul Balmuş, cînd in mod obişnuit treaba asta îi revine, clintotdeauna, plantonului de serviciu.

Cînd Radu intră în cameră, cu braţele încărcate de lemne, înţelege imediat că s-a petrecut ceva deosebit. Căpitanul are privirea aţintită asupra lui şi în ochii aceia cenuşii, de obicei inexpresivi, licăresc acum parcă două luminiţe arzătoare, fosforescente.

A isprăvit de umplut soba şi se pregăteşte să plece, dar căpitanul îl opreşte, cu un gest hotărît :

— Balmuş !

— Ordonaţi !

— Cînd te liberezi din armată ?

— Peste o săptămînă, domnule căpitan.

— Să-ţi facă Barbălată formele chiar mîine dimineaţă. Căpitanul îi întinde hîrtia oficială, simplu, fără nici o mişcare teatrală, ca şi cum i-ar da să citească o scrisoare oarecare. Radu parcurge rîndurile încet, fără grabă. Apoi ridică din nou privirea spre căpitan.

— Arunc-o în foc ! Şi plicul.

Flăcările mistuie lacome hîrtiile. Lui Radu i se pare că în cameră e acum atît de cald, incit nici nu mai poate s'ă respire. ' _ i

— Vă mulţumesc, domnule căpitan...'

— Am ştiut de la bun început, din prima zi cînd te-am cunoscut, că eşti un om... un om adevărat...

Apoi, îşi aprinde o ţigară, se reaşază pe scaunul de la birou şi urmăreşte cu privirea inexpresivă rotocoalele de fum alburiu.

A doua zi, cînd plutonierul Barbălată îi înmînează foile de drum, Radu îl întreabă emoţionat :

— Nu l-am văzut astăzi de dimineaţă pe căpitanul Florescu.

— A telefonat că e bolnav, dar m-a rugat să nu-i trimitem doctorul acasă. Crede că nu va lipsi pentru multă vreme...

★

Conductorul de tren îl întrerupe din iunga-i visare, anunţînd profesional :

— Urmează Gara de Nord...

Radu abia reuşeşte să se dezmeticească. îmbracă în grabă pardesiul, îşi îndeasă pe cap pălăria de fetru cu boruri largi şi se pregăteşte să coboare. Nu are deeît trei minute pînă la plecarea celuilalt tren, aşa că va trebui să aleige. cit va putea de repede, să nu-1 piardă. Norocul îl ajută. Mecanicul a intimat cu revizia locomotiivei. în schimb, trenul e plin. Nu mai găseşte nici un loc în compartimente, dar nu-i pare rău. Se aşază la o fereastră, pe culoar, şi când trenul porneşte, filmul amintirilor se derulează pe întinsul nemărginit al vremii...

■*k*

Domnul chestor Lupulescu răsfoieşte alene ziarul *Universul.* Urmăreşte cu interes mai ales ştirile externe, de ultimă oră. Soneria telefonului îi întrerupe lectura. Cu un gest plictisit, ridică receptorul :

— Alo ! Chestorul Lupulescu la telefon. Cine ? Aaa ! Dumneavoastră sînteţi ? Să trăiţi, domnule prefect !

La capătul celălalt al firului se află Grigore Androne.

■— Ce mai faci, domnule chestor ? Te plictiseşti ?

Lupulescu serîşneşte de furie neputincioasă. „Androne este la fel de înfumurat şi batjocoritor ca totdeauna“, gîndeşte el. Dar ca de obicei, şi încă de atiţia ani, trebuie să-i suporte toate obrăzniciile, căci n-are ce face. Aşa că răspunde cu un ton ce se vrea cit mai politicos şi mieros cu putinţă :

—• Dar de unde, domnule prefect ? Am atîta treabă pe cap...

— îmi pare rău, însă trebuie să-ţi mai dau şi eu înc'ă una.

— Vă ascult !

— îţi mai aminteşti de unul... Radu Balmuş ?

Lupulescu îşi scormoneşte memoria obosită :

— Balmuş ? !

— Da. Era muncitor la *Atelierele şantierelor navale.* îl pusesem sub urmărire. J

■— Aha ! Ăl de-a fost martor la tribunal... la procesul acela de pomină ?

—- Aşa ! Aşa ! Văd că începi să-ii aminteşti. Nu te-a lăsat chiar de tot memoria.

Lupulescu înghite în sec şi înjură în gînd de toţi sfinţii care-i vin la-ndemînă.

— A dispărut chiar în timpul manifestaţiei... Pe urmă n-am mai aflat nimic despre el. O fi şi murit. De-atunci...

— Ba află că e sănătos tun şi... îmi pare rău că trebuie să ţi—o spun, altcineva mai isteţ şi mai harnic decît dumneata mi-a adus informaţii precise despre el. Comisarul Tănăsescu, de la Siguranţă, a aflat de la un om de-al său, de încredere, că individul a reapărut în oraş. Trebuie să dai de el neapărat. Altfel o să avem iar necazuri. Aşa că faci cum crezi că e mai bine şi mi-1 scoţi din pămînt, din iarbă verde, te priveşte... Ai înţeles, domnule chestor ?

■— Ce trebuie să fac ?

— Am un plan simplu şi eficace. Am aflat că maică-sa e grav bolnavă. O internezi imediat intr-un spital şi o ţii sub supraveghere. Înţelegi ?

— Am înţeles !

— N-ai înţeles nimic, dar îmi execuţi ordinele aşa cum ţi ie transmit. E clar ?

— Bine. Aşa voi face, domnule prefect.

— Du-te chiar în dimineaţa asta la bătrînă. Să-mi comunici şi mie cum a mers treaba.

— Vă telefonez acasă ?

— Nu ! Sînt invitat la masa de prînz de către

domnişoara Raluca Stratulat. Să-mi dai acolo telefon.

— Am înţeles !

Chestorul aşază receptorul în furca, zîmbind acru. După aceea apasă pe butonul soneriei.

Cînd gardianul de serviciu îşi face apariţia, îi ordonă să-i pună imediat la dispoziţie un automobil.

— De unde maşină, domnule chestor ? se vaită gardianul. Singura care ne-a mai rămas zace în garaj.

— De ce ? se trezeşte întrebînd prosteşte Lupulescu.

— Are cauciucurile uzate. N-am primit altele noi, de la prefectură, pe luna asta.

Chestorul înjură — bineînţeles în gînd — prefectul şi cauciucurile uzate, apoi îi cere gardianului să i se pregătească o trăsură.

Aşezat pe canapeaua trăsurii, urmăreşte distrat străzile pe care le parcurge. Deşi e duminică şi e o zi însorită de primăvară, atmosfera oraşului îi apare tristă şi sumbră. Oamenii sînt abătuţi, grăbiţi şi îngrijoraţi. Le citeşte pe faţă frămîntările şi grijile. Norii războiului — care au cuprins apiʼoape întreaga Europă — se întind pretutindeni, din ce în ce mai ameninţători. Odată cu venirea trupelor germane, au pătruns în ţară, mai mult ca oricînd, lipsurile şi sărăcia. Bineînţeles, pentru chestorul Lupulescu schimbarea aceasta a trecut, mai ales la început, aproape neobservată. Singurul lucru care l-a impresionat neplăcut şi l-a afectat în mod deosebit a fost ascensiunea lui Grigʼore Anclrone.

Mai întîi, faimosul proces al celor douăzeci şi cinci de comunişti îi adusese lui Androne numirea ca subprefect.

Fostul său subaltern urcase deci vertiginos cîteva trepte bune în ierarhia administrativă, datorită sprijinului nemijlocit al temutului şi puternicului om de

afaceri Xenofonte Stratulat. Acesta, după pronunţarea unor sentinţe, care însumau zeci de ani de temniţă grea, s-a ţinut imediat de cuvântul dat. Şi iată-l, în acest fel, pe Androne ajuns şeful lui, dîndu-i acum el dispoziţii şi revanşîndu-se cît mai des cu putinţă pentru necazurile îndurate în trecut. Nu încetase vechea animozitate dintre ei şi continuau să se urască cu aceeaşi înverşunare. Androne a ştiut să se folosească de influenta lui Stratulat. De fiecare dată, indiferent de situaţia nou creată, Androne reuşea să se facă preţuit şi admirat. Cameleon desăvîrşit, îşi schimba imediat culoarea după împrejurări, fără nici o remuşcare, jucînd totul pe cartea care-i aducea cele mai mari avantaje.

Drept urmare, s-a trezit numit prefect al judeţului în mai puţin de două luni de la prima întîlnire cu noii săi prieteni, aflaţi la putere, şi probabil că nu avea de gînd să se oprească aici. ‘ I

Revăzînd toate aceste întâmplări şi fiind atît de adîncit în gînduri, chestorul Lupulescu îl întreabă pe birjar abia cînd îşi dă seama că trăsura s-a oprit de cîtva timp ia poarta unei căsuţe modeste :

•— Am ajuns ?

•— Da, dom'chestor. Aici e adresa pe care mi-aţi dat-o! Chestorul se grăbeşte sa coboare din trăsură şi bate puternic în uşa care dă direct în stradă. Aude, mai întâi, o tuse seacă, după aceea nişte paşi ticsiţi şi uşa se deschide încet. în prag s-a ivit o femeie nu prea în vîrstă,' dar peste care suferinţele au lăsat urme adînci. Faţa îi e brăzdată de cute, iar părul i-a albit mult înainte de vreme. îşi frămîntă mîinile zbîrcite în neştire. Gestul acesta e numai un tic nervos, fiindcă se vede bine că prezenţa chestorului nici n-o emoţionează şi nici n-o înspăimîntă. îl priveşte pe bărbatul din faţa ei fără prea mare interes, căutînd să-şi amintească dacă l-a meii văzut sau dacă l-a mai cunoscut cîndva.Chestorul pare stînjenit. Abia acum şi-a dat seama că nu-i va fi prea uşor să discute cu această femeie. De aceea, întîrzie s'â-i vorbească şi să-i împărtăşească scopul vizitei. Răsuceşte stîngaci borul pălăriei, apoi se hotărăşte brusc. îşi îndeasă pălăria pe cap şi-i comandă cu voce tunătoare :

— Fă-ţi bagajele cu ceva lenjerie şi urcă imediat în trăsură !

Femeia nu pare mirată sau speriată. Mai degrabă i se citeşte în ochi o tristeţe nemărginită.

— Cine sînteţi dumneavoastră şi unde vreţi să mă duceţi ? întreabă ea, într-un tîrziu.

— Sînt chestorul Lupulescu. Iată legitimaţia mea ! Ii întinde cartonaşul, dar femeia nici nu se uită. Dumneata eşti grav bolnavă şi trebuie să te internezi în spital.

— Vă mulţumesc, domnule chestor, dar mă descurc şi singură.

Şi dă s'ă se-ntoarcă în casă.

■— Stai, femeie ! se repede chestorul după ca. înţelege că-i un ordin !

• — Ordin ? !

.— Da. Al domnului prefect.

■— Nu-1 cunosc.

— Nici nu-i nevoie. Mie aşa mi s-a ordonat, aşa fac. Hai. grăbeşte-te, că n-am timp de poveşti !

Femeia încruntă uşor sprîncenele :

— Dar pentru ce mi se face atîta cinste ?

— Las' c-o să afli ceva mai tîrziu. Acum nu mai pierde vremea.

„E ceva necurat la mijloc, gîndeşte femeia, dar ce anume ? O fi în legătură cu Radu ?"

N-are ce face şi se supune, mai ales că privirea ame**ninţătoare a** chestorului **nu** prevesteşte nimic bun. Strînge, cit poate de repede, cîteva lucruşoare şi le îndeasă intr-o paporniţă. apoi se urcă în trăsură alături de chestor.

—- Unde mergem acum, domnule chestor ? întreabă birjarul. „

— La spital. Ai înţeles ?

•— Da. domnule chestor.

Caii se urnesc din loc sub şfichiul biciului şi pornesc în trap mărunt.spre centrul oraşului.

★

Domnul prefect Grigore Androne porunceşte şoferului să oprească maşina în faţa imenselor scări de marmură, albă. străjuite de patru lei sculptaţi în piatră. îmbrăcat elegant, ca întotdeauna, proaspăt bărbierit, pudrat şi parfumat, cu o splendidă garoafă roşie la butoniera par- desiului. urcă scările monumentale, fredonînd o melodie la modă.

Cînd i se deschide uşa de la intrare şi pătrunde în vilă, se îndreaptă cu paşi hotărîţi spre bibliotecă, dar

servitoarea îl opreşte printr-un gest :

— Domnişoara vă roagă s-o aşteptaţi pe verandă.

Androne se supune dorinţei amfitrioanei. De la ferestre .
admiră frumuseţea peisajului marin, în această însorită zi de primăvară. Cu tot cerul senin, marea e agitată şi valurile înalte se sparg de faleză, bolborosind înciudate.

Noul prefect al oraşului zîmbeşte mulţumit ginduri-j lor sale.

Nu a mai fost la vila Stratulat de mult timp. Pe atunci era un simplu agent de Siguranţă. Datorită acestuiSomn Stratulat a reuşit să urce primele trepte ale ierarhiei. Dar le-a urcat greu şi dacă nu avea noroc poate c-ar fi fost şi astăzi la ordinele unui imbecil ca Lupulescu. Guvernanţii de azi s-au dovedit dispuşi să-l ajute mai mult şi mai repede. Influenţa lor e din ce în ce mai mare. Deocamdată l-au şi numit prefect, dar în curînd, dacă-i va servi cum trebuie, s-ar putea, ba e chiar foarte posibil, să-l avanseze într-o funcţie şi mai înaltă. Să zicem, ministru. Şi de ce nu, la urma urmei ?

Domnişoara Raluca Stratulat intră pe verandă şi-l întrerupe din visare. Deşi e îmbrăcată în rochie neagră de doliu, pare mai frumoasă ca orieînd.

— Mă bucur că aţi răspuns imediat invitaţiei mele, domnule prefect.

Androne se înclină exagerat şi sărută mina delicată şi înmănuşată.

— Sînt încântat să vă revăd, stimată domnişoară, deşi împrejurările sînt atît de nefericite.

Raluca suspină zgomotos şi-şi şterge lacrimile cu colţul batistei îndoliate, avînd grijă să nu-i intre rimelul în ochi.

Se aşază amîndoi pe fotoliile de bambus şi Androne nu *sv* poate abţine să nu remarce linia suplă a Ralucăi. Această imagine îl încurajează şi mai mult pentru a-şi atinge scopul, şi e decis să-l pună în aplicare chiar din acest moment.

— ★

Decesul domnului Xenofonte Stratulat se produsese pe neaşteptate şi în condiţii din cele mai suspecte. Era

joi noaptea. Vineri dimineaţa, intrigată de faptul că stăpînul întârzia să sosească la micul dejun, servitoarea urcase la etaj şi ciocănise la uşa dormitorului.

Nu a răspuns nimeni, eu toate insistenţele ei. Atunci a apăsat pe clanţă şi a pătruns în încăpere. Deoarece storurile erau trase, n-a desluşit prea bine la început dacă domnul Stratulat se află sau nu acolo. A ridicat storurile şi la lumina zilei a văzut o scenă înspăimântătoare. Domnul Stratulat zăcea pe parchet, ca şi cum ar fi căzut pe cînd încerca să se dea jos din pat. Ochii îi erau sticloşi, gîtul ţeapăn, iar degetele mîinilor îi rămăseseră înfipte în cearşaful plapumei, pe care o tîrîse după el în cădere, înfricoşată, a început să strige după ajutor.

Mai întîi a apărut din dormitorul ei domnişoara Ealuca, apoi au urcat în fugă scările, la etaj, grădinarul, bucătăreasa şi administratorul. Acesta din urmă, mai calm şi mai stăpîn pe sine decît ceilalţi, a telefonat unui doctor şi l-a şi expediat pe şofer cu maşina, pentru a-1 aduce cit mai degrabă.

Bineînţeles, doctorul a constatat acelaşi lucru pe care-1 bănuiseră cu toţii. Şi cum se procedează în astfel de împrejurări, a anunţat poliţia de cele întîmplate, pentru ca medicul legist să constate, la faţa locului, cauza precisă a morţii. Bănuielile s-au confirmat întru totul : Xenofonte Stratulat a murit datorită unei puternice doze de otravă. Cum şi în ce împrejurări se petrecuseră faptele ? Sinucidere, sau crimă ?

Comisarul Lungu a fost delegat să ancheteze cazul. Din interogatoriile pe care le-a luat celor aflaţi permanent în vilă a reieşit că de la o vreme Stratulat obişnuia să ia somnifere în fiecare seară înainte de

culcare. Acest lucru nu se intîmpla niciodată mai devreme de miezul nopţii.
Amîndoi medicii au fost de acord că moartea s-a petrecut cu opt ore înainte de a se descoperi cadavrul, cam pe la ora nouă dimineaţa. Era clar că în locul somniferului Stratulat înghiţise otravă.

Corpul neînsufleţit al bogătaşului a fost transportat la morgă. Analiza efectuată de experţi a constatat urme de nitrat de argint atît în stomacul mortului, cit şi pe paharul din care băuse în noaptea cu pricina. Ipoteza sinuciderii se excludea de la sine. La fel ca şi aceea a unei morţi prin imprudenţă. Acum, pentru comisarul Lungu era clar că în eleganta vilă de pe malul mării se petrecuse cea mai .oribilă crimă cu putinţă : Xenofonte Stratulat fusese otrăvit. Dar cine era autorul ? Nici un indiciu, cit de mic ; nici o urmă suspectă sau o amprentă nu apăruseră, cu toate investigaţiile minuţioase şi competente ale comisarului. Nimeni din casă nu auzise şi nu văzuse nimic deosebit în noaptea crimei, iar bănuiala că s-ar fi putut strecura cineva străin în casă era exclusă cu desăvîr.şire. în fiecare seară, la ora zece, uşile se închideau pe dinăuntru cu chei şi zăvoare. Era un obicei respectat cu stricteţe de-a lungul anilor. Iar persoanele aflate în vilă, în noaptea respectivă, nu erau decît două, în afara lui Stratulat : domnişoara Raluca şi servitoarea. Ceilalţi -—• administratorul, grădinarul, bucătăreasa şi şoferul -— locuiau în oraş.

Comisarul Lungu era înciudat şi nedumerit, dar hotărît să descopere asasinul cu orice preţ.

Dintre toţi cei ce aflaseră de moartea lui Stratulat, cel care se interesase în mod deosebit de acest caz fusese prefectul Gi'igore Androne. La început, fără nici un gînd anume, doar din respectul pe care i-1 purta, pentru eă-1 sprijinise să ocupe postul de subprefect. Urmărise îndeaproape ancheta şi chiar ceruse să i se prezinte dosarul cu concluziile la care se ajunsese în urma cercetărilor întreprinse.

Sîmbătă dimineaţa, pe la ora zece, comisarul Lungu a cerut să fie primit urgent în cabinetul de lucru al prefectului. Androne l-a invitat imediat. Comisarul' părea foarte tulburat :

— Ce s-a întâmplat ? l-a întrebat Androne, bănuind că-i aduce o veste neobişnuită.

— Domnule prefect, e vorba tot de cazul Stratulat.

-—• A intervenit ceva nou ?

— Da. Cred, adică sînt aproape convins că am descoperit criminalul. După cum ştiţi, domnul Stratulat a fost otrăvit cu nitrat de argint. E o otravă puternică, chiar în doză foarte mică, fiind uşor solubilă în apă... Dar miratul de argint nu se găseşte pe toate drumurile. Evident, se vinde la farmacii şi numai pe baza unor reţete medicale. Aşa că m-am hotărît să cercetez personal, în cursul dimineţii de astăzi, la toate farmaciile din oraş, să văd cine e persoana care a prezentat o asemenea reţetă în ultimul timp. Spre norocul meu şi spre ghinionul criminalului, am descoperit-o mult mai repede deeît mă aşteptam. La cea de-a doua farmacie pe care am controlat-o am găsit numele domnişoarei Raluca Stratulat înscris pe o reţetă, comandată joi dimineaţa şi ridicată, in aceeaşi zi, după-a- miază. [k]

Comisarul face o pauză pentru a urmări efectul

descoperirii sale. Trec cîteva clipe de tăcere. Prefectul îşi aprinde o ţigară şi priveşte gînditor pe fereastră. Afară adie un vini primăvăratic, înfiorînd florile zarzărilor.

— Domnule comisar, am o mare rugăminte ! Te rog să nu mai încredinţezi nimănui cele aflate. Voi prelua personal acest dosar. Ştiu că nu-i o chestiune prea legală şi oarecum neobişnuită, dar interese foarte serioase mă obligă să procedez astfel. Ţi-aş rămâne îndatorat dacă vei fi de acord eu dorinţa mea.

Comisarul pare nu numai surprins, ci şi abătut. Ceea ce-i cere prefectul e totuşi o imixtiune directă în treburile brigăzii criminalistice şi acest lucru nu poate să-l lase indiferent. Pe de altă parte, e curios să afle ce motive îi determină pe prefect să ia o astfel de măsură. Doreşte, cu adevărat, să facă personal cercetările pentru a confirma concluziile de vinovăţie, sau să muşamalizeze întreaga afacere ? Oricum ar fi, nu are posibilitatea să aleagă un răspuns. Fără îndoială, dacă nu vrea să-şi rişte întreaga carieră, va trebui să accepte cererea prefectului. Aşa că schiţează un zîmbet şi se ridică de pe scaun, adresîhdu-i-se cu amabilitate :

— Cînd doriţi să vă predau dosarul ?

— Cit mai repede cu putinţă.

— Vi-1 aduc chiar eu... în cel mult o oră.

Cînd comisarul ajunge la uşă, se aude strigat. Androne s-a ridicat de la birou, vine spre el şi-l bate prieteneşte pe umăr :

■—■ Domnule comisar, s-ar putea ca în urma cercetărilor mele să fiu de acord cu supoziţiile dumitale. Dar tot atît de bine s-ar putea întîmpla să ţi le infirm. Oricum ar fi. eşti un comisar destoinic şi-ţi promit că la prima ocazie te voi propune pentru avansare.

O oră mai tîrziu, dosarul „Xenofonte Stratulat — crimă prin otrăvire“ se află pe biroul domnului prefect Gxigore Androne.

Norocul îi surâde lui Androne, ca şi în alte rînduri. întîmplarea a hărăzit o coincidenţă fericită : sâmbătă seara a primit acasă un telefon de la domnişoara Raluea prin care era rugat sâ poftească la masă, a doua zi la prînz. Era tocmai ce şi-a dorit.

ic

Şi iată-1. acum, aşezat pe un fotoliu de bambus de pe veranda vilei, în prezenţa domnişoarei Raluea Stratulat, avînd un plan bine ticluit.

— V-am chemat, domnule prefect, rosteşte printre sus- pinde Raluea, pentru a mă ajuta. Vă rog să faceţi acest lucru în memoria bunului meu unchi şi tată adoptiv, care, după cîte ştiu, v-a fost mai mult decît un prieten.

— Aşa este, domnişoară. Vă ascult cu cea mai mare atenţie şi vă asigur că voi face tot ce-mi va sta în putinţă pentru a vă servi.

Raluea face o pauză pentru a şterge din nou lacrimile cu mare atenţie. Apoi reia firul discuţiei, încercând chiar să schiţeze un zîmbet. Căutînd să stea cit mai comod în fotoliu, îşi aşază picior peste picior. Toate aceste mici manevre şi cochetării feminine au darul să-l incinte şi ntai mult pe Androne, care aşteaptă nerăbdător rugămintea domnişoarei Raluea.

—■ Sînt o nefericită, domnule prefect. Moartea admirabilului meu unchi m-a zdruncinat profund. Vă imaginaţi, nu ?

— Desigur, desigur ! se grăbeşte să răspundă Androne, zîmbind în sinea lui concluziilor comisarului

Lungu.

— Am rămas singură pe lume, lipsită de omul care mă sprijinea moral şi material.

— Moral înţeleg, dar material ? se încruntă uşor Androne. După cîte se pare, domnul Stratulat v-a lăsat o moştenire imensă !

— Da. Există şi un testament în acest sens. Chiar ieri am fost la notar şi mi l-a citit. Aici este toată nenorocirea. Eram convinsă că-mi va lăsa întreaga moştenire...

— Vă înţeleg acum şi mai bine durerea, domnişoară.

Cuvintele prefectului sînt vădit ironice, dar Raluca e atît de preocupată de ideea ei, încît nu sesizează aluzia.

—- Domnule prefect, numai dumneavoastră mă puteţi salva. Sînt tînără, am fost crescută în lux şi bogăţie. Pentru mine, întoarcerea la trecut ar însemna o nenorocire, un adevărat dezastru.

— Ce-aş putea face pentru dumneata ? \

■—■ Să dispară testamentul în întregime...

■— Domnişoară Raluca, vă daţi seama ceea ce-mi cereţi ?

— Da, îmi dau seama, dar nu am altceva de ales. Vă închipuiţi că în situaţia în care mă aflu... .

■— Şi presupunînd că aş accepta rugămintea pe care mi-o faceţi, cum vedeţi posibilă realizarea ei ?

— Foarte simplu.

-— Credeţi ? !

— Notarul Romulus Androne este, dacă nu mă înşel, vărul dumneavoastră.

Androne tresare. Surpriza e plăcută şi-i ajută în planurile lui cum nu se poate mai bine.

— Domnişoară Raluca, cred că aş putea să vă fiu de

folos.

-—• Eram convinsă.

— Dar... va trebui să încheiem o mică tranzacţie.

■—■ Vă ascult !

Grigore Androne îşi aprinde o nouă ţigară. Savurează parfumul tutunului oriental cu o plăcere nemaipomenită, înaintea ochilor lui nu mai e domnişoara Stratulat, ci o veritabilă mină de aur, o comoară ca-n basmele din „o **mie şi una de nopţi“.**

— în seiful biroului meu de la prefectură există un dosar. Pe nenumărate file sini înscrise rezultatele cercetărilor efectuate de oamenii mei, privind descoperirea celui care l-a otrăvit pe venerabilul dumneavoastră unchi.

Se opreşte o clipă, pentru a iscodi cu coada ochiului pe faţa domnişoarei Raluca efectul vorbelor lui. Ea se albeşte brusc la faţă şi agită enervată, cu degetele-i lungi şi fine, lanţul de aur ce-i împodobeşte gîtul. Mulţumit, Androne îşi reia firul ideilor, privind-o şi mai insistent, şi mai insinuant :

— Stimată domnişoară, nu vreau să mai lungesc vorba. Nu numai că-ţi voi îneplini dorinţa — aceea de a dispare, testamentul —. dar nu.-mi voi aminti de dosarul despre care v-am vorbit şi care, vă asigur, va fi uitat de toată lumea.

— Nu vă înţeleg ! bolboroseşte Raluca. Ce vreţi să spuneţi ?

— De ce mă forţaţi să vă amintesc lucruri neplăcute ? Doriţi să vă vorbesc despre nitrat de argint, o substanţă pe care o cunoaşteţi prea bine, sau despre o reţetă preparată la o farmacie în dimineaţa zilei de joi ? Nu e mai prudent şi mai în interesul dumneavoastră să mă ascultaţi pină la capăt şi apoi să consimţiţi la propunerea pe care am să v-o fac ?

Raluca îşi înfige dinţii mărunţi şi albi, ca perlele, în bu/.ele-i cărnoase. Ar vrea să-i azvîrle în faţă vorbe grele şi tot dispreţul pc care-1 are faţă de el. înţelege însă că, oricum, e pierdută şi că nu mai are altă soluţie pentru a

se salva decît dacă acceptă tîrgul care urmează să i-1 propună.

— Vă ascult ! consimte ea cu greu. deoarece îşi dă seama că e învinsă.

— Mă bucur că sînteţi atît de înţelegătoare şi vă felicit din toată inima, rînjeşte satisfăcut Androne. Veţi moşteni, în calitate de nepoată a răposatului domn Xeno- fonte Stratulat, *o* avere uriaşă. Atît de uriaşă. încît, pentru a vă face bagajele şi a părăsi ţara, ca şi pentru a duce o viaţă confortabilă în străinătate, vă este suficientă o pătrime din ea.

— Cum ? ! Dar ăsta, izbucneşte Raluca, nemaiputînd să se stăpînească, ăsta e şantaj ordinar !

— Recunoaşteţi, domnişoară, e o diferenţă între ceea ce numiţi dumneavoastră şantaj şi o crimă care mi se pare cu adevărat ordinară.

— Şi dacă refuz ?

— Nu aveţi de ce refuza, sau dacă o faceţi, riscaţi ca rnîine să fiţi arestată. Şi, în definiiv, nu zău. domnişoară, e preferabil ca unei fiinţe atît de drăgălaşe să-i putrezească oscioarele în cine ştie ce temniţă mucegăită decît să-şi scalde superbul trup în apele albastre ale Mediteranei ?

Domnişoara Raluca îşi netezeşte cu palma frumosul păr negru, apoi îşi scutură buclele, cu un gest specific feminin, şi aplecîndu-şi capul cit mai aproape de prefect, îi surîde languros. Androne simte o dulce ameţeală învăluindu-i mintea şi sufletul...

Cinstit vorbind, Raluca e o femeie superbă ; prefectul are acum momente de descumpănire şi slăbiciune.

— Ce-ai zice să împărţim frăţeşte nu numai averea ? întreabă ea, apropiiridu-se şi mai mult.

Dar Androne nu e omul care să cadă atît de uşor în

mrejele unei femei. Se depărtează, se întoarce cu paşi Împleticiţi spre fotoliul de bambus, se aşază, îşi potriveşte ochelarii pe nas şi surîde acru :

— 1(8Valorezi tu atîta bănet ? Trebuie să fiu nebun să accept un asemenea tîrg ! O pătrime, atîta vei căpăta, şi nici măcar un singur leu mai mult.

Simte că este din nou el, Grigore Androne, omul care nu se teme nici măcar de o şerpoaică plină de venin şi otravă.

O ciocănitură discretă în uşă întrerupe gîndurile celor doi.

— Coniţă, la ce oră să vă servesc masa ?

— Cînd va dori domnul prefect, draga mea.

— A, nu ! Sînteţi gazdă, protestează Androne, cu multă politeţe. Aşa că vă rog să hotărîţi dumneavoastră.

Dacă ar intra cineva pe verandă, n-ar putea să bănuiască furtuna care a bîntuit acum cîteva minute, atît de cordiale şi respectuoase sînt relaţiile dintre domnişoara Raluca Stratulat şi bunul ei prieten şi protector, prefectul Grigore Androne.

★

Cînd trenul ajunge în gară, înserarea a cuprins oraşul. Radu simte mirosul algelor şi aude vuietul surd, ca un cîntec monoton, al talazurilor. Se urcă într-o trăsură şi-i cere birjarului să-l ducă în cartierul tătăresc. S-a hotărît să treacă întîi pe la Maria. Face într-adins un ocol, înainte de a se îndrepta spre casă, pentru o mai deplină siguranţă.

Casa e în întuneric, dar pe laviţa de lingă poartă se află vechea lui cunoştinţă : bătrînul cu barba şi mustăţile mai albe decît neaua.

Radu coboară din trăsură şi se apropie de el.

— Bună seara ! Maria e acasă ?

Bătrîrml nu-i răspunde.* Pare morocănos, aşa cum nu l-a mai văzut niciodată, şi deşi e întuneric, îşi dă seama că a tresărit şi că-1 cercetează cu o privire surprinzător de aspră.

— Cine eşti dumneata ?

■— Un prieten al Măriei.

— Se vede treaba că n-ai mai văzut-o de mult.

Radu ezită să-i răspundă. întrebarea bătrînului îi pare oarecum curioasă.

— Mda... A trecut destulă vreme.

;— Atunci, se vede că de-asta nu ştii.

— Ce anume ?

— Că au luat-o cu... ei.

— Cine ?

— Domnii de la poliţie.

— Cînd ?

— Să tot fie vreo lună de zile.

—- O lună ? !

Radu rămîne pe gînduri.

Se urcă în trăsură, nehotărît. încotro să se îndrepte ? Un îndemn lăuntric parcă îl opreşte să se ducă acasă.

— Mă iertaţi că mă amestec, se întoarce birjarul de pe capră către el. Se pare că n-aţi găsit persoana pe care o .căutaţi şi n-aveţi unde dormi peste noapte, nu-i aşa ?

— Cam aşa ceva, murmură Radu.

— Ştiu eu un han ieftin pe aici, pe-aproape. Dacă vreţi, vă duc pînă acolo.

— Bine. Mulţumesc !

Pe drum se gîndeşte că deocamdată nu are altceva mai bun de făcut. Aşteptarea Mariei îl pune pe gînduri şi-l îndeamnă la şi mai multă prudenţă.

Din bulevardul larg .şi pietruit se desprind, pe amîn-'două părţile, străzi lăturalnice. Radu apucă pe una dintre ele care merge pînă în apropierea ţărmului mării şi se opreşte la adresa ce i-a fost indicată. -E o casă mai arătoasă decît celelalte şi din toată înfăţişarea ei se cunoaşte că pe-aici a trecut o mină de gospodar.

în curte, doi copii se joacă liniştiţi. Cînd aud zgomot, privesc cu mirare spre străinul care s-a oprit la poartă.

—• Pe cine cauţi, nene ? îl întreabă cel mai răsărit dintre ei.

Radu îi zîmbeşte prietenos :

— Domnul Cristea e acasă ?

— Tata ? Dă la peşte, că azi e liber.

— Mă ajuţi să-l găsesc ?

-— Da. Dar. unde ţi-e undiţa ?

•— Eu am altă treabă cu dînsul, răspunde Radu, spre dezamăgirea copilului.

— Credeam . că eşti pescar ! Apoi se întoai'ce către celălalt băiat şi-l ameninţă cu degetul : Să stai cuminte, Petrică, pînă mă întorc eu !

îl urmează pe copil pînă la capătul străzii, care dă chiar spre faleză.

— E departe ?

— Nu. Vezi colo magazia aia?'în spate e o scară. Cobori pe ea şi-o să-l întîlneşti pe tata.

Băiatul face stinga-mprejur şi aleargă, cit îl ţin picioarele, spre casă.

Radu ocoleşte baraca de scînduri şi găseşte scara de care i-a vorbit copilul. De fapt, sînt nişte simple trepte săpate în malul rîpos, care duc tocmai la plajă. Cînd

ajunge jos, zăreşte un bărbat voinic, îmbrăcat numai cu un tricou subţire, marinăresc, şi cu pantaloni de doc, stînd tolănit pe-o stîncă şi privind cu atenţie străfundurile întinderii de apă. Lingă el se leagănă în adierea zefirului trei undiţe din trestie groasă. Se uită cu indiferenţă la Radu, fără nici un fel de curiozitate.

— Bună dimineaţa ! i se adresează Radu şi se apropie pînă ia cîţiva paşi de el.

—- Pe mine mă cauţi ?

Bărbatul are vocea caldă şi o înfăţişare atrăgătoare ; un om dintr-o bucată, căruia nu-i sînt pe plac ocolişuri le._ Are ochi luminoşi şi inspiră de la bun început încredere şi cinste..

—- Dumneavoastră sînteţi domnul Cristea ?

— Da. Cum de m-ai găsit... aicea ?

— V-am căutat acasă şi băiatul mi-a arătat unde pot să vă găsesc.

— Cine te-a trimis la mine şi pentru ce anume ?

— Nişte prieteni ai dumneavoastră Ziceau că o să-rai puteţi asigura o slujbă.

— Eşti şofer ?

— N u l ’

— Ce meserie ai ?

— Forjor. Dar prietenii vă roagă să-mi găsiţi un post de funcţionar.

— O să fie cam greu. Unde o să locuieşti ?

— Nu ştiu.

Cristea arată spre geamantanul din mina lui :

— Ăsta ţi-e tot bagajul ?

— Da.

— O să-ţi fac rost de-o cameră cu chirie, aici. în

★

cartier, pe-aproape de mine. Cunosc un bătrîn, care-i singur pe lume şi n-are pe nimeni în casă. Cred că-ţi convine.

— Intr-adevăr, aşa ar fi cel mai bine.

— Ei, precum văd eu, oftează Cristea. azi nu mai e rost de pescuit. Trebuie să aranjăm urgent amindouă lucrurile care te interesează.

Radu îl ajută să strîngă undiţele.

★

Către vremea prînzului, Cristea apare în noua locuinţă a lui Radu.

— Te simţi bine aici, nu-i aşa ? îl întreabă el, in vreme ce cercetează cu privirea încăperea. Ştii, ţi-am aranjat şi chestia cu serviciul. Chiar de mîine ai să lucrezi la o . societate particulară de construcţii.

— Vă mulţumesc !

-— Nu e nevoie. Mi-am îndeplinit o sarcină încredinţată şi-atîta tot.

— De mama aţi aflat ceva ?

— Da. Ai procedat foarte bine că nu te-ai dus direct acasă. M-am informat, discret, prin vecini. Mama dumitale a fo'st transportată la spital, duminică. A venit cineva cu trăsura chesturii. Asta mă face să bănuiesc că e un lucru suspect la mijloc, poate chiar un aranjament al celor de la Siguranţă. Cu atît mai mult cu cit casa e supravegheată, zi şi noapte. Poate că au aflat de venirea dumitale, aici, şi-ţi întind vreo cursă.

— Aş vrea, totuşi, să ne vedem, cît de puţin, dacă nu se poate altfel. Gîndiţi-vă, e atîta vreme.

— Da. Te înţeleg. Am să fac tot ce-mi va 'sta în

putinţă. Fii cu ochii în patru !

Agentul de Siguranţă, postat in apropierea salonului unde e internată bătrîna Balmuş cască plictisit. Mai e o jumătate de oră pînă să-i vină schimbul şi n-a pus c ţigară în gură, de azi-dimineaţă, pentru că regulamentul spitalului interzice categoric acest lucru.

„Fir-ar să fie de regulament, gîndeşte agentul. Şi Ia urma-urmei, ce-o să se întâmple, dacă mă reped zece minute pînă-n grădină ? Doar n-o pica tocmai acum individul ?“ Cînd coboară scările, se întâlneşte pe trepte cu una din surorile de caritate, o fetişcană care zâmbeşte întruna.

■— Ieşiţi să luaţi aer, domnule ?

— Ia, aşa niţel, să trag vreo două fumuri dintr-o ţigară.

Fetişcana zînibeşte, ca de obicei, şi după ce se convinge că bărbatul a ieşit pe uşă, intră în salonul unde se află internată bătrîna.

Peste puţină vreme, cele două femei coboară grăbite, pe o altă scară care duce în grădina aflată în spatele spitalului.

★

Radu aşteaptă de aproape trei ceasuri, la gardul de sîrmă împletită care separă grădina din spatele spitalului de un crîng de salcîmi. Mai bine-spus, s-a tot adăpostit de priviri.indiscrete în umbra copacilor.

în sfîrşit, de după colţul clădirii se ivesc, şovăitoare, două femei. Radu încă nu se arată, deşi acum le zăreşte foarte bine. Cînd sînt aproape de gard şi socoteşte că nu mai e nici un pericol, le răsare, drept în faţă, pe neaşteptate.

Cîteva clipe-; privirile mamei şi fiului caută, cu emoţie, una către alta. Nu pot rosti nici un cuvînt. Numai lacrimi fiebinţi se preling pe feţele arse de soare şi înăsprite mai înainte de vreme. Apoi ' degetele bâtrînei încearcă să mîngîie obrajii flăcăului prin reţeaua de sîrmă împletită, dar nu reuşeşte decît să-i atingă în treacăt faţa, iar el îi sărută cu înfrigurare degeţele zbîrcite.

— Eşti sănătos ?

—• Da, mamă. Dar dumneata ?

— Dacă ţi-e bine...

Nu mai continuă. Se înţeleg doar din priviri şi se despart fericiţi şi nefericiţi, cu suflete înveselite şi întristate, fiecare purtîndu-şi'mai departe gîndurile.

*

Clădirea reprezentanţei comerciale a Reichului e luminată feeric. In saloanele de la etaj se dansează, în timp ce în sala imensă de la parter s-a organizat o masă impunătoare, în jurul căreia sînt adunate o bună parte din notablităţile oraşului, precum şi o sumedenie de ofiţeri şi civili nemţi.

îmbrăcat intr-un impecabil costum de seară, prefectul Grigore Androne străbate gînditor şi indispus holul de la intrare. A primit acasă un telefon de la chestorul Lupulescu. Chestorul nu are nici o veste că Radu Balmuş ar ii sosit în oraş. ,,Şi totuşi, se gîndeşte prefectul, informaţiile primite de la comisarul Tănăsescu nu pot fi puse la îndoială.“ Ca şi în urmă cu ani de zile, tînărul pe care-1 caută a dispărut iar.

Pe de altă parte, invitaţia la această petrecere, venită din partea domnului Hagen, şeful serviciului Gestapoului,

nu putea fi refuzată, eu toate eă evenimentele petrecute în ultima vreme în oraş sînt atît de alarmante, incit i-a pierit orice chef. In urmă cu o oră, s-a produs un fapt grav. Dintr-o greşeală, sau mai degrabă ca urmare a unui sabotaj, vasul .comercial „Bavaria“ a eşuat, şi întreaga încărcătură e în pericol. Probabil că şi nemţii, la rîndul lor, au fost informaţi de cele întîmplate, aşa că Andi'one se aşteaptă să fie primit cu ostilitate. Ceea ce îl nelinişteşte şi mai mult e faptul că nemţii şi-au găsit să facă această petrecere tocmai în ajunul zilei de 1 Mai, adică atunci cinci se ridică nenumărate probleme, iar prezenţa lui la prefectură e indispensabilă.

Şi totuşi, trebuie să surîdă şi să facă faţă delicatei situaţii în care se află.

Chiar directorul general al reprezentanţei comerciale, baronul Klaus von Ringen, i-a ieşit înainte şi-i întinde mina grasă şi transpirată, cu multă curtoazie :

— încântat, încîntat să vă revăd, domnule prefect !

Domnul director general are toate motivele să fie mulţumit. Grigore Androne nu e străin de avantajele create firmelor germane de import-export. în acest sens, cota- parte pe care a primit-o a avut darul să stimuleze activitatea prefectului.

— Nu mai puţin, Herr von Ringen.

Baronul îl ia amical de braţ şi-l conduce pînă în sala de la parter.

Cu privirea înceţoşată, salută sau răspunde la saluturile ce i se adresează şi nimereşte cu greu locul ce i-a fost rezervat.

S-a băut multă şampanie pînă la venirea lui, aşa că oaspeţii au o bună dispoziţie stridentă şi exagerată. Doamna baroneasă, o femeie trecută de cincizeci de ani,

fardată violent, îi întinde o cupă cu şampanie şi. răspîndind în jurul ei un iz de cumplită vulgaritate, îl invită, pe loc. la un bruder-şaft. Spre dezamăgirea baroanei, Klaus von Ringen revine în scurt timp şi-l roagă pe Androne să-l urmeze.

Într-un birou, a cărui uşă capitonată nu lasă să treacă absolut nici un zgomot, se află instalaţi, în fotoliile pluşate, doi civili. Baronul face prezentările de rigoare şi se retrage din încăpere, sub pretextul îndatoririlor sale de gazdă.

— Luaţi loc, domnule prefect ! îl invită unul dintre cei doi bărbaţi. Aşadar, am plăcerea şi onoarea să vă cunosc personal. Doriţi un lichior ? Sau preferaţi o ţuică românească ? zîmbeşte el. cu subînţeles.

— Vă rog să nu fiţi supărat, domnule Hagen, dar o migrenă îngrozitoare mă obligă să vă refuz.

— îmi pare rău. Atît pentru că nu vă simţiţi bine. cit şi pentru faptul că v-am deranjat de la o petrecere plăcută, într-o companie atît de aleasă. Dar domnul Iiegenbogen — şi-l arată pe bărbatul uscăţiv care fumează o havană şi pare complet dezinteresat de cele ce se discută — mi-a făcut adineauri o comunicare,neplăcută.

— Vă referiţi la „Bavaria“ ?

— Exact, domnule prefect ! Văd că sînteţi tot atît de bine informat ca şi noi.

— După cîte ştiu, e vorba de o greşeală a echipajului vasului de pilotaj.

— Cred că în privinţa asta vă înşelaţi. Domnul Regen- bogen, distinsul meu coleg, a călătorit cu „Bavaria“ de La Istambul pînă aici, în port. Dumnealui nu este numai un iscusit agent al poliţiei noastre, ci şi un excelent expert în navigaţie. Mai demult a funcţionat

în marina comercială.
V& rog să fiţi atît de amabil şi să ascultaţi opinia domniei-sale.

Domnul Regenbogen pare mai puţin diplomat decît şeful Gestapoului. De aceea poate se şi exprimă în termeni concişi, duri, fără echivoc sau menajamente :

■— Sabotaj ! Înţelegeţi ? Crimă la adresa Reichuîui. Cu ochii mei am văzut tot ce s-a petrecut. Sabotorii trebuie Împuşcaţi imediat !

— E clar, domnule prefect ?

Androne nu pricepe cit e de clară, dar mai ales de reală, declaraţia domnului Regenbogen. însă este conştient că în faţa lui Hagen va trebui să fie de acord cu afirmaţiile făcute de acesta şi că într-un fel se impune să facă anumite promisiuni în legătură cu cercetările, prinderea şi pedepsirea sabotorilor.

— Da, domnule Hagen ! Voi dispune imediat să se facă o anchetă.

— Dorim o satisfacţie completă, donaanule prefect. Căpitanul vasului „Bavaria“ ne va prezenta mîine, conform dispoziţiilor primite, situaţia valorică a daunelor ce ne-au fost pricinuite prin această acţiune de sabotaj.

— Sînt de acord cu dumneavoastră. Va trebui să fiţi despăgubiţi.

— Nu noi, personal, ci statul german, domnule prefect ! se grăbeşte să rectifice domnul Hagen. în ceea ce priveşte activitatea pe care o conduceţi, mă simt obligat să vă atrag atenţia că agenţii Siguranţei nu-şi prea fac datoria. Altfel, e complet inexplicabilă înmulţirea aete- lcr tei'oriste din ultimul timp.

La noi nu se îngăduie nici o slăbiciune în faţa unor astfel de situaţii, intervine uscăţivul domn Regenbogen.Prindeţi cîţiva dintre conducătorii comunişti, şi vor servi de exemplu şi celorlalţi.

— Natural ! Natural ! Drumul trebuie curăţat de rădăcini şi atunci arborii se vor prăbuşi de la sine, adaugă filozofic Hagen. Va fi necesar să ţinem cit mai strîns legătura de aici înainte.

— Bineînţeles ! se grăbeşte Androne să confirme.

— Dar despre lucrurile acestea vom putea discuta în linişte zilele următoare. Deocamdată, cred că e cazul să ne întoarcem în mijlocul distinşilor noştri amfitrioni şi invitaţi.

Androne înghite un calmant, bea un pahar cu apă minerală şi caută să se eschiveze. Cu toate stăruinţele baronului von Ringen, reuşeşte să găsească explicaţii : se grăbeşte să plece spre prefectură, unde chestorul Lupulescu îl aşteaptă să-i expună raportul asupra situaţiei din oraş.

La poartă, două santinele germane, cu puştile-mitralieră sub braţ, îi^opresc şi-l legitimează. Asta are darul să-l înfurie, dar un ofiţer de poliţie, după ce-1 salută şi-i cere scuze, îl roagă să-l urmeze, pentru a-i arăta motivele care au determinat astfel de măsuri. Cînd ajung în stradă, Androne constată cu stupoare că pe gardul de piatră care înconjoară clădirea reprezentanţei comerciale sînt lipite zeci de manifeste. Nu e nevoie să le mai citească. Ştie textul aproape pe dinafară, deoarece Lupulescu i-a adus la birou intr-o zi o servietă plină cu aceste „fiţuici de propagandă comunistă", cum le zice chestorul.

Se înţelege eu ofiţerul să dea jos manifestele de pe gard. fără a mai pomeni cuiva despre acest lucru, iar el

se Îndreaptă către automobilul care-1 aşteaptă câţiva zeci de metri mai departe. Dar nu apucă să ajungă pînă acolo, şl—i iese înainte, aţinîndu-i calea, o namilă de om.

„Asta-mi mai trebuia acum !" bombăne in gînd Androne, recunoscîndu-1 pe Milu Dandu.

Fostul boxer şi agent de poliţie nu mai e acelaşi de odinioară. E un om vlăguit de forţă, cu o privire rătăcită şi sticloasă, cu faţa buhăită de băutură.

Trimis ca muncitor la silozuri de către Androne, cu misiunea de a descoperi pe conducătorii greviştilor. Dandu eşuase. Androne l-a abandonat şi el, aşa* după cum îi sfătuise Lupulescu în nenumărate rânduri. Cînd a ajuns subprefect, a semnat cu multă indiferenţă actul prin care Milu Dandu era scos din cadrele Siguranţei şi n-a mai vrut să ştie nimic despre el.

Cit despre Dandu, timp şi alcoolizat, nefericit că a fost abandonat atât de uşor de fostul lui protector, s-a prăbuşit de-a binelea. Dat afară şi de la silozuri, rătăcea fără rost pe cheiurile şi prin docuriie portului, trăind de azi pe mîine din tot felul de afaceri necinstite.

Androne nu l-a mai văzut de atunci. Poate de aceea eu greu a recunoscut în această epavă pe colegul de altădată. Se opreşte în loc, aşteptînd să vadă ce urmează, înfiorat de o reală emoţie.

— Să trăieşti, dom' prefect, şi la mai mare ! rinjeste Dandu, şi el nu poate deosebi dacă urarea e rostită în batjocură sau cu seriozitate.

De aceea se mulţumeşte să-i răspundă cu un ..bună seara“ şi caută să treacă mai departe. Dar Dandu s-a proptit chiar în mjlocul trotuarului şi întinde braţele în aşa fel, incit lui Androne îi e imposibil să-l evite. Fostul agent de poliţie îl cuprinde brusc de reverele

elegantului
Său pardesiu. Gura îi duhneşte a băutură şi mahorcă.
Androne schiţează o strîmbătură de dezgust şi gestul nu trece neobservat.

— Ţi-e silă de mine, ai ? se repede Dandu.

— Nu ! răspunde prefectul, gîndindu-se dacă n-ar fi cazul să ceară agentului din maşină să intervină.

Ca şi cum i-ar fi ghicit gîndurile, Dandu îi dă drumul din strînsoare, tot atît de brusc cum l-a înhăţat.

— Să nu chemi pe nimeni. N-are de ce să-ţi fie frică de mine. Eu nu-mi uit foştii prieteni.

— Nici eu nu te-am uitat, minte Androne, răsuflînd ceva mai uşurat.

— Nu, zău ? rînjeşte iar Dandu. Da', nu-i nimic. Te-a- junge şi pe tine, n-avea grijă !

— Ce să mă ajungă ?

— Ei, la dracu ! Moartea! Odată şi-odată tot ne ducem în pămînt. Şi se trage de ureche, după vechiul său obicei, atunci cînd vrea să-şi amintească de ceva. Dar nu pentru asta te-am oprit. Ştii, te pîndese de mai multe zile să-ţi ies în cale, da' n-a fost chip. Nu vreau să mă-ntîlnesc cu hapsînul ăla de chestor, că e în stare să mă bage la zdup.

— Vrei ceva bani ?

— Nu, nu, mulţumesc. Mă descurc şi singur. Altceva vreau să-ţi spun. Am un pont grozav pentru tine.

— Ce anume ?

Androne zîmbeşte neîncrezător.

— Nu rîde°! ll credeţi voi un prost pe Milu Dandu, dar nu-i chiar aşa. Am descoperit ceva care te interesează.

— Sînt curios să-mi spui.

— Ehe, curiozitatea se plăteşte !

— Ţi-am oferit şi adineauri bani. Ai refuzat.

— Vreau altceva. Face o pauză şi iar se trage cu furie de ureche, pînă o înroşeşte. Auzi, dacă-ţi spun locul unde se întllnesc nişte comunişti, îmi promiţi că mă primeşti, chiar a doua zi, în poliţie ?

— Trebuie să înţelegi că e foarte greu ceea ce-mi ceri.

— E greu ?

— Nu depinde numai de mine. Te-am putea plăti altfel..

— Cum ?

— Să zicem că.... ţi-am face o pensie pe viaţă ?

— Nu-mi trebuie ! Eu nici aşa nu mai am mult de trăit. Dar asta simt eu că mi-ar face tare bine...

— Ce anume ?

— Să fiu iar în poliţie. Ştii, am şi eu ambiţia mea., îmi promiţi ?

— Ascultă, Milule, acum mă cam grăbesc; Am o mulţime de treburi. şi toate urgente. Eu nu zic că nu ne interesează propunerea ta, dar, crede-mă, ca să te reprimim în poliţie ar fi tare greu. Trebuie să fii înţelegător. Uite,, mai gîndeşte-te ! Eu îţi stau la dispoziţie oricînd, cu bani sau cu pensie pe viaţă... Ce vrei tu să-ţi alegi... Da' să ştii că am să mă interesez şi de dorinţa ta. Cine ştie !

De data asta, Dandu nu-1 mai ţine în loc. A rămas pe trotuar, ca încremenit, nevenindu-i parcă să creadă că nu-şi va mai putea îndeplini vreodată visul.

Cînd Androne ajunge la prefectură, îl găseşte pe Lupulescu agitat şi transpirat, de parc-ar fi cărat pietre

de moară.

— V-am căutat peste tot şi nu v-am găsit.Ce este ? îmi pari foarte tulburat.

— Cum să nu fiu ? Zbîrnîie telefoanele tot timpul şi nu ştiu ce să le răspund. Domnul primar se interesează dacă aţi luat măsuri speciale.

— Ce mai vrea şi ăsta ? Cum adică „speciale“ ?

— Pentru împiedicarea unor eventuale manifestaţii în cursul zilei de mîine. Era foarte supărat.

— Să fie sănătos ! Ce-ar vrea să fac ? Să stau să păzesc tot oraşul cu mîna de oameni pe care-i avem ?

— Zice că ar fi nimerit să organizaţi, încă din noaptea asta, patrule de jandarmi.

— Ştii ce, Lupulescule ? Să nu mă-nveţe pe mine nimeni ce am de făcut.

Chestorul surîde acru : „Tot înfumurat ai rămas ! Ce-am să mai rid cînd oi da şi tu într-o bună zi de bucluc şi ţi-o reteza careva nasul !“

Androne se aşază la birou şi-şi cuprinde faţa în mîini. E obosit, enervat, iar durerea de cap i-a revenit cu şi mai multă tărie. Lupulescu are impresia că nu l-a văzut niciodată atît de indispus şi abătut.

— O cafea tare, fără zahăr ! comandă el unui agent de serviciu, în vreme ce ridică receptorul telefonului.

★

Radu îşi trage şapca peste frunte, să-i acopere faţa cît mai bine. Apoi se uită dătre tovarăşul său şi-l întreabă din privire dacă e pregătit. Omul clipeşte din ochi, în semn că acţiunea poate să înceapă.

Fostul magazin al lui Niculescu e aşezat în plin centru, în apropiere de sala „Dacia“. Aici şi-au instalat fasciştii cel mai mare depozit cu provizii pentru armată.

Planul, în linii mari, a fost stabilit cu minuţiozitate. Acum, pentru ca totul să fie dus la bun sfîrşit, nu mai

depinde decît de acei oameni cărora li s-a încredinţat această importantă misiune. La intrarea în depozit patrulează un soldat înarmat pînă-n dinţi. Cînd îi vede că se apropie, le face semn să se oprească şi-i întreabă de la distanţă ce doresc.

— Sîntem de la *Uzinele comunale.* Am fost chemaţi de administratorul dumneavoastră.

— Un moment ! exclamă santinela şi trage de minerul unui mic clopot aflat la intrare.

în deschizătura îngustă din uşa masivă de fier forjat şi-a făcut apariţia capul unui bărbat, cu părul auriu ca spicul de grîu.

— Ce este ? întreabă el.

— îl caută pe domnul plutonier Zviebel, explică santinela, arătîndu-i pe cei doi bărbaţi îmbrăcaţi în salopete, care stau ceva mai departe, rezemaţi de un cărucior încărcat cu tot felul de scule.

— O să verific prin telefon. Spune-le să aştepte ! Capul blond dispare şi după vreo cinci minute îşi face iar apariţia. E-n regulă, camarade ! El i-a chemat, ca să ne desfunde haznaua. Ce dracu, mi-a spus plutonierul... Doar nu era să facem noi operaţia asta ? !

Santinela face mare haz de ironia domnului plutonier Zviebel, apoi se încruntă brusc :

— Apropiaţi-vă ! Trebuie mai întîi să vă controlăm !

Uşa grea de fier se deschide încet şi-şi fac apariţia cîţiva soldaţi care îi percheziţionează amănunţit pe cei doi muncitori de la *Uzinele comunale.*

E în regulă, acum .puteţi intra ! spune militarul cu părul blond, după ce soldaţii au terminat percheziţia.Sînt conduşi, sub escortă, pînă la dependinţe. Lingă ei, la o oarecare distanţă, pentru orice eventualitate, rămîne o altă santinelă.

— Cunoşti bine clădirea ? îl întrebă Radu pe celălalt.

Am lucrat vreme de cincisprezece ani la magazinul lui Niculeseu. De asta m-au delegat tovarăşii să te însoţesc.

— Crezi că pe-aici vom putea strecura explozibilul ?

— Da ! Gura asta îngustă de canal trece chiar pe lîngă unul din pereţii depozitului.

— Bine ! Atunci să ne apucăm imediat de lucru.

Radu scoate, cu infinite precauţii, dintr-unul din cele două tuburi de absorbţie, o cutie ceva mai mare decît un pachet obişnuit de ţigări, încărcată cu un explozibil extrem de puternic. Introduce fitilul în cutia explozibilului. Acum ştie că va urma partea cea mai grea. Va trebui, fără să fie observat de santinelă, să coboare întregul dispozitiv, desfăşurînd fitilul pînă la capătul de jos al gurii de canal. Dar pentru această operaţie îi sînt necesare cel puţin două minute.

— Cum facem ? îl întreabă tovarăşul său, atunci cînd Radu îi împărtăşeşte intenţiile.

— Ştii nemţeşte ?

—-Aşa şi-aşa.

— E bine şi-atît. Cînd ţi-oi spune eu, te prefaci că vrei să-i ceri ceva, un material pe care l-am uitat în cărucior şi de care avem neapărată nevoie. Cred c-o să te însoţească, iar eu voi rămîne singur două-trei minute, timp suficient să realizez ce trebuie.

—- Dar daeă-1 cheamă pe altul să mă-nsoţească, şi el rămîne cu tine ?

— Atunci voi coborî explozibilul chiar sub nasul lui.

După îndelungi parlamentari, santinela se învoieşte să-l însoţească. Rămas singur, Radu ridică chepengul gurii de canal şi începe să deruleze firul la capătul căruia este legată cutia. Broboane reci de sudoare îi împînzesc fruntea, deoarece la cea mai mică atingere pe pereţii canalului se poate produce explozia.

În sfîrşit, cutia atinge uşor fundul gurii de canal. Parcă au trecut ceasuri îndelungi Abia mai are timp să aşeze chepengul la loc, cînd cei doi se reîntorc în încăpere.

— Ai reuşit ? îl întreabă, într-un tîrziu, tovarăşul lui.

— Da ! Ai grijă, cînd vom pleca, să faci în aşa fel încît să ţii iar santinela de vorbă. Trebuie să aprind capătul fitilului.

— Cît timp va trece de la aprindere şi pînă la explozie ?

— Aproximativ zece minute. Avem vreme să ieşim din clădire.

După o vreme, strîng lucrurile. Radu îi face semn celuilalt că a sosit momentul să distragă atenţia santinelei. Treaba merge mai uşor decît se aşteptau. Soldatul nu observă că Radu a aprins, odată cu ţigara, şi fitilul explozibilului.

— I-am spus că sîntem gata.

— Să ne grăbim !

Pornesc toţi trei şi ajung în camera de la intrare. Alături de soldatul cu părul mai galben ca spicul de grîu se află un gradat rotofei, ceva mai în vîrstă.

„Trebuie să fie plutonierul Zviebel“, gîndeşte Radu.

— Ei, Kamerad, aţi isprăvit lucrul ? îi întreabă gradatul.

Şi continuă să le vorbească, dar pentru a fi înţeles mai bine îşi însoţeşte cuvintele cu gesturi şi mimică

potrivite.

— Ce spune ? se enervează Radu la gîndul că timpul trece şi explozia se va produce în curînd.

— Vrea să vadă cît e de bună treaba pe care am făcut-o, traduce celălalt numai ultimele cuvinte ale plutonierului, şi păleşte uşor. Unul din noi va trebui să. se întoarcă la dependinţe împreună cu plutonierul şi santinela.

— Eu voi fi acela, hotărăşte, fără ezitare, Radu.

Celălalt zîmbeşte trist, apoi, repede, pentru ca Radu să nu mai aibă timp să intervină, face semn plutonierului şi santinelei să-l urmeze.

—: E mai bine aşa ! rosteşte el din pragul uşii, întorcîn- du-se spre Radu.

Şi dispare pe coridorul la capătul căruia îl aşteaptă, moartea.

Radu iese în stradă. îl macină gîndul că acţiunea a cerut sacrificarea unui tovarăş de luptă.

„Şi nici măcar nu ştiu cum îl chema“, îşi spune el, privind cerul înţesat de stele.

i *

Soneria telefonului răsună strident în încăpere. Androne priveşte ceasul din perete. E aproape miezul nopţii.

— La telefon e colonelul Topp ! îl informează agentul de serviciu.

— Să-l ia dracu ! izbucneşte Androne.

— Mă rog, cum credeţi. Numai că, deocamdată, a luat cel mai important depozit de alimente al nemţilor.

— Dă-mi receptorul !

— Androne încearcă să-i vorbească ofiţerului, dar nu reuşeşte, deoarece colonelul urlă ca un nebun şi nu mai conteneşte cu explicaţiile :înţelegi, domnule prefect ? O explozie nemaipomenită ! Un nou sabotaj al comuniştilor dumneavoastră ! Pînă să intervină pompierii, a ars tot. Numai scrum şi cenuşă cit vezi cu ochii. O crimă la adresa Reichului ! conchide el.

— Şi ce vreţi, domnule colonel ? Să vă asigur şi paza personală ? răbufneşte Androne, trîntind enervat telefonul în furcă.

Intr-un tîrziu, soarbe din cafeaua rece şi amară, ca şi gîndurile ce l-au cuprins. Şi deodată, fără să-şi dea seama nici el de -ce, peste imaginile evenimentelor ce i-au produs atîta bătaie de cap în ultima vreme se suprapune o altă imagine : chipul unui comunist tînăr, -care îl obsedează şi-i inspiră teamă. O teamă -care aproape că-1 paralizează şi-i macină creierii pînă la disperare.

Cînd zorii mijesc la fereastră, îl cheamă pe chestor la telefon :

— LupuLescule, îl vreau pe Radu Balmuş, viu, înţelegi ? Mobilizează toate forţele de -care dispunem în oraş. Ori el, ori noi ! spune mai mult pentru sine, şi aşază receptorul în furcă, fără să mai dea nici un fel de explicaţii.

Apoi, ridică un foarfece de pe birou, se îndreaptă ca un somnambul spre pervazul ferestrei şi cu o mişcare bruscă taie o floare de muşcată dintr-un ghiveci şi o striveşte, în tăcere, între degetele fine şi albicioase.

Cei cinci bărbaţi stau aşezaţi în jurul unei mese din modesta cafenea de la marginea oraşului. E o după-amiază călduroasă de început de iunie. în afara lor şi a patronului cafenelei, bătrînul Aii, în local nu mai e

nimeni.

— Ai verificat informaţia, telegrafistule ? întreabă Radu.

— E absolut exactă, răspunde cel întrebat. Convoiul, format din trei maşini grele, de tip „Henschel“, porneşte din port la ora opt seara. îi ştii cit sînt de punctuali...

— Şi noi trebuie să fim la fel.

— Bineînţeles.

— Voi ştiţi ce aveţi de făcut ? se adresează el şoferilor.

— La ora opt fără zece ieşim cu autobuzele din garaj, răspunde unul dintre ei.

— Iar la ora opt şi cinci ne tamponăm la punctul stabilit, completează celălalt.

— Restul ne priveşte pe noi, pe mine şi pe „caporal“. Radu îl arată pe tînărul îmbrăcat militar, care stă în dreapta lui. Şi acum, ne răspîndim fiecare la locurile noastre. Aveţi grijă să nu fiţi urmăriţi. Eu plec ultimul.

Şoferii se ridică amîndoi deodată şi părăsesc cafeneaua. La puţin timp îi urmează şi telegrafistul.

— Caporalule, acum o să pleci şi tu ! Nu uita că eşti singurul înarmat dintre noi şi cred că astă-seară ar fi bine să ai arma la tine. Sper să nu fie nevoie de ea, dar la caz de primejdie, n-avem de ales.

După plecarea caporalului, Radu se îndreaptă spre Aii, să-i plătească consumaţia. Turcul moţăie, toropit de căldură, îndărătul tejghelei.

•— Cît am de plată, Aii ?

— Nimic, domnu, nimic.

— Cum aşa ? Nu se poate 1 Doar am băut cinci cafele şi am mîncat vreo duzină de acadele cu susan.

— Să fiţi sănătos, bre, domnu', şi Alah să vă ţie în pază ! Aii, om sărac, dar azi e ziua lui. Aii face cinste.

— La mulţi ani, Aii !

— Mulţumesc, domnu.

Radu dă să plece, dar uşa cafenelei se deschide brusc şi în pragul ei apare un bărbat care se clatină zdravăn pe picioare.

— Aii ! urlă el. Aii, porc bătrîn, unde eşti ?

— Aici, luminăţia ta, aici !

Radu se ascunde după un stîlp, spre a nu fi văzut. L-a recunoscut imediat pe bărbatul care a intrat în local. Ii revine în minte o după-amiază ploioasă de toamnă. Apoi o staţie de autobuz...

...Un individ îl acostează şi-i cere o ţigară. Se urcă după el în autobuzul ticsit de lume. O încasatoare nespus de frumoasă. E Maria. „Maria, muiere afurisită 1“ urlă individul. Dup'ă o discuţie violentă, şoferul îl dă jos. „Maria, muiere afurisită !“ Dandu ! Ăsta e numele bărbatului. Dandu de la silozuri. A slăbit mult, are faţa buhăită, se vede că de băutură, dar tot l-a recunoscut. E Dandu ! Dar unde a mai auzit vocea asta gîjîită, şuierătoare ? îi vine în minte o noapte... „Aruncă-1 aici !“ Paşi tîrşiţi şi răsuflări greoaie. „Aruncă-1 aici !“ Un om aruncat ca un balot, în mijlocul unei străzi pustii. Şi el, ascuns în şanţ, lingă gardul ţepos, nemişcat, ţinîndu-şi răsuflarea. „Aruncă-1 aici !“ „Maria, muiere afurisită, unde eşti ?“ „Aii, porc bătrîn, unde eşti ?“

„Cum de nu mi-am dat seama că cel ce se dădea drept muncitor la silozuri este... Vocea asta nu poate fi decît a unuia şi aceluiaşi om. Aii, bunule şi credineiosule Aii'! Tu trăieşti. Eşti viu. Tremuri îndărătul tejghelei. Sînt aici, nu-ţi fie frică ! Nu vreau să aflu decît un singur lucru de la tine. Şi de va fi aşa cum gîndesc, ceasul răfuielii e aproape.“

— Aii ! Dă-mi s'ă beau 1 Numaidecît!

— Nu estem băutură, bre !

— Minţi, ticălosule ! Ai să dai de draeu, auzi ? Ai

făcut din cafeneaua ta nenorocită tainiţă pentru comunişti !

— IU)Aii face o cafea la tine.

— Ce vrei să spui, porc bătrîn ? Că sînt beat ?

— Aii nu spus asta.

— Nu-mi trebuie cafea ! Să-mi scoţi, de unde-oi şti, o sticlă de rom. Da' să fie *Jamaica !*

— Aii...

— Da-mi sticla sau îţi fac praf dugheana asta nenorocită ! Anunţ la Siguranţă tot ce se intîmplă aici ! Şi-ţi
crăp capul ăsta sec, tîlharule !

îl zgîlţîie pe bătrîn de umeri, pe urmă-1 repede cu capul în rafturi şi-n tejghea. Cînd îi dă drumul, Aii se prăbuşeşte moale pe podeaua cafenelei.

Omul îşi priveşte aiurit opera. Apoi se repede pe uşa cafenelei, împleticindu-se. Radu iese de după stâlp şi se apleacă asupra bătrînului, căutînd să se încredinţeze că mai. trăieşte. Cînd îi simte răsuflarea, suspină uşurat, înmoaie un prosop într-o căldare cu apă proaspătă şi şterge faţa bătrînului, iar sub căpătîi îi aşază, făcute ghe- motoc, toate şervetele pe care !e găseşte la îndemînă.

Aii deschide ochii şi-l priveşte, recunoscător :

— Tocmai de ziua mea, bre ! murmură el, în vreme ce ochii îi înoată în lacrimi.

— Aii. îi cunoşti ? Ştii cine e şi cum îl cheamă ?

—- Aii spune... fereşti la el. Asta om rău. Dandu cheamă. Bătrânul face eforturi să vorbească. Asta poliţai, mai demult... Gmorît mulţi oameni de treabă...

Radu aude zgomote în stradă. Nu-i vine să-l lase pe Aii în starea în care se află, dar nici nu mai poate i'ămîne acolo.

— Aii, sînt oameni pe-afară. O să intre aici şi nu vreau să mă găsească. înţelegi ? Aii, trebuie să plec ! E

vorba de viaţă şi de moarte.

Bătrînai închide pleoapele. în semn că a înţeles.

— Estem ieşire prin bucătărie... Aitâ stradă... Nu vede nimeni...

•— Mulţumesc, Aii ! ,

—. Dacă Aii moare, dumneata, bre. nu uita cine lovit pe Aii...

— Nu, Ali ! N-am să uit.

Bătrinul surîde. Cînd clienţii intră în local. Radu se şi află pe strada dosnică din spatele cafenelei.

Trei maşini grele, încărcate cu arme şi explozibile, părăsesc rampa de încărcare a portului. în cabina primei maşini se află, alături de şofer, căpitanul neamţ însărcinat cu conducerea transportului. Pentru paza preţioase; încărcături, pe fiecare dintre maşini sînt postaţi cile patru subofiţeri înarmaţi cu puşti-mitraliere.

Maşinile înaintează încet pe şoseaua îngustă ce şerpuieşte de-a lungul falezei. Dar iată că la numai cinci minute de la plecare, maşinile sînt nevoite să se oprească Două autobuze locale, folosite pentru transportul pasagerilor, s-au tamponat intre ele şi barează drumul.

Unul din subofiţeri, care se află în prima maşină, este trimis să cerceteze ce s-a întîmplat. Discută aprins cu şoferii celor două autobuze, apoi se întoarce în pas alergător să raporteze căpitanului :

— Domnule căpitan, pe aici nu se mai poate trece. Trebuie să căutăm alt drum.

— Schne.ll, so fort !

Subofiţerul se uită cu îngrijorare în toate părţile, cău- tînd o soluţie. Constată că o manevră de întoarcere ar *îi* anevoioasă şi le-ar răpi timp. Doar în stingă şoselei se zăreşte o fîşie îngustă de drum, coborind pe sub faleză. Chiar dintr-acolo se iveşte o motocicletă condusă de un ostaş român. Subofiţerul neamţ îi face semn să oprească :

— Camarad ! Asta drum bun, de unde tu venit ?

Ostaşul ia poziţie de drepţi :

— Da, camarade !

— Loc maşini grele'— şi-i arată cele trei „Henschel“ — bun este ?

— Da, da ! Sigur că da.

— Şi asta drum unde duci ?

— Tot acolo unde ajungi şi pe şosea.

■— Gut ! Asta varianta şosea principal. Ja ?

— Da, da. Varianta.

— Danke schon.

Din nou. subofiţerul aleargă pînă la căpitan şi-i raportează cele aflate. Căpitanul pare mulţumit. Dacă varianta de sub faleză iese din nou la şosea, înseamnă că pot să-şi continue drumul, fără a mai pierde timp.

Un semnal scurt şi convoiul porneşte. Panta e destul de înclinată, iar vizibilitatea redusă din cauza stîncilor falezei. Cînd şoferul primei maşini încearcă să frâneze e prea tîrziu. Drumul coteşte brusc şi nu mai are continuare. Cele trei maşini se prăvălesc de la o înălţime de peste zece metri. Marea le înghite lacomă, una după alta, cu oameni cu tot.

■*k*

în dimineaţa următoare, prefectul Grigore Androne se află în biroul domnului Hagen. Contrar aşteptărilor, şeful Gestapoului nu pare să fie nici indispus, nici tulburat.Dimpotrivă. îl primeşte cu zîmbetul pe buze şi-i întinde afabil mîna :

— Luaţi loc, domnule prefect ! V-am chemat, aşa după cum v-am promis mai demult, spre a discuta în linişte, aici, în biroul meu. Din păcate, nu am să vă comunic veşti plăcute. Face o pauză, intenţionat, lăsîndu-1 pe Androne să se frămînte neliniştit pe fotoliu. Cred că nu e nevoie, continuă el, să vă reamintesc ceea ce s-a petrecut ieri-seară ! Ţin să vă atrag atenţia însă că dacă acest odios atentat s-ar fi petrecut într-o ţară ocupată de trupele noastre ar fi avut urmări dintre cele mai grave cu putinţă pentru întreaga populaţie a oraşului. întrucît armata Reichului se află aici pe teritoriul unei ţări care ni s-a declarat aliată şi prietenă, consider că este cazul, deocamdată, să se ia măsuri numai în ceea ce vă priveşte pe dumneavoastră. Ca urmare a repetatelor acte de sabotaj îndreptate împotriva armatei germane, săvîrşite pe teritoriul oraşului dumneavoastră, am considerat că e absolut necesar să atrag atenţia domnului ministru ambasador ai Reichului la Bucureşti asupra celor întîmpîate. Am aici — şi domnul Hagen arată cu degetul o mapă cenuşie de pe birou — scrisoarea ce urmează doar să fie datată şi expediată excelenţei sale. Doriţi o havană, domnule prefect ?

— Nu, mulţumesc !

Androne, livid, îşi prinde fruntea în palmele transpirate de emoţie. Intreaga-i carieră pare a fi compromisă definitiv, tocmai cînd se aştepta cei mai puţin. Una după alta, loviturile primite l-au zdruncinat

puternic, l-au proiectat în abis de pe culmile pe care abia reuşise să le cucerească. Visuri clădite din nisip, iluzii zadarnice — lîi strînse cu patimă de avar — şi apoi risipite, într-o clipă, cum se-mprăştie colbul din drum, în adierea vîntului.

— Domnule prefect, surîde Hagen, vă ofer o ultimă şansă. Aveţi la dispoziţie exact patruzeci şi opt de ore. Sînteţi atent ?

— Da, vă ascult !

— Dacă în acest interval de timp reuşiţi să arestaţi autorii sabotajelor, aveţi cuvântul meu de onoare că voi preface în fărîme raportul pe care l-am întocmit. Dacă nu...

Androne se ridică de pe fotoliu, salută şi pleacă. Cînd ajunge la automobilul care-1 aşteaptă în faţa clădirii, ordonă şoferului să-l conducă la prefectură. în drum, şi-aduce aminte, nu ştie nici el cum, de Milu Dandu.

Formează la telefon numărul chesturii.

— Lupulescule, tu eşti ?

— Da.

— îl cauţi şi mi-1 aduci imediat, de unde-oi şti, pe Dandu.

— Nu e nevoie să-l mai caut.

— A crăpat ?

— înc'ă nu, dar nici mult nu mai are.

— De ce ?

— S-a îmbătat crunt astă-noapte la circiuma lui Fane Roşioru. Pînă la urmă, s-a lăsat cu scandal şi bătaie. Un alt vagabond l-a înjunghiat cu cuţitul.

— Şi unde-i acum ?

— L-am transportat la spitalul penitenciarului. Doctorii spun că se prăpădeşte.

Androne înjură. Trînteşte receptorul în furcă şi se repede ca turbat pe scări.

— La spitalul penitenciarului ! strigă el către şofer. In cea mai mare vitez'â !

Spitalul e cenuşiu, trist şi nu se deosebeşte cu nimic de celelalte corpuri de clădire ale închisorii decît prin mirosul de formol, care te trăsneşte de cum intri pe uşa principală.

Medicul de serviciu clatină din cap, posac şi pesimist :

— Nu cred c-o să-i mai puteţi vorbi.

— Doctore, e o chestiune foarte importantă. Insist să mă conduceţi la el !

-— Bine. Cum doriţi. Eu am chemat şi preotul, să~l împărtăşească.

Andrcne îmbracă u.n halat jerpelit peste hainele elegante şi-l urmează pe medic de-a lungul unui coridor întunecos. Pătrund amîndoi într-o încăpere unde se află vreo douăzeci de paturi de campanie. Androne se strîmbă, îngreţoşat. Pe duşumele s-a >dat cu gaz şi din combinaţia acestuia cu formolul şi cu igrasia, care a ros tencuiala pereţilor pînă la jumătate, rezultă un miros greu suportabil chiar pentru un om sănătos.

Medicului nu-i scapă neobservat gestul prefectului.

— Să ştiţi că e chestie de obişnuinţă, caută el să explice şi să scuze în acelaşi timp ambianţa în care zac vreo cinci oameni.

Androne n-are însă timp să-i răspundă. îl caută din ochi, pe Dandu. îl zăreşte într-unul clin paturile aşezate lingă fereastra zăbrelită care dă spre curtea interioară a închisorii. Capul enorm se bălăbăne pe perna tare şi aspră, în vreme ce mîinile se zbat neputincioase, încercînd să arunce de pe el pătura cazonă.

— Dă-mi să beau, Aii ! Mi-e sete ! Mă arde, Aii ! înţelege !

Medicul se uită semnificativ spre Androne :

— Nu v-am spus eu ? Aiurează. N-o să puteţi sta de

vorbă cu el.

17t>Prefectul se preface că nu aude. E obsedat de ideea că singura lui salvare e să vorbească, neapărat, cu Dandu. Se apropie de pat şi se apleacă peste trupul cuprins de febră, încercînd să-i atragă atenţia. Şi fiindcă nu reuşeşte, îi imobilizează braţele şi cu furia disperării îl zgîlţîie pînă ce privirea lui Dandu se opreşte năucă asupra lui.

— Mă recunoşti ? strigă Androne.

— Da ! murmură Dandu.

Ajutat de Androne, muribundul se ridică în capul oaselor. Frisoanele parcă i-au încetat, privirea pare mai limpede şi în colţul buzelor s-a ivit un început de zâmbet,

— Ai venit ?

— Ştii pentru ce, nu-i aşa ?

— Te-am aşteptat. Ştiam c-ai să mă cauţi.

Brusc, ochii i se împăienjenesc şi un horcăit prelung îi zbuciumă pieptul. Androne se uită disperat către medic :

— Ce se întîmplă ?

— Cred că o să intre în comă.

— Dandule ! Dandule ! Mă auzi ? Ţi s-a împlinit dorinţa !

Muribundul redeschide ochii şi încearcă să zîmbească, dar nu reuşeşte dec'it, o schimonoseală :

— Stnt... sînt iar...

— Ba. Am aici — şi-arată spre buzunarul de la haină, ■— numirea ta.

•— Agent ?

•— Mai mare. Ches'.or ! minte cu seninătate Androne.

■— Chestor ? !

Da. Eşti mulţumit, nu-i asa ? Acum vreau să te ţii şi tu de cuvînt. Mi-ai promis ceva, îţi aminteşti ? Aveai un pont. Spune-mi-1 ! De ce taci ? Vorbeşte 1

— Cafeneaua... face un ultim efort muribundul. Cafeneaua... Acolo... Cafeneaua... lui Aii... La patru... întotdeauna la ora patru...

Dandu cade, moale, pe spate. Ochii devin din ce în ce mai sticloşi. Horcăiturile se înteţesc. Privirea i se pironeşte pe tavanul camerei. De-acolo a pornit spre el un boxer uriaş, mai uriaş decît el, rînjind. Zadarnic încearcă să se ferească. Pumnii aceia imenşi se apropie tot mai mult de faţa lui şi-l lovesc. îl lovesc fără încetare, necruţători.

— S-a sfîrşit ! rosteşte încet medicul.

— Un telefon ! Unde-i un telefon mai aproape ? se interesează Androne, fără să se mai sinchisească de Dandu.

Medicul îl conduce în biroul administraţiei.

— Lupulescule ! Eu sînt, Androne ! Cunoşti cafeneaua lui Aii ?

— Da, domnule prefect. E tocmai la marginea de nord a oraşului.

— Mobilizează cei mai buni oameni pe care îi ai la îndemînă ! Eu mă duc 'intr-acolo, să studiez terenul. L i ora trei şi jumătate să te prezinţi cu oamenii la prefectură.

Aşază receptorul în furcă. Pentru prima oară în ultimele două săptămîni, domnul prefect Grigore Androne zîmbeşte.

*

E o după-amiază moleşitoare. Arşiţa soarelui dogoreşte şi încinge caldarîmul străzii şi tabla de pe acoperişurile caselor. Radu se îndreaptă alene spre cafeneaua lui Aii. A hotărît să schimbe locul întâlnirilor conspirative. De la întîmplarea cu Dandu, cafeneaua lui Aii a devenit primejdioasă. Va găsi el un alt loc mai ferit. Ar fi trebuit să amine şi întîlnirea de astăzi, dar n-a reuşit să-i găsească pe telegrafist şi pe

caporal.

Dimineaţă a reuşit să-l întîlnească doar pe unul dintre şoferi. S-a aşezat pe scaunul cel mai apropiat de el şi şoferul, de cum l-a zărit, a înţeles că Radu are să-i comunice ceva important.

— Ce mai faceţi ?

— Mulţumesc, bine ! Voiam să-ţi spun să nu mai treci azi pe la prietenul nostru.

-— Nu vă mai place cafeaua lui ?

— Cam aşa ceva. A început s-o facă amăruie.

— Bine. Să-i spun şi colegului meu ?

— Dacă-1 vezi...

— Negreşit.

Şoferul nu mai scoate o vorbă pînă la prima staţie. Atunci se adresează lui Radu :

•— Dacă găsiţi un negustor mai cinstit, să mă anunţaţi şi pe mine.

Doi oameni erau înştiinţaţi. Mai rămîneau ceilalţi doi. Caporalul poate că nici n-o să vină clacă va fi reţinut cu treburi la unitate.

★

în cafenea e o zăpuşeală şi mai mare decît afară. Ca de obicei, la ora asta încă nu şi-au făcut apariţia şi alţi clienţi. Radu ia loc la masa obişnuită şi comandă o cafea soţiei lui Aii.

•— Ce face soţul dumitale ?

— Este bolnav. Tare bolnav. Este cap cit dovleacul. Aii stat acasă încă mult timp *!* răspunde femeia şi dispare în bucătărie.

Radu priveşte cu îngrijorare ceasul. E trecut de patru şi un sfert şi încă n-a apărut nimeni dintre oamenii lui. —• Cafea dacă răcit nu mai *e* bun.

Tresare. Nici nu şi-a dat seama cînd i-a adus cafeaua la

masă. Soarbe, fără nici un chef, două înghiţituri. Tocmai cînd se hotărăşte să plece, pe uşă apare telegrafistul. Are o servietă sub braţ.

— Am întîrziat ! zice el şi se aşază ostenit ia masă. Ceilalţi unde sînt ?

— De caporal nu ştiu nimic. Pe şoferi i-am anunţat eu să nu mai vină. Dacă vă găseam şi pe voi am ti amînat întîlnirea pentru altă dată.

— De ce ?

— Cred că nu trebuie s'ă mai venim aici. Aş vrea să schimbăm locul. Tu de ee-ai întîrziat ?

— Ştii, am impresia că evenimentele se precipita. Poate de-asta nici n-a mai venit caporalul. Se vorbeşte prin oraş că se împart ordine de mobilizare.

— Nu trebuie să mai zăbovim nici noi pe-aici. O să ie înştiinţez cînd ne mai întîlnim.- Materialele sînt în servietă ?

— Da Vin direct de la „tipografie“. De-asta am întîrziat.

— Bine. Le iau eu. Acum ne despărţim. Ca de obicei, pleci tu înainte.

Telegrafistul se ridică şi dă s'ă plece, dar în uşă şi-au făcut apariţia doi indivizi care-i barează trecerea.

— încotro aşa de grăbit, tinere ?

— Actele ! Să-ţi vedem actele dacă sînt în regulă.

Radu aruncă o privire disperată spre servieta care a rămas pe masă. Calculează în gînd, la iuţeală, ce are de făcut. înşfacă servieta şi din patru paşi e la uşa bucăt

ăriei. A mai ieşit pe-aici. atunci cînd Dandu îl atacase pe bătrînul Aii.

— După c 1 ! aude în urma lui. Nu-1 lăsa să scape !

Trece ca un vîrtej prin bucătărie. înspăimîntînd-o pe soţia lui Aii. Spre norocul lui, uşa e deschisă. Aleargă cit îl ţin puterile. La capătul străzii e o vîlcea şi de aici se face un drumeag care iese la o pădurice. Dacă ajunge acolo, e salvat. In apropiere se aud ţignale şi comenzi scurte. Un glonţ îi şuieră pe la ureche.

„Nu trebuie sâ cad in mîlmle lor. nu trebuie !“

— Ţintiţi la picioare, dobitocilor ! îl vreau viu !

încă două gloanţe trec pe lingă el şi se înfig înti-un copac de pe stradă.

Respiraţia îi e tot mai şuierătoare, dar nu încetineşte fuga. Aleargă în zigzag, pentru că asupra lui se abate o ploaie de gloanţe.

Ajunge nevătămat la vîlcea. Iată şi drumeagul ! încă puţin, încă un efort şi va ajunge la pădure. Acolo îi vor pierde urma. Aleargă, cu răsuflarea întretăiată. Inima bate sâ-i spargă pieptul.

„Nu trebuie să cad în mâinile lor, nu trebuie !“

Deodată, se opreşte în loc şi rămîne împietrit, nevenindu-i să-şi creadă ochilor. Chiar în mijlocul drumeagului şi-au găsii loc de joacă trei copii.

„Dacă trec pe-aici, or să-i omoare 1“

— Pe drumeagul din vîlcea ! Pe-acolo a luat-o !

Radu se uită în jurul lui, cu disperare. Singurul loc de trecere, singurul loc pe unde ar putea să se salveze e drumeagul pe care se joacă trei copii în iarba verde, neştiutori de pericolul care-i pîndeşte.

— Nu trageţi î Nu trageţi ! Nu trageţi ! strigă, cu ultimei e-i puteri.

L-au găsit aşa, încremenit ca o statuie, cu braţele întinse, acoperind cu trupul lui calea gloanţelor asasine.

Un pescăruş se rotea pe deasupra lor. Unul dintre urmăritori, înfierbîntat peste măsură, a tras.

Pasărea, izbită în plin, a planat un timp lin. apoi a zbătut aerul cu disperare din aripi şi s-a prăbuşit însângerată în iarbă.

Copiii continuau să se joace. Lector : SORIN NICOLAE
Tehnoredactor : AUREL BUCUR.
Apărut *1980. Bun de tipar 31.1.1980. Coli tipar 5,75,*

Comanda nr. 90 407

Combinatul poligr[illegible] Republica Socialistă Română

€DITURH €mlfi€SCU

Lei 4,75
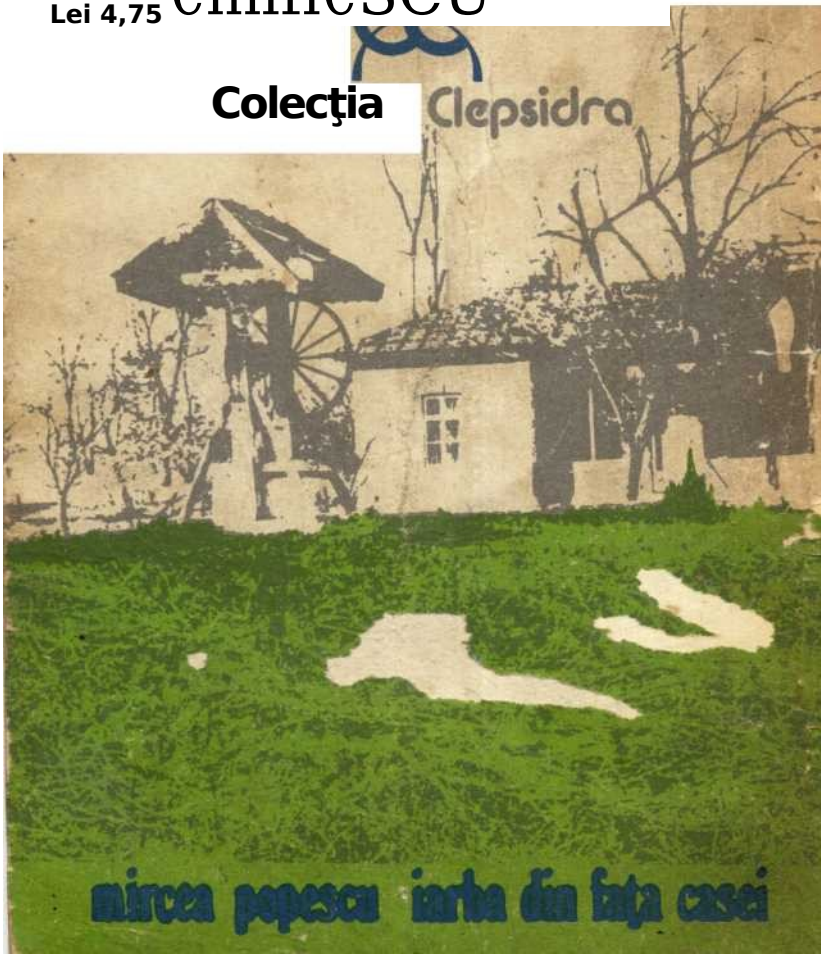
Colecţia Clepsidra